

Bulletin slovenskej advokácie

POZVÁNKA

Slovenské dni práva
24. – 25. 9. 2015

**Nepodanie návrhu
na vykonanie exekú-
cie do troch rokov**
od vykonateľnosti
exekučného titulu

Manželia a dlhy
Kritika nálezu
Ústavného Súdu SR

**Vzájomné uzná-
vanie vodičských
preukazov**

**Právo advokáta
na slobodu prejavu
a jeho limity
v súdnom konaní**

AKTUÁLNE

2 ROZHOVOR

Odborná spôsobilosť advokáta sa skôr či neskôr prejaví v úspešnosti poskytovania právnych služieb

3 DISKUSIA

ÚS SR, EŠLP, CSP a CMP na (možno) večnú tému „mimoriadne dovolanie“

5 Pozvánka na odbornú konferenciu

o medzinárodných únosoch a odoberaní detí

ČLÁNKY, ŠTÚDIE

- 6 Nepodanie návrhu na vykonanie exekúcie do troch rokov od vykonateľnosti exekučného titulu
JUDr. Peter Strapáč, PhD., JUDr. Marián Ďurana, PhD.

- 14 Manželia a dlhy. Kritika nálezu Ústavného Súdu SR
JUDr. Milan Hlušák

JUDIKATÚRA

- 23 Vzájomné uznávanie vodičských preukazov
25 Právo advokáta na slobodu prejavu a jeho limity v súdnom konaní

ADVOKÁCIA

SAK

- 38 Zo zasadnutia predsedníctva SAK
39 Pýta(j)te sa predsedníctva
30 Povinnosť advokáta vyjadriť sa k obsahu sťažnosti na požiadanie komory
32 Jesenné semináre advokátskych koncipientov
34 Výstava Advokácia včera a dnes putovala ďalej
37 Komora uviedla do života dve nové knihy
40 VÝZVA Pracovnej komisie pre históriu advokácie
41 Na seminári sa hral golf
42 O sviatku po sviatku
43 Publikačná súťaž *Bulletinu slovenskej advokácie*
44 XXI. Slovenské dni práva – POZVÁNKA

ZAHRANIČIE

- 46 Povinnosť advokáta odmietnuť poskytovanie právnych služieb
49 *Bulletin advokacie* prináša...
50 Správy zo zasadnutí orgánov CCBE
51 Medzinárodná asociácia mladých advokátov

ZAÚJÍMAVOSTI

LITERATÚRA

- 52 Komentár k advokátskej tarife
JUDr. Soňa Mesiarkinová
doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
53 Prvé ženy v slovenskej advokácii
JUDr. PhDr. Stanislav Balík

Vážené kolegyně, vážení kolegovia,

na pôde Slovenskej advokátskej komory sa zrodilo rozhodnutie predložiť odbornej, ale i laickej verejnosti historicky prvý komentár k predpisu o odmeňovaní advokátov (vyhl. č. 655/2004 Z. z.). Slovenská advokátska komora tým pokračuje vo svojej tradícii podieľať sa na vydávaní odbornej a inej literatúry, ktorá bezprostredne súvisí s advokáciou. Komentár k advokátskej tarife takto nadväzuje na už skôr vydaný komentár k Zákonu o advokácii (Olej, J., Kerecman, P., Kalata, P. a kol. Zákon o advokácii. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2013).

Komentár k advokátskej tarife spracoval kolektív autorov, zložený z predstaviteľov advokátskej a justičnej praxe. V moderných dejinách Slovenskej republiky bola táto téma spracovaná takto komplexne vôbec po prvý raz. Ide síce o stručný, avšak o to významnejší právny predpis, obsahujúci okrem samotného výkladu aj legislatívne odôvodnenie Ministerstva spravodlivosti SR, súvisiacu literatúru a pomerne rozsiahlu judikatúru.

Veríme, že komentár bude dobrou pomôckou pri zorientovaní sa v danej problematike, a to nielen v odbornej verejnosti. V tejto súvislosti možno pripomenúť výrok významného nemeckého právneho filozofa a právnika Gustava Radbrucha, ktorý uviedol, že „interpret môže zákonu rozumieť lepšie, než mu rozumel jeho tvorca, zákon môže byť múdrejší než jeho autor – on práve musí byť múdrejší ako jeho autor“.

Kolektív autorov si v tejto publikácii neosobuje právo podať absolútny a ničím nespochybniteľný výklad jednotlivých ustanovení, avšak vychádzajúc z dlhoročnej praxe a znalosti dostupnej judikatúry sa autori snažili zrozumiteľne, logicky a systematicky (aj vo väzbe na príslušné procesné predpisy a advokátske predpisy) vysvetliť jednotlivé ustanovenia tak, aby boli dôležitou pomôckou pri aplikácii tohto predpisu. Kolektív autorov verí, že aj táto publikácia prispeje k jednote a stabilite rozhodovania v otázkach odmeny a ostatných náhrad advokátov.

JUDr. Ivan Fiačan, PhD.
vedúci autorského kolektívu

Autorský kolektív Komentára k advokátskej tarife, slávnostné uvedenie do života, Tále, 5. jún 2015.
Foto Vladislav Zigo

ROZHOVOR

Odborná spôsobilosť advokáta sa skôr či neskôr prejaví v úspešnosti poskytovania právnych služieb

*O smerovaní justície a advokácie, odbornej spôsobilosti advokátov a advokátskych koncipientov sa zhovárime s **JUDr. Soňou Mesiarkinovou**, predsedníčkou občianskoprávneho kolégia NS SR a členkou Redakčnej rady Bulletinu slovenskej advokácie.*

■ **Vaša profesionálna kariéra je nepretržite spojená s justíciou. Aký je v tejto súvislosti Váš vzťah k advokácii?**

Počas výkonu funkcie sudcu, na okresnom, krajskom i najvyššom súde som nestratila svoje presvedčenie, že v civilnom procese tvoria sudca a advokát jeden celok, vedený spoločným cieľom, a to vyriešiť účastníkovi konania problém, s ktorým si sám nevie poradiť, inak povedané, pomôcť mu. Preto ma veľmi mrzí, keď sa občas dopyčujem, a to z oboch strán o „akosi boji“ na pojednávaní. V tomto smere som plná optimizmu, potom, ako sme v rekodifikačnej komisii nastavili nové, presné pravidlá procesu, že táto spolupráca bude kvalitnejšia. I keď je mi zrejmé, že to chvíľu potrvá, ale bez spolupráce nikdy nič nové a lepšie nevznikne, a to pre všetky strany.

■ **Akým smerom by sa podľa Vás do budúcnosti mali uberať justícia a s ňou aj advokácia, v záujme zlepšenia ich pomerne negatívneho vnímania zo strany laickej verejnosti?**

Otázka vnímania justície ako aj advokácie zo strany laickej verejnosti je veľmi zložitá. Na jednej strane je veľmi subjektívny pohľad neúspešných účastníkov, ktorých podporujú mediálne výstupy, ktoré sú vo väčšine negatívne. Vskutku si nepamätám v najsledovanejších médiách článok, ako dobre súd rozhodol v spore o určenie vlastníctva a pod. Chápeť, že správne rozhodovanie by malo byť samozrejmosťou, ale prevaha negatívnych správ a právne (bez)vedomie laickej verejnosti sú ťažko prekonateľný protipól. Aj mne sa stáva, že ma ako dlhoročnú sudkyňu, zaoberajúcu sa výlučne civilným právom, oslovujú priatelia s otázkou, koľkých som dnes „zavrela do basy“. Tým skôr, že naozaj zo strany sudcov, ale i advokátov sa predpokladá určitá miera zdržanlivosti pri komunikácii s médiami. Na druhej strane však i nejednotnosť v rozhodovaní súdov ku kladnému vnímaniu práce justície neprispieva a v tomto smere si uvedomujem predovšetkým úlohu najvyššieho súdu pri zjednocovaní, ale aj veľmi dôležitú úlohu vzdelávania tak sudcov ako i advokátov.

■ **Čo Vás viedlo k pomerne rozsiahlej pedagogickej činnosti, ktorá nevyhnutne musí prekračovať rámec bežných odborných aktivít sudcu (Justičná akadémia, Fakulta práva PEVŠ, prednášková činnosť a pod.)?**

Tí, čo ma poznajú, vedia, že som veľmi komunikatívny človek, a práca sudcu najvyššieho súdu je už viac o štúdiu, aplikácii zákonov a písaní rozhodnutí. Pre mňa je prednášanie a vôbec pedagogická činnosť relax. Niektorí chodí hrať tenis alebo golf, ja chodím prednášať. Snažím sa vždy podeliť aj s praktickými skúsenosťami z dlhoročnej praxe sudkyne, pretože si „skromne“ myslím, že tie sa veľakrát v učebniciach a komentároch zachytiť nedajú. Adrenalin po prednáške, pri ktorej cítim pozitívnu spätnú väzbu, je podobný, podľa mňa, adrenalinu po úspešnom športovom zápase.

■ **Ste členkou skúšobného senátu pre advokátske skúšky. Aký je Váš názor na celkovú úroveň vzdelanosti a odbornej spôsobilosti advokátov a advokátskych koncipientov?**

Za tie roky, kedy som v členkou skúšobného senátu a je to už dvojčíferné číslo, môžem povedať, že tak ako vo všetkých iných profesiách, stretla som sa s vynikajúco pripravenými advokátskymi koncipientmi, aj takými, ktorí zjavne svoju prípravu mierne podcenili. Všetkých preverí prax a možno práve tí, čo boli nie tak dobre pripravení na skúške, to neskôr v praxi dobehnú. Som veľký odporca plošného hodnotenia, pretože advokátske povolanie je povolaním, kde sa podľa mňa úroveň odbornej spôsobilosti advokáta skôr či neskôr prejaví vo vzťahu k jeho úspešnosti pri poskytovaní právnych služieb.

■ Prednedačnom bol vydaný historicky prvý Komentár k advokátskej tarife. Ako hodnotíte túto publikáciu, keďže ste sa aktívnej podieľali na jej slávnostnom „uvedení do života“? Má tento komentár ambíciu nájsť si svoje miesto aj v knižnici sudcov, justičných čakatelov a vyšších súdnych úradníkov?

Komentár k Vyhláške o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, ktorého som mala tú česť byť nielen recenzentom, ale i krstnou mamou, je mimoriadne potrebné dielo, ktoré tu chýbalo. Už vo svojej recenzii som uviedla, že kolektív autorov bol vybraný skvele z hľadiska teórie i praxe a práve praktická stránka, najmä rozsiahla judi-

katúra súdov, predstavujú najväčší prínos pre dennodenné používanie a využívanie tohto komentára. A preto, áno, mal by byť v každej knižnici advokáta či sudcu, ale ešte lepšie na stole, pri jeho ruke alebo vedľa počítača.

■ Od apríla tohto roku ste členkou redakčnej rady Bulletinu slovenskej advokácie. Čo to pre Vás znamená? Vnímali ste BSA ako odborný právnický časopis aj v minulosti? Aký je Váš názor na jeho obsahovú úroveň?

Členstvo v redakčnej rade Bulletinu slovenskej advokácie bola pre mňa ponuka, ktorú si veľmi vážim a súčasne nová výzva. Samozrejme, že som bulletin poznala a myslím, že dlhé roky si drží vysokú úroveň. Keď som bola oslovená, neváhala som a napriek tomu, že som sa zúčastnila zatiaľ len na dvoch zasadnutiach, neľutujem, naopak. Veľkým prínosom pre mňa je osobné stretnutie so skvelými odborníkmi, ale príjemne som prekvapená aj záujmom a úrovňou prispievateľov. Je to veľmi pozitívne zistenie, že toľko právnikov má pri svojej práci chuť podeliť sa so svojím názorom s nami ostatnými, spracovať problém a veľakrát vyvolať polemiku. V tomto smere som ani nečakala, že budem „musieť“ toľko príspevkov čítať a posudzovať. Na druhej strane, o koľko nových tém i poznatkov sa tým obohacujem.

DISKUSIA

ÚS SR, ESLP, CSP a CMP na (možno) večnú tému „mimoriadne dovolanie“

*Svoje námety na nové témy, krátke glosy, prípadne stručné a heslovité poznámky do kontaktnej rubriky zasielajte na e-mailovú adresu **office@sak.sk**.
Vaše podnety publikačne spracuje JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.*

Z viacerých externých podnetov v rámci advokátskej obce už táto rubrika opakovane čelila výzve spracovať niektoré partiálne problémy súvisiace s inštitútom mimoriadneho dovolania podľa § 243e a nasl. OSP. Limitovaný rozsah a prevažne faktografický spôsob prezentovania informácií však nevytvára na tomto mieste priestor pre adekvátne spracovanie danej témy, ktorá si nepochybne vyžaduje dôsledný prístup, prinajmenšom na úrovni odborného článku alebo štúdie.

Vzhľadom na niekoľko zásadných udalostí, ktoré nastali počas prvého kalendárneho polroka 2015, možno aktuálne aspoň sčasti niektorým námetom vyhovieť. V súvislosti s mimoriadnym dovolaním, ako opravným prostriedkom *sui generis*, sa do pozornosti právnickej verejnosti dostali najmä aplikačné výstupy rozhodovacej činnosti Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva. Súčasne je nevyhnutné

zohľadniť aj príslušné legislatívne riešenia v rámci rekodifikácie civilného práva procesného.

Z chronologického hľadiska má prednosť pomerne známe zjednocujúce stanovisko pléna Ústavného súdu SR zo dňa 18. 3. 2015, sp. zn. PLZ. ÚS 3/2015, v rámci ktorého sa ústavný súd vyjadril k otázke prípustnosti mimoriadneho dovolania nasledovne: „Rešpektujúc princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania

k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov.“.

V tejto súvislosti je potrebné osobitne zdôrazniť, že citované stanovisko zásadným spôsobom neguje právne závery pôvodne prezentované v stanovisku občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 36/2008 v tomto znení: „Podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom nie je podmienené využitím riadneho opravného prostriedku účastníkom konania. Mimoriadnym dovolaním v zmysle ustanovenia § 243e OSP môže generálny prokurátor napadnúť aj právoplatné rozhodnutie súdu prvého stupňa.“.

Ďalším významným „míľnikom“ vo vzťahu k definitívne mu ustáleniu právnych názorov ohľadom prípustnosti mimoriadneho dovolania a jeho následných účinkov sú rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva v konaniach proti Slovenskej republike, ktoré boli vyhlásené dňa 9. 6. 2015 vo veciach DRAFT-OVA, a. s. (sťažnosť č. 72493/10), PSMA, spol. s r. o. (sťažnosť č. 42533/11) a COMPCAR, s. r. o. (sťažnosť č. 25132/13). Vo všetkých troch prípadoch boli sťažovatelia v konaní pred vnútroštátnymi súdmi pôvodne procesne úspešní, pričom k následnému zrušeniu právoplatných rozhodnutí došlo v konaniach pred Najvyšším súdom SR na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora. Štrasburský súd rozhodol proti Slovenskej republike a konštatoval v týchto procesoch porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd a v prvom z uvedených prípadov aj porušenie čl. 1 Dodatkového protokolu (ochrana majetku).

Nosná časť argumentácie Európskeho súdu pre ľudské práva spočívala v zdôraznení významu a obsahu princípu rovnosti zbraní a princípu právnej istoty, s ktorým bezprostredne súvisí otázka záväznosti, nezrušiteľnosti a dôveryhodnosti právoplatných súdnych rozhodnutí vo veciach upravených súkromným právom. Odvolávajúc sa na svoje predošlé rozhodnutia vo veciach Giuran proti Rumunsku (sťažnosť č. 24360/04), Ryabikh proti Rusku (sťažnosť č. 52854/99) a Sutyazhnik proti Rusku (sťažnosť č. 8269/02) súd konštatoval, že kasačná kompetencia v právoplatne skončených súkromnoprávných sporoch môže byť uplatnená iba za predpokladu, že nevyhnutnosť takéhoto postupu je daná okolnosťami, ktoré majú bezvýnimočne podstatný a zásadný charakter. Zrušenie záväzného rozhodnutia, ako definitívneho výsledku realizácie právomoci všeobecných súdov, prichádza do úvahy iba za účelom nápravy fundamentálnych nedostatkov vo výkone spravodlivosti. Tým je okrem iného zabezpečená aj ochrana efektívnosti justičného systému ako celku.

V uvedených troch prípadoch dospel Európsky súd pre ľudské práva k záveru, že nie sú objektívne dané žiadne podstatné a presvedčivé argumenty, ktoré by odôvodňovali zásah do právnej istoty účastníkov prostredníctvom mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora a konania ním vyvolaného. V týchto konaniach navyše, podľa názoru ESLP, neboli predložené ani tvrdené žiadne skutočnosti, ktoré by

nebolo možné uplatniť v rámci konaní zahrnutých do štandardnej dvojstupňovej súdnej sústavy.

Pri danej téme možno poukázať aj na ďalšie obdobné rozhodnutia ESLP, napr. vo veciach Asito proti Moldavsku (sťažnosť č. 40663/98), Sovtransavto Holding proti Ukrajine (sťažnosť č. 48553/99), Kutepov a Anikeenko proti Rusku (sťažnosť č. 68029/01). Z novších najmä Abdullayev proti Rusku (sťažnosť č. 11227/05) a Cornif proti Rumunsku (sťažnosť č. 42872/02), kde ESLP uzavrel, že k zrušeniu právoplatných rozhodnutí by malo dochádzať výlučne za účelom nápravy zásadných väd konania. V žiadnom prípade však za takúto vadu nemožno považovať skutočnosť, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory. Odlišné právne posúdenie nemôže *ex post* vyvolať kasačné následky vo vzťahu k právoplatne skončenej veci.

Keďže 16. 6. 2015 prezident SR podpísal Národnou radou SR schválené vládne návrhy zákonov – Civilný sporový poriadok (CSP) a Civilný mimosporový poriadok (CMP) [do uzávierky BSA 6/2015 ešte neuverejnené v Z. z.], je žiaduce podotknúť, že obidva tieto kódexy individuálne upravujú inštitút dovolania generálneho prokurátora, ktorým možno napadnúť právoplatné súdne rozhodnutie. Dochádza však k zásadnej legislatívnej modifikácii prípustnosti tohto mimoriadneho opravného prostriedku, a to aj v intenciách štrasburskej judikatury. V súlade s § 458 ods. 1 a 2 CSP je dovolanie generálneho prokurátora prípustné, ak to vyžaduje ochrana práv a túto ochranu nie je možné v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Súčasne musí byť splnený predpoklad, že napadnuté právoplatné rozhodnutie súdu porušuje právo na spravodlivý proces alebo trpí vadami, ktoré majú za následok závažné porušenie práva spočívajúce v právnych záveroch, ktoré sú svojvoľné alebo neudržateľné a ak potreba zrušiť rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty.

Obdobne je v zmysle § 78 ods. 1 a 2 CMP prípustnosť dovolania generálneho prokurátora podmienená tým, že to vyžaduje verejný záujem alebo ochrana práv a nápravu nie je možné v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Potreba zrušiť alebo zmeniť právoplatné rozhodnutie pritom zároveň musí prevyšovať nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty.

Spoločným menovateľom všetkých týchto „udalostí“ je dôsledné akcentovanie extraordinárneho charakteru mimoriadneho dovolania (od 1. 7. 2016 dovolania generálneho prokurátora), ktoré by malo byť uplatňované iba vo výnimočných prípadoch a na základe argumentačne udržateľného zdôvodnenia. Zásadnou je pritom vzájomná konkurencia účinkov tohto opravného prostriedku a základných princípov materiálneho právneho štátu, predovšetkým princípu právnej istoty.

Citované zjednocujúce stanovisko Ústavného súdu SR je dostupné na www.concourt.sk; uvedené rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva sú dostupné na <http://hudoc.echr.coe.int>. ■

Pozvánka na konferenciu

Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže
si Vás dovoľuje pozvať na

III. ročník odbornej konferencie o medzinárodných únosoch a odoberaní detí

ktorá sa bude konať v dňoch

15. a 16. októbra 2015 v Bratislave.

Konferencia sa uskutoční pod záštitou Ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky Jána Richtera.

Konferencia bude zameraná na únosy a odoberanie detí, resp. neoprávnené premiestnenie dieťaťa, výmenu skúse-

ností a rôzne pohľady na problematiku medzinárodných únosov a odoberaní detí v členských štátoch Európskej únie.

Aj tohto roku sa na konferencii zúčastnia a prednášať budú významní zahraniční hostia – odborníci a špecialisti v danej oblasti z Francúzska, Maďarska, Španielska, Holandska, Veľkej Británie, USA, Nórska, Panamy, Belgicka a Srbska.

Daná téma je veľmi aktuálna, momentálne veľmi rezonuje verejnosťou a preto veríme, že táto odborná konferencia prispeje k ešte lepším vzťahom a spolupráci medzi jednotlivými štátmi ako aj súdmi.

Dovoľujeme si požiadať o vyplnenie priloženej prihlášky, ktorou potvrdzujete Vašu účasť.

EURÓPSKA ÚNIA

Z Á V Ä Z N Á P R I H L Á Š K A

III. ROČNÍK ODBORNEJ KONFERENCIE O MEDZINÁRODNÝCH ÚNOSOCH A ODOBERANÍ DETÍ

POD ZÁŠTITOU MINISTRA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

15. – 16. OKTÓBER 2015, BRATISLAVA

.....
PRIEZVISKO, MENO, TITUL:

.....
INŠTITÚCIA:

.....
ADRESA:

.....
E-MAIL:

.....
TELEFÓNNE ČÍSLO:

.....
UBYTOVANIE: * **áno – nie**

.....
STRAVOVANIE: * Obyčajné **áno – nie**

.....
Vegetariánske **áno – nie**

.....
* nehodiace prečiarknite

.....
Celiacké **áno – nie**

.....
V

.....
DŇA

.....
PODPIS

Prosíme vyplnené poslať **najneskôr do 15. 8. 2015** na email: **andrea.palkova@cipc.gov.sk**

Nepodanie návrhu na vykonanie exekúcie do troch rokov od vykonateľnosti exekučného titulu

JUDr. Peter Strapáč, PhD.

JUDr. Marián Ďurana, PhD.

Autori sa v príspevku komplexne venujú zákonu č. 106/2014 Z. z., ktorým došlo k novelizácii nielen Občianskeho zákonníka, ale aj zákona č. 233/1995 Z. z. Exekučného poriadku. Táto novela okrem iného zaviedla do Exekučného poriadku aj § 61b, do ktorého sa doplnili odseky 2 a 3. Autori ponúkajú ucelený pohľad na predmetné ustanovenie, pričom sa zamýšľajú, či cieľ sledovaný novelou Exekučného poriadku nebolo možné dosiahnuť iným spôsobom, poprípade, či už neexistovali v dovtedajšej právnej úprave inštitúty brániace špekulatívnemu správaniu veriteľov.

Civilný proces predstavuje pomerne zložitý komplex spoločenských vzťahov regulovaných normami občianskeho práva procesného. Civilný proces sa vnútorne stratifikuje na konanie základné (nachádzacie) a konanie vykonávacie (exekučné). Kým v základnom konaní poskytuje súd ochranu tvrdenému, porušenému alebo ohrozenému subjektívnemu právu, v konaní exekučnom sa poskytuje ochrana už judikovanému nároku.¹ Podľa stabilnej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky je súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 ústavy aj nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku.² Rovnako aj Európsky súd pre ľudské práva konštatoval, že právo na súdnu ochranu by zostalo iluzórnym, keby vnútroštátny právny poriadok umožňoval, aby konečné súdne rozhodnutie ostalo „neúčinné“ na škodu jednej zo strán. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia súdu treba považovať za integrálnu súčasť procesu v zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Článok 46 ods. 1 ústavy spočíva v zásade, že každý je oprávnený domáhať sa svojich práv na súde, pričom tomuto právu koreluje povinnosť súdov vo veci konať nezávisle, nestranne a bez zbytočných prieťahov.

Všeobecné súdy musia dbať na to, aby zabezpečili taký prístup k súdnej ochrane v exekučnom konaní, ktorý nie je diskriminačný bez primeraných a objektívne zdôvodniteľných okolností.³ Na podklade vyššie uvedeného je nesporné, že právo na súdnu ochranu sa nemôže končiť vydaním súdneho rozhodnutia, ktoré nadobudne právoplatnosť a vykonateľnosť. Toto právo v sebe subsumuje aj možnosť, nie však povinnosť, oprávneného v prípade ak nedôjde k dobrovoľnému plneniu zo strany povinného domáhať sa plnenia nároku obsiahnutého v petite rozhodnutia núteným spôsobom aj proti vôli povinného. Nútený výkon rozhodnutia je výslovne fakultatívny a nemožno oprávneného nútiť, aby si právo obsiahnuté v právoplatnom a vykonateľnom rozhodnutí, ktoré sa dobrovoľne neplnilo uplatnil v exekučnom konaní. Či dôjde k realizácii druhej fázy civilného procesu – k exekučnému konaniu – závisí od oprávneného a jeho dispozičného práva. Rovnako tomu je aj v prípade uplatňovania nároku na súde, kedy závisí od navrhovateľa, či si nárok uplatní a bude sa domáhať súdnej ochrany alebo nie. Civilný proces je založený na dispozičnom princípe, pričom navrhovateľ má právo počas celého konania disponovať svojím návrhom, rovnako tomu je aj v exekučnom konaní. V tomto smere považujeme za potrebné poukázať na § 81 O. s. p., v ktorom sú vymenované konania, kedy môže súd konať aj bez návrhu. De facto ide o taxatívny výpočet, pretože súd môže konať bez návrhu len v tých veciach, v ktorých to zákon výslovne pripúšťa.

1 Števček, M., Ficová, S., a kol. Exekučný poriadok. Komentár. 1. Vydanie. Praha : C. H. Beck, 2011, str. 1.

2 Pozri napríklad III. ÚS 266/07 alebo PL. ÚS 21/00, II. ÚS 143/02.

3 Pozri aj PL. ÚS 21/00.

V právnom poriadku Slovenskej republiky možno hovoriť o tzv. „dualizme“ civilnej exekúcie. Ak totiž má byť predmetom exekúcie splnenie povinnosti vyplývajúcej z rozsudku o výchove (nie výžive) maloletých, alebo pokiaľ ide o vymożenie tzv. justičných pohľadávok (súdne poplatky, trovy trestného konania, sumy uložené ochrannými opatreniami v trestnom konaní, pokuty, svedočné, znalečné a iné náklady súdneho konania) cestou zrážok zo mzdy alebo cestou príkazáním pohľadávky, postupuje sa v exekúcii podľa šiestej časti zákona 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Ak však ide o vymożenie inej povinnosti (vyplývajúcej zo spôsobilého exekučného titulu), exekúciu vykonáva súdny exekútor podľa zákona č. 233/1995 Z. z. Exekučný poriadok (ďalej len Exekučný poriadok) s podporným použitím Občianskeho súdneho poriadku. Tento dualizmus právnej úpravy civilnej exekúcie pretrváva od prijatia Exekučného poriadku. Aj napriek vyššie spomínanému dualizmu civilnej exekúcie v právnom poriadku SR možno konštatovať prioritné postavenie exekúcie vykonávanej procesným postupom upraveným v Exekučnom poriadku.

Zákonom č. 106/2014 Z. z., ktorý nadobudol platnosť dňa 29. 4. 2014 a účinnosť 1. 6. 2014 došlo k novelizácii nielen Občianskeho zákonníka, ale aj zákona č. 233/1995 Z. z. Exekučného poriadku. Táto novela okrem iného zaviedla do Exekučného poriadku § 61b, do ktorého sa doplnili odseky 2 a 3. Podľa § 61 ods. b) exekúciu možno vykonávať len v rozsahu pohľadávky vyplývajúcej z exekučného titulu, jej príslušenstva a trov exekúcie (§ 57 ods. 3). To neplatí, ak sa exekúcia vykonáva predajom hnuťelnej veci, ktorá sa nedá rozdeliť alebo predajom hnuťelností a povinný nemá dostatok iného majetku, z ktorého by bolo možné uspokojiť pohľadávku oprávneného. Exekútor je návrhom na vykonanie exekúcie viazaný a nemôže vykonať exekúciu vo väčšom rozsahu než navrhuje oprávnený, aj keby bol z exekučného titulu oprávnený uplatňovať viac; to platí aj pre trovy exekúcie. Ak ide o splnenie povinnosti zaplatiť peňažnú pohľadávku a oprávnený podá návrh na vykonanie exekúcie viac ako tri roky od nadobudnutia vykonateľnosti exekučného titulu, nemožno vykonať exekúciu na vymożenie príslušenstva pohľadávky priznanej exekučným titulom; to neplatí, ak oprávnený k návrhu na vykonanie exekúcie priloží dohodu o postupnom splnení pohľadávky priznanej exekučným titulom uzavretú s povinným v priebehu troch rokov od nadobudnutia vykonateľnosti exekučného titulu.

Zákonodarcu motivovalo k zavedeniu tohto ustanovenia podľa dôvodovej správy, že novelou chce zabrániť, aby exekučný titul slúžil veriteľovi ako cenný papier, ktorý si nechá špekulatívne odležať, pokiaľ v neprospech dlžníka narastajú úroky, prípadne ďalšie sankcie a až tesne pred uplynutím premĺčacej doby vyvolá exekúciu. V pôvodnom návrhu zákona bola stanovená dvojročná lehota, ktorá bola následne upravená a do novely Exekučného poriadku bola zavedená lehota trojročná. Zákonodarca tento postup označil ako osobitnú civilno-právnu sankciu spojenú s oneskoreným vyvolaním exekúcie, podľa ktorej bude veriteľ postihnutým následkom, že exekúcia nebude môcť začať na vymożenie príslušenstva pohľadávky, ktoré vzniklo po vydaní exekučného titulu. Účelom právnej normy je zabránenie špekulatívnemu správaniu veriteľov spočívajúcim v oneskorenom podaní návrhu na výkon rozhodnutia za účelom narastania príslušenstva pohľadávky a motivácia veriteľa k tomu, aby exekúciu vyvolal najneskôr do troch rokov od nadobudnutia vykonateľnosti exekučného titulu. Zákonné ustanovenie zavádza aj výnimku z tohto pravidla viazanú na skutočnosť, že veriteľ, to znamená v exekučnom konaní oprávnený preukáže, že s dlžníkom (v exekučnom konaní označovaný ako povinný) v priebehu troch rokov

JUDr. Peter Strapáč, PhD.

absolvoval Právnickú fakultu UPJŠ v Košiciach, kde v roku 2012 ukončil doktorandské štúdium na Katedre obchodného a finančného práva. Pôsobí ako advokát v Čadci.

Prednáškovej činnosti sa venuje na Žilinskej univerzite, Ústave súdneho inžinierstva. Prednáša aj na ekonomickej a právnickej fakulte Paneurópskej vysokej školy.

JUDr. Marián Ďurana, PhD.

absolvoval právnickú fakultu UMB v Banskej Bystrici, kde v roku 2008 ukončil doktorandské štúdium na Katedre obchodného práva.

Na tejto fakulte pôsobí aj ako odborný asistent na katedre súkromného práva, oddelenie občianskeho práva. Je advokátom so sídlom v Žiline.

od vykonateľnosti exekučného titulu uzavrel dohodu o postupnom splnení pohľadávky, ktorú priznáva exekučný titul.

Zákonodarca, ako je uvedené v dôvodovej správe, sa predmetnou novelou snažil zabrániť veriteľovi, aby exekučný titul slúžil ako cenný papier, ktorý veriteľ vytiahne po niekoľkých rokoch až po tom, čo narastie príslušenstvo pohľadávky.

Z hľadiska aplikácie daného ustanovenia je nevyhnutné poukázať, že vymedzenie príslušenstva pohľadávky je obsiahnuté v § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého *príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením*.

Zjednodušene, zákon subsumuje pod príslušenstvo pohľadávky na jednej strane zmluvné nároky vyplývajúce z daného právneho vzťahu (úroky, predstavujúce odplatu za poskytnutie peňažných prostriedkov), tak, ako je to upravené napr. v § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ako aj špecifické „sankčné“ nároky, ktoré zákon s omeškaním dlžníka splniť peňažný dlh riadne a včas spája napr. podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka alebo § 369 a nasl. Obchodného zákonníka spočívajúce v úroku z omeškania alebo poplatok z omeškania tam, kde Občiansky zákonník túto sankciu s omeškaním dlžníka výslovne spája (napr. § 697 pri plnení nájomného a úhrad spojených s užívaním bytu, alebo v § 723 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho zákonníka) alebo, ktoré vznikli veriteľovi v dôsledku toho, že dlžník nie je ochotný dobrovoľne plniť svoj dlh a veriteľ je nútený za účelom dosiahnutia plnenia využiť prostriedky právneho donútenia (náklady spojené s uplatnením pohľadávky).

Samotnú úpravu príslušenstva a jeho definíciu obsahuje iba Občiansky zákonník. Takáto definícia nie je v Obchodnom zákonníku, a preto sa § 121 ods. 3 v súlade s § 1 ods. 2 používa aj na obchodno-právne vzťahy.

Z hľadiska charakteru príslušenstva pohľadávky je zrejmé, že príslušenstvo môže mať tak charakter fixný (napr. vo forme jednorazovej platby) ako i pohyblivý. Pohyblivý charakter môže byť závislý buď od plynutia času vo forme určenia určitej sadzby za stanovenú časovú jednotku, alebo od iných skutočností.

Je zrejmé, že pohyblivý charakter závislý od plynutia času sa spravidla uplatňuje v prípade príslušenstva pohľadávky predstavujúceho úrok, úrok z omeškania a poplatok z omeškania. Závislosť od plynutia času možno pozorovať v tom, že konečná výška úrokov, úrokov z omeškania alebo poplatku z omeškania býva spravidla určená ako súčin jednotkovej sadzby s určitým počtom časových jednotiek. Tento záver je možné konštatovať najmä s prihliadnutím na príslušné právne predpisy určujúce výšku úroku z omeškania alebo poplatku z omeškania, a to vládne nariadenia č. 87/1995 Z. z. ako i vládne nariadenie č. 21/2013 Z. z. Nevylučuje sa však i možnosť dojednania iného charakteru tohto príslušenstva za splnenia podmienok uvedených v zákone (napr. § 39, 39a resp. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka) eventuálne v prípade úroku z omeškania dodržanie kogentnej povahy § 517 ods. 2 v spojitosti s § 3 vládneho nariadenia č. 87/1995 Z. z. o maximálnej výške úroku z omeškania. Naproti tomu, vo vzťahu k nákladom z uplatnenia je zrejmé, že uvedené príslušenstvo nie je závislé od plynutia času. Uvedený záver je možné vyvodiť z toho, že právne predpisy (či už napr. zákon č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch alebo vyhláška č. 655/2004 o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb) rozhodovanie o uvedených nákladoch nerobia závislé od plynutia času, ale je tu daná výlučne závislosť od množstva tzv. spočítaných úkonov.

Za náklady spojené s uplatnením pohľadávky treba považovať najmä súdny poplatok, ktorý sa v žiadnom prípade nenavýšuje, ako aj trovy právneho zastupovania, ktoré sa taktiež ďalej nenavýšujú a sú vyčíslené v enunciiate rozhodnutia súdu. V tomto smere považujeme základný nedostatok novely v skutočnosti, že za príslušenstvo pohľadávky sa v zmysle § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka považujú i náklady spojené s jej uplatnením. Ako sme už uviedli, tieto náklady nie sú závislé od plynutia času a možno konštatovať, že po vydaní exekučného titulu náklady spojené s jej uplatnením sú konštantné a počas doby, pokiaľ si veriteľ neuplatňuje predmetný nárok judikovaný rozhodnutím súdu, sa nemenia. Z uvedeného dôvodu je zrejmé, že postihnutie uvedeného majetkového oprávnenia veriteľa spôsobom ustanoveným v § 61b ods. 3 Exekučného poriadku je v rozpore s účelom, ktorý daná právna norma sledovala.

Hlavný nedostatok novely je možné badať v tom, že novela exekučného poriadku sa týka nielen občiansko-právnych, ale aj obchodno-právnych vzťahov. O prijateľnosti novely by bolo možné uvažovať, ak by sa týkala len ochrany spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany. Jej opod-

statnenie v obchodno-právnych vzťahoch však nevidíme. Podľa nášho názoru ide o neadekvátny zásah do práv účastníkov konania narábať s riadnym exekučným titulom, pričom tento zásah je markantným najmä v obchodno-právnych vzťahoch a v práve vlastníť majetok zakotvenom v čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky.

V kontexte poukazujeme na § 31 ods. 1 Exekučného poriadku podľa ktorého, ak oprávnený nezloží preddavok na odmenu exekútora na náhradu jeho hotových výdavkov v lehote určenej exekútorom, súd môže na návrh exekútora exekúciu zastaviť. Oprávnený, ktorý má spôsobilý exekučný titul, je povinný si ho uplatniť do troch rokov od vykonateľnosti exekučného titulu, v opačnom prípade si môže uplatňovať iba istinu. V mnohých prípadoch v rámci obchodno-právnych vzťahov má oprávnený vedomosť, že dlžník nemá momentálne finančné prostriedky a uplatňovanie istiny by spôsobovalo iba ďalšiu finančnú záťaž na strane oprávneného, spojenú s preddavkami na odmenu exekútora. Je logické, že oprávnený vyčká s uplatňovaním predmetného exekučného titulu, avšak treba podotknúť, že v takomto prípade sa môže stať, že oprávnený de facto príde o príslušenstvo pohľadávky. Máme za to, že § 61b neprimerane chráni dlžníkov. Zákonodarcu, ak chcel určitým spôsobom chrániť povinných a zabrániť tomu, aby exekučný titul slúžil ako cenný papier, mal možnosť obmedziť len úroky, úroky z omeškania ako sankčné úroky, poprípade poplatok z omeškania a prípadne obmedziť toto ustanovenie len na ochranu spotrebiteľa.

Taktiež poukazujeme na skutočnosť, že dlžník si musí byť vedomý svojho dlhu, to znamená, že dlžník, ktorý bol účastník občianskeho súdneho konania (poprípade iného konania) musí mať vedomosť komu a koľko dlhuje a musí vyvíjať aktivitu za účelom splnenia dlhu. Povinný musí mať vedomosť o tom, že prebiehalo súdne konanie, musí si byť vedomý svojho záväzku a v prvom rade by malo byť motiváciou dlžníka tento svoj záväzok plniť. Nie je účelné umelou novelou Exekučného poriadku ochraňovať dlžníka a de facto zatažovať veriteľa, prípadne mu odnímať právo.

V komentári Edícia – súbor platných právnych predpisov vydaným Iura edition sa k § 61b uvádza: *znenie tohto ustanovenia zavádza k výkladu, podľa ktorého v prípade iniciovania exekučného konania po troch rokoch od vykonateľnosti exekučného titulu nebude možné vymáhať žiadne príslušenstvo pohľadávky (t. j. nielen úrok, resp. úrok z omeškania, ale ani náhradu trov konania oprávneného, vrátane trov právneho zastupovania)* Podľa autorov komentáru je takýto výklad v rozpore s účelom normy, ako aj v rozpore s úmyslom zákonodarcu. Podľa dôvodovej správy má toto ustanovenie sankcionovať špekulatívne správanie oprávneného tým, že **nebude možné viesť exekúciu na príslušenstvo pohľadávky, ktoré vzniklo po vydaní exekučného titulu.** Autori ďalej tvrdia, že prípadný postup exekučného súdu, ktorý v takejto situácii zamietne žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie nielen v časti „pohyblivého“ príslušenstva pohľadávky, ale aj vo vzťahu k akémukoľvek ďalšiemu príslušenstvu pohľadávky považujú autori za nesprávny postup súdu. S týmto názorom sa nestotožňujeme a argumentujeme gramatickým výkladom zákonného ustanovenia ktoré pred bodkočiarkou znie nasledovne: *Ak ide o splnenie povinnosti zaplatiť peňažnú pohľadávku a oprávnený podá návrh na vykonanie exekúcie viac ako tri roky od nadobudnutia vykonateľnosti exekučného titulu, nemožno vykonať exekúciu na vymoženie príslušenstva pohľadávky priznanej exekučným titulom.*

Zákon v danom prípade jasne a zrozumiteľne pojednáva o príslušenstve pohľadávky priznanom v exekučnom titule, čo v sebe nesporne zahŕňa aj priznané príslušenstvo vzniknuté pred vydaním rozhodnutia ako aj po jeho vydaní. Máme za to, že predmetné ustanovenie nepripúšťa dvojaký výklad či už rozširujúci alebo zužujúci smerom k príslušenstvu vzniknutom až po nadobudnutí právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutia. Poukazovanie na dôvodovú správu taktiež neobstoí, pretože tak, ako je podstatný a záväzný enunciat rozhodnutia a nie jeho odôvodnenie, podstatnou je právna norma obsiahnutá v zákone. Dôvodová správa môže mať význam len z hľadiska výkladových pravidiel. V tomto smere je potrebné poukázať i na výkladové pravidlá, ktoré je možné aplikovať len v prípade, ak právna norma pripúšťa dvojaký výklad. V súlade s nálezmi Ústavného súdu SR, napr. nález I ÚS 212/06 hovorí, že povinnosťou všeobecných súdov v situácii, keď právny predpis dovoľuje dvojaký výklad (jeden ústavne konformný a jeden ústavne nekonformný) je vykladať právny predpis spôsobom ústavne konformným. Toto právo a zároveň aj povinnosť všeobecných súdov vyplývajúca z čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky sa však nedá použiť vtedy, keď jednoznačné znenie normatívneho textu (i keď sa javí všeobecnému súdu ako ústavne nekonformné) vylučuje jeho interpretáciu iným spôsobom. V takomto prípade

totiž odlišné ponímanie normatívneho textu by bolo treba považovať za prejav arbitrárnosti. Pokiaľ sa právna úprava podľa názoru všeobecného súdu javí ako ústavne nekonformná, pričom ústavne konformným spôsobom nie je ani interpretovateľná, všeobecný súd môže postupovať len tak, že podá návrh v zmysle čl. 125 Ústavy Slovenskej republiky na začatie konania o súlade právnych predpisov na Ústavnom súde SR. Ak zákonodarcu mal skutočne záujem len nena- vyšovať tzv. špekulatívne príslušenstvo vzniknuté po vykonateľnosti rozhodnutia (alebo iného druhu exekučného titulu) bolo potrebné to jasne v zákone upraviť, pretože z gramatického ani logického výkladu zákonného ustanovenia takýto záver nevyplýva.

Chápeme však snahu zákonodarcu zamedziť tzv. špekulatívnemu správaniu veriteľov v zmysle rímskoprávnej zásady „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. práva patria bdelym (pozorným, ostražitým opatrným, starostlivým, teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje hmotnoprávne ako i procesnoprávne oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. Je zrejmé, že v slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne a znášajú právne dôsledky súvisiace s podcenením alebo zanedbaním využitia týchto práv, najmä v súvislosti so stratou alebo zmenou svojho právneho postavenia.

Avšak v súlade s definovanými cieľmi zákona vymedzenými v dôvodovej správe zákona sa natíska otázka, či v občianskoprávných vzťahoch už súčasná právna úprava o premlčaní práv vyplývajúcich z exekučného titulu (§ 110 Občianskeho zákonníka) v spojitosti s § 5b zákona č. 250/2007 o ochrane spotrebiteľa nezabezpečovala dosiahnutie uvedeného cieľa.

Podľa § 110 ods. 1 až ods. 3 Občianskeho zákonníka: „(1) Ak bolo právo priznané právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného orgánu, premlčuje sa za desať rokov odo dňa, keď sa malo podľa rozhodnutia plniť. Ak právo dlžník písomne uznal čo do dôvodu i výšky, premlčuje sa za desať rokov odo dňa, keď k uznaniu došlo; ak bola však v uznaní uvedená lehota na plnenie, plynie premlčacia doba od uplynutia tejto lehoty. (2) Rovnaká premlčacia doba platí aj pre jednotlivé splátky, na ktoré bolo plnenie v rozhodnutí alebo v uznaní práva rozložené; premlčacia doba sa pri jednotlivých splátkach začína odo dňa ich zročnosti. Ak sa nesplnením niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť desaťročná premlčacia doba od zročnosti nesplnenej splátky. (3) Úroky a opakujúce sa plnenia sa premlčujú v troch rokoch; ak však ide o práva právoplatne priznané alebo písomne uznané, platí táto premlčacia doba, len pokiaľ ide o úroky a opakujúce sa plnenia, zročnosť ktorých nastala po právoplatnosti rozhodnutia alebo po uznaní.“

Občiansky zákonník v § 110 ods. 1 prvá veta výslovne uvádza, že právoplatné rozhodnutia súdov alebo iných orgánov sa premlčujú v 10-ročnej premlčacej dobe odo dňa, keď sa malo podľa rozhodnutia plniť, to znamená, kedy rozhodnutie nadobudlo vykonateľnosť. Plynutie premlčacej lehoty je teda naviazané na uplynutie parížnej lehoty na splnenie rozhodnutia v súlade s § 160 Občianskeho súdneho poriadku. V prípade, ak však je lehota na plnenie určená skôr ako rozhodnutie nadobudne právoplatnosť (predbežne vykonateľné rozhodnutia), nemôže premlčacia lehota začať plynúť skôr, ako rozhodnutie nadobudne právoplatnosť.

Uvedené platí i v prípade, ak plnenie bolo rozložené do jednotlivých splátok. Splatnosť každej splátky sa v danom prípade posudzuje samostatne a teda 10 – ročná premlčacia lehota začína rovnako plynúť odo dňa splatnosti (zročnosti) každej splátky samostatne. Ak však plnenie v splátkach bolo povolené pod stratou výhody splátok v súlade s § 565 Občianskeho zákonníka (omeškaním dlžníka so splnením splátky sa stáva splatným celý dlh) tak desaťročná premlčacia doba vo vzťahu k celému nesplatenému dlhu začína plynúť odo dňa splatnosti nesplnenej splátky. Podmienkou vzniku splatnosti celého dlhu pre omeškanie dlžníka so splnením splátky okrem existencie dohody alebo určenia súdu je žiadosť veriteľa o splnenie celého dlhu. Veriteľ túto žiadosť môže vykonať najneskôr do splatnosti najbližšej splátky. Účelom uvedeného ustanovenia je zabrániť tomu, aby sa veriteľ mohol domáhať zaplatenia celého dlhu pre nesplatenie jednej zo splátok i po tom, ako dlžník následne riadne plní ďalšie splátky. Bez využitia oprávnenia veriteľa požadovať splnenie celého dlhu následné plnenie splátok vylučuje realizáciu oprávnenia veriteľa domáhať sa straty výhody splátok. Ak však je dlžník v omeškaní i s ďalšou splátkou, veriteľovi vzniká nové právo požadovať od dlžníka splatenie celého dlhu. Keďže splatnosť celého dlhu nenastáva automaticky, nevyužitie oprávnenia veriteľa požadovať splnenie celého dlhu má za následok len to, že dlžník je povinný plniť dojednané splátky (nenastáva splatnosť celého dlhu) s čím je spojené, že bude dochádzať k premlčaniu stále len jednotlivých splátok.

4 Pozri stanovisko Najvyššieho súdu uverejnené pod č. 64 v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk roč. 1961, alebo Stanovisko občianskoprávneho kolégia a obchodného kolégia Najvyššieho súdu ČR zo dňa 19. 4. 2006 k rozhodovaniu súdu vo veciach úroku z omeškania sp. zn. Cpjn 202/2005, ktoré bolo uverejnené pod č. 39 v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk, roč. 2006

5 Bürgerliches Gesetzbuch in der Fassung der Bekanntmachung vom 2. Januar 2002 (BGBl. I S. 42, 2909; 2003 I S. 738), das zuletzt durch Artikel 1 des Gesetzes vom 22. Juli 2014 (BGBl. I S. 1218) geändert worden ist, pozri <http://www.gesetze-im-internet.de/bgb/BjNR001950896.html>

6 In 30 Jahren verjähren, soweit nicht ein anderes bestimmt ist: ... 3. rechtskräftig festgestellte Ansprüche, ...

7 Soweit Ansprüche nach Absatz 1 Nr. 3 bis 5 künftig fällig werdende regelmäßig wiederkehrende Leistungen zum Inhalt haben, tritt an die Stelle der Verjährungsfrist von 30 Jahren die regelmäßige Verjährungsfrist

Osobitný prípad predstavuje ods. 3 citovaného § 110 Občianskeho zákonníka. Dané ustanovenie dopadá na úroky a opakujúce sa plnenia. V danom prípade rozlišuje uvedené ustanovenie medzi úrokmi a opakujúcimi sa plneniami, ktorých splatnosť (zročnosť) nastala do dňa vydania rozhodnutia a úrokmi a opakujúcimi sa plneniami, ktorých splatnosť (zročnosť) nastala po právoplatnosti rozhodnutia. Kým v prvom prípade (úroky a opakujúce sa plnenia, ktorých splatnosť resp. zročnosť nastala do dňa rozhodnutia) sa premlčujú v lehote 10 rokov odo dňa ich splatnosti, v druhom prípade (úroky a opakujúce sa plnenia, ktorých splatnosť (zročnosť) nastala po vydaní rozhodnutia) je premlčacia lehota 3 – ročná odo dňa ich splatnosti. V súdnej praxi nie sú žiadne pochybnosti o tom, že úroky z omeškania majú povahu opakujúcich sa dávok, ktoré je možné veriteľovi priznať súdnym rozhodnutím, i keď sa stanú splatnými až v budúcnosti.⁴

Už existujúca právna úprava obmedzovala právo veriteľa v čase možnosťou vzniesenia námietky premlčania, že úroky a úroky z omeškania sa ako opakujúce plnenia, ktorých splatnosť nastala po právoplatnosti exekučného titulu, premlčovali v trojročnej lehote. Právna úprava teda obsahovala právny nástroj na zabránenie šikanóznemu výkonu práva bezdôvodným oddaľovaním exekúcie spojennej s nárastom vymáhanej sumy, pričom prijatím § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa je zrejmé, že orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy (t. j. aj o vydaní poverenia) musí na takéto premlčanie prihliadať. V ostatných prípadoch je vznesenie námietky premlčania síce viazané na aktivitu samotného dlžníka, ale táto skutočnosť je plne v súlade s citovanou zásadou právo patrí bdelym.

Uvedená právna úprava plne zodpovedá štandardným právnym úpravám obsiahnutým v Občianskych kódexoch krajín Európy. V tomto smere je možné poukázať, že nemecký BGB⁵ v § 197 ods. 1⁶ pri právach vyplývajúcich z právoplatného rozhodnutia súdu stanovuje 30 – ročnú premlčaciu lehotu s výnimkami zakotvenými v § 197 ods. 2 BGB.⁷ Obdobná právna úprava je i v prípade Poľského občianskeho zákonníka – ústava z 23. apríla 1964 v platnom znení, kde v § 125 ods. 1 je v prípade práva vyplývajúceho z rozhodnutia, ktorým súd dáva moc súdneho rozhodnutia, desaťročná lehota.⁸ V Čechách po určitej dávke abstrakcie je možné konštatovať, že v § 640 a nasl. zákona č. 89/2012 Sb. tzv. nového Občianskeho zákonníka je obdobná právna úprava. Rovnako 10-ročná lehota je upravená i v knihe III. kapitole 7 bod 7.202⁹ návrhu spoločného rámca európskeho Občianskeho zákonníka (DCFR).¹⁰ V tomto smere, aj keď neexistuje osobitná medzinárodná zmluva a právna úprava premlčania je na jednotlivých členských štátoch je zrejmé, že je tradíciou zakotvovať dlhšiu premlčaciu dobu k právam priznaným súdnym rozhodnutím s výnimkou úrokov alebo iných opakujúcich dávok, ktorých zročnosť nastáva až po právoplatnosti rozhodnutia. V danom prípade je možné zamyslieť sa prípadne nad skrátením uvedenej premlčacej doby.

Z hľadiska uvedenej novelizácie je potrebné a nevyhnutné poukázať na ústavou zakotvený princíp proporcionality a nad tým, či obmedzenie, prípadne zakotvenie zániku práva vymáhať svoj nárok uvedenú požiadavku spĺňa. V zmysle zásady proporcionality sa pripúšťa zásah do základných práv a slobôd za splnenia nasledovných predpokladov a to, že to ústava vo vzťahu ku konkrétnemu základnému právu alebo slobode umožňuje, takýto zásah sleduje legitímny ustanovený cieľ, miera tohto zásahu neprekračuje odôvodnené a rozumné hranice, a že takýto zásah prihliada na podstatu a zmysel obmedzovaného základného práva alebo slobody. Z uvedeného pohľadu je možné zasiahnuť i do práva vlastníť majetok. Inak povedané, rovnosť obsahu a ochrany vlastníckeho práva nie je absolútna.

V súlade so zásadou proporcionality však treba uviesť, že takýto zásah je ústavne akceptovateľný iba vtedy, keby bol objektívne a rozumne zdôvodnený, to znamená, keby sledoval legitímny cieľ a keby medzi týmto cieľom a prostriedkami prijatými na jeho dosiahnutie existoval vzťah proporcionality. Z hľadiska testu proporcionality, vyplývajúceho z dlhoročnej praxe nemeckého Spolkového ústavného súdu (Wesengehalt), je potrebné poukázať najmä na otázky týkajúce sa zistenia racionálnej väzby medzi právnou úpravou a cieľom právnej úpravy a zistenie kritéria nevyhnutnosti.

Ak aj pripustíme legitímnosť cieľa zásahu do vlastníckeho práva v súvislosti s predchádzaním špekulatívnemu správaniu veriteľa je otázkou, či boli použité najšetrnejšie prostriedky na dosiahnutie sledovaného účelu, resp. či už súčasná právna úprava neobmedzovala práva veriteľa v čase v súvislosti s priznaným príslušenstvom, ktorého splatnosť nastala po priznaní práva exekučným titulom, resp. či uvedený cieľ nie je možné dosiahnuť úpravou premlčacej doby. Rovnako však je možné poukázať i na obdobné situácie v prípade, ak je povinnosť plniť peňažný

dlh zabezpečený nárokom na zmluvnú pokutu, ktorej výška sa odvíja od plynutia času. V danom prípade je nutné konštatovať, že § 61b ods. 3 na daný prípad nedopadá, nakoľko zmluvná pokuta v zmysle práva nepredstavuje príslušenstvo pohľadávky. V druhom rade z hľadiska uplatnenia moderačného práva súdu na zníženie zmluvnej pokuty je nutné poukázať, že pokiaľ súd dospeje k záveru, že denná sadzba zmluvnej pokuty je primeraná významu zabezpečovanej povinnosti, nemôže rozhodnúť o uplatnení moderačného práva vo vzťahu k celkovej výške zmluvnej pokuty ako dôsledok dlhodobého neplnenia povinnosti dlžníka. Využitie moderačného práva v tomto prípade je neprijateľné, pretože by vo svojich dôsledkoch zvýhodňovalo dlžníka (čím dlhšie by dlžník svoje povinnosti neplnil, tým viac by bol zvýhodnený pri posudzovaní prípadnej neprimeranosti výšky zmluvnej pokuty) a znamenalo by spochybnenie funkcií, ktoré má zmluvná pokuta plniť. Uvedený názor zaujal i Najvyšší súd Českej republiky napr. v rozhodnutí sp. zn. 33 Odo 588/2003 zo dňa 23. 6. 2004, publikovaný v Souboru civilních rozhodnutí Nejvyššího soudu vo vydavateľstve C. H. BECK, zoš. 3/2004, pod označením RNS C 2801/2004, alebo rozhodnutí 28 Cdo 3113/2007. ■

Použitá literatúra:

- Fekete, I.: Občiansky zákonník – Veľký komentár, Bratislava, Eurokódex 2011
- Jehlička, Švestka, Škárová a kol.: Občanský zákoník. Komentář. C. H. Beck. 9. vydání 2004
- Kasíková, Kučera, Plášil, Šimka, Jirmanová, Hubáček: Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání. C. H. Beck. 2007
- Krajčo, J: Prehľad rozhodovania súdov „judikatúra“ v exekučných veciach. Eurounion. 2009
- Števček, Ficová a kolektív: Exekučný poriadok. Komentár. C. H. Beck. 2011
- Švestka, Spáčil, Škárová, Hulmák a kol.: Občanský zákoník I. § 1 – 459. Komentář. C. H. Beck. 2008
- Vojčík, P. a kol.: Občiansky zákonník. Stručný komentár. Iura Edition. Bratislava. 2008
- Christian von Bar, Eric Clive and Hans Schulte-Nölke: Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law v znení uvedenom na http://ec.europa.eu/justice/policies/civil/docs/dcfir_outline_edition_en.pdf
- <http://www.gesetze-im-internet.de/bgb/BJNR001950896.html>

RESUMÉ

Nepodanie návrhu na vykonanie exekúcie do troch rokov od vykonateľnosti exekučného titulu

Autori v článku poukazujú na podstatu a význam § 61b ods. 3 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti. Zamýšľajú sa nad významom ako i nevyhnutnosťou jeho zavedenia a teda, či cieľ, ktorý sledoval zákonodarcu nebolo možné dosiahnuť menej drastickými prostriedkami. V tejto súvislosti poukazujú na to, že už dovtedajšia právna úprava umožňovala právnu ochranu dlžníka pred špekulatívnym správaním veriteľa, spočívajúcim vo vyčkávaní s podaním návrhu na vykonanie exekúcie. Cieľom je iniciovať odbornú diskusiu o nevyhnutnosti a koncepcii uvedeného riešenia, najmä s prihliadnutím na rozsah právnych vzťahov, na ktoré má uvedené ustanovenie dopad, ako aj s prihliadnutím na ústavnoprávnu zásadu proporcionality obmedzenia práv.

SUMMARY

Non-Filing of the Application for an Enforcement Order within Three Years after the Absolute and Final Decision Became Enforceable

The authors point to the importance and significance of Sec. 61b(3) of Act No. 233/1995 Coll. on the Law Enforcement Officers and Their Services. They ponder on the importance as well as on the necessity of its introduction, i.e. on the question whether the objective pursued by the

8 Roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo przed sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd, przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu.

9 Podľa odseku 1:

„The period of prescription for a right established by judgment is ten years.“,
a podľa odseku 2:
„The same applies to a right established by an arbitral award or other instrument which is enforceable as if it were a judgment.“

10 pozri: http://ec.europa.eu/justice/policies/civil/docs/dcfir_outline_edition_en.pdf

legislative body could not have been attained through less drastic means. In this context, they point out that the then-existing legislation guaranteed legal protection of debtors against speculative practices of creditors who put off applying for enforcement. The article aims to initiate discussions about the necessity and conceptualisation of this solution, mainly with regard to the scope of legal relations affected by this provision, as well as with regard to the constitutional principle of proportionality in the limitation of rights.

ZUSAMMENFASSUNG

Ein innerhalb von drei Jahren von der Vollstreckbarkeit des Vollstreckungstitels nicht gestellter Antrag auf die Vollziehung der Zwangsvollstreckung

Die Autoren des Artikels verweisen auf das Wesentliche sowie die Bedeutung des § 61b Abs. 3 des Gesetzes Nr. 233/1995 der Gesetzsammlung über die Gerichtsvollzieher und Vollstreckungstätigkeit. Sie beschäftigen sich mit der Bedeutung sowie Unumgänglichkeit seiner Einführung in dem Sinne, ob etwa das vom Gesetzgeber beabsichtigte Ziel durch weniger drastische Mittel erreicht werden könnte. In diesem Zusammenhang verweisen sie darauf, dass schon die bis dahin geltende Rechtsregelung den Rechtsschutz des Schuldners vor spekulativem Verhalten des Gläubigers, bestehend in der abwartenden Stellung des Antrags auf den Vollzug der Zwangsvollstreckung, ermöglichte. Es wird beabsichtigt, eine qualifizierte Diskussion zur Unumgänglichkeit und Konzeption der angeführten Lösung insbesondere mit Rücksicht auf die Rechtsverhältnisse, auf die die angeführten Bestimmungen Auswirkungen haben sowie mit Bezug auf den verfassungsrechtlichen Grundsatz der Proportionalität bei Einschränkung der Rechte, zu veranlassen.

Manželia a dlhy

Kritika nálezu Ústavného Súdu SR

JUDr. Milan Hlušák

Pod č. 4/2015 bol v časopise Zo súdnej praxe uverejnený nález Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 26/2010, zaoberajúci sa otázkou, ako vnímať formuláciu „vybavovanie vecí týkajúcich sa spoločných vecí“ v súvislosti s bezpodielovým spoluvlastníctvom manželov. Ústavný súd v ňom zavrhol celú plejádu rozhodnutí slovenského, ale aj českého najvyššieho súdu a nimi desiatky rokov budovanú doktrínu, podľa ktorej nejde o spoločnú vec, ak si jeden z manželov berie pôžičku či úver, preberá ručenie, uznáva dlhy alebo pristupuje k záväzkom tretích osôb, a to ani vtedy, ak sa veriteľ bude môcť domáhať uspokojenia svojej pohľadávky aj zo spoločného, bezpodielového majetku. Súhlas druhého z manželov v takýchto prípadoch potrebný nebol. Ústavný súd s týmto postupom ale nesúhlasil. Jeho nesúhlas možno pritom považovať za zásadný, o čom svedčí aj fakt, že v spomenutom časopise nie je nález publikovaný po prvý raz; bol doňho zaradený už v r. 2011, a to pod č. 47. Nález si však zaslúži nielen publicitu a pozornosť, ale aj oponentúru. A práve tej sa tento článok venuje.

I.

Na úvod je potrebné si stručne priblížiť situáciu, ktorou sa kritizovaný nález zaoberal. Istá spoločnosť s ručením obmedzeným uzavrela s veriteľom zmluvu, na základe ktorej jej vznikol záväzok vo výške necelých 40 tisíc eur s príslušenstvom. Konateľ a zároveň jeden zo spoločníkov tejto spoločnosti k tomuto záväzku pristúpil. Jeho manželka však s pristúpením nikdy nesúhlasila, a preto sa dovoľávala jeho neplatnosti. Ústavný súd sa následne zaoberal otázkou, či súhlas manželky bol vôbec potrebný, a teda, či pristúpenie k záväzku spadá do rámca § 145 ods. 1 Obč. zák.,¹ (ďalej len OZ) podľa ktorého „bežné veci týkajúce sa spoločných vecí môže vybavovať každý z manželov. V ostatných veciach je potrebný súhlas oboch manželov; inak je právny úkon neplatný.“²

JUDr. Milan Hlušák

advokátsky koncipient, venuje sa najmä problematike procesného práva, zodpovednosti za škodu, ujmu a bezdôvodné obohatenie,

telekomunikačného práva a ochrany súkromia. Pôsobí ako pedagóg na Slovenskej technickej univerzite, Fakulta elektrotechniky a informatiky, kde vyučuje Telekomuni-

kačné právo. Z pohľadu vedeckej činnosti publikoval v časopise Justičná revue 2/2014 a v Bulletine slovenskej advokácie 9/2014.

telekomunikačného práva a ochrany súkromia. Pôsobí ako pedagóg na Slovenskej technickej univerzite, Fakulta elektrotechniky a informatiky, kde vyučuje Telekomuni-

Ústavný súd dospel k záveru, že právny úkon jedného z manželov sa týka spoločných vecí, ak druhý z manželov „v dôsledku jeho účinkov môže byť v rámci exekúcie pozbavený spoluvlastníctva svojho majetku.“ Nie je teda „nevyhnutné, aby išlo o priamy či bezprostredný vzťah právneho úkonu k spoločným veciam, ale postačí, ak ide o vzťah sekundárny (nepriamy), či vzťah účinkov alebo možných dôsledkov tohto právneho úkonu

vo sfére spoločných vecí.“ A ak by takýto úkon so sekundárnym dopadom nebol bežný, potom sa na jeho platnosť musí vyžadovať súhlas druhého z manželov. Opačný názor vyvoláva podľa ústavného súdu „extrémne nespravodlivé dôsledky.“ Tieto závery sú prelomové, pretože – ako bude uvedené nižšie – ustálená súdna prax, ako aj väčšina právnej teórie konštantne zastávali názor opačný, t. j. že spoločnej veci sa týkajú len také úkony, ktoré s ňou súvisia priamo, a len na tieto úkony je súhlas druhého z manželov potrebný.

1 Paragrafy uvedené v ďalšom texte bez označenia zákona sú ustanoveniami OZ.

2 Ústavný súd sa v náleze zaoberal aj otázkou, či pristúpenie spoločníka k záväzku spoločnosti je vôbec v súlade s dobrými mravmi. Tejto otázke sa ale tento článok nevenuje.

- 3 Sborník stanovisek, zpráv o rozhodování soudů a soudních rozhodnutí Nejvyšších soudů ČSSR, ČSR a SSR IV. 1970 – 1983, str. 495.
- 4 Opačný názor – čo do tzv. stabilizačných pôžičiek – ale zaujal najvyšší súd SSR v R 18/1971. Tento záver sa však v súdnej praxi nepresadil; navyše nebol nijako zdôvodnený, čo bolo aj predmetom kritiky zo strany právnej teórie (viď IBL, V. Stabilizační půjčky a bezpodílové spoluvlastnictví manželů. In: *Socialistická zákonost*. 1985, č. 6, s. 373).
- 5 Ak sa v tomto článku v súvislosti s §§ 145 a 147 používa pojem spoločný majetok, myslia sa ním veci v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov.
- 6 KNAPP, V., et al. *Učebnica občianskeho a rodinného práva*. 3. zväzok, *Dedičské právo – Rodinné právo*. 2. vydanie. Bratislava: SVPL, 1956.
- 7 ŠTĚPINA, J. *Rodinné právo*. Praha: Orbis, 1958, s. 45.
- 8 BLAŽKE, J. *Majetkové právo manželské*. Praha: Orbis, 1953, s. 50. Obdobne aj *Učebnica občianskeho a rodinného práva cit. pod č. 5*, s. 114.
- 9 *Učebnica občianskeho a rodinného práva cit. pod č. 6*, s. 114. Obdobne aj SVÁTEK v diele cit. pod č. 10, s. 142.
- 10 SVÁTEK, J. et al. *Komentář k zákonu o právu rodinném*. 3. vydanie. Praha: Orbis, 1954, s. 95.
- 11 PLANK, K. *Majetkovoprávne vzťahy v rodine*. Bratislava: SVPL, 1957.
- 12 *Id.*, s. 139.

II.

Začiatky tohto opačného názoru možno nájsť ešte v štyridsiatych rokoch minulého storočia. Predmetné ustanovenie OZ totiž nadväzuje na § 23 zák. č. 265/1949 Sb. o práve rodinnom, podľa ktorého „obvyklú správu imania patriaceho do zákonného majetkového spoločenstva môže vykonávať každý z manželov sám; ak však ide o vec, ktorá presahuje rámec obvyklej správy, potrebuje súhlas druhého manžela.“ Zákon pojem správy imania výslovne neriešil, no súdna prax túto definíciu spresnila tak, že sa za ňu nepovažovala len skutočná správa v zmysle starostlivosti či hospodárenia, ale aj dispozícia s majetkom (R 15/1964).

OZ z r. 1964 upustil od používania pojmu správa a prešiel k spojeniu „vybavovanie vecí“, resp. vybavovanie „záležitostí“, ako to uvádza česká jazyková verzia. Súdna prax zaujala záver, že takéto vybavovanie zahŕňa tak správu, ako aj dispozíciu s majetkom, napr. dispozíciu s úsporami (R 46/1966, R 104/1967). Tento záver bol jednak potvrdený vysvetľujúcim rozborom najvyššieho súdu ČSR (R 42/1972) a jednak zosumarizovaný najvyšším súdom SSR (R 61/1973), ktorý jasne zadefinoval, že vybavovanie vecí týkajúcich sa spoločných vecí zahŕňa tak dispozíciu spoločnými vecami, ako aj ich správu. Nič viac. Táto argumentácia potom súdom poslúžila, aby ručiteľský záväzok len jedného z manželov (R 61/1973), zmluvu o pôžičke uzavretú len jedným z manželov (3 Cz 57/73³ alebo 3 Cz 27/86) alebo uznanie dlhu len jedným z manželov (3 Cz 27/86) nepovažovali za vybavovanie vecí týkajúcich sa spoločných vecí, keďže nejde ani o dispozíciu, ani o správu spoločných vecí. Súhlas druhého z manželov tak nebol potrebný.⁴ Všetky tri naposledy spomenuté rozhodnutia pritom jedným dychom dodali, že na tomto závere nič nemení ani fakt, že podľa § 147 pri prípadnom vymáhaní bolo možné uspokojiť pohľadávku veriteľa aj z vecí v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov.

Uvedené závery následne potvrdila aj ponovembrová slovenská i česká súdna prax. Náš najvyšší súd dospel k záveru, že medzi vybavovanie vecí týkajúcich sa spoločných vecí nepatrí ani vypožičanie auta len jedným z manželov (R 71/1994), ani prevzatie ručenia (R 1/1998), ani pristúpenie k záväzku tretej osoby a ani súhlas s vykonateľnosťou notárskej zápisnice (4 Cdo 123/2008, 4 Cdo 234/2010). Česká judikatúra bola dokonca ešte plodnejšia. Rovnako ako tá slovenská potvrdila dovtedajšie závery tak ohľadne ručenia (29 Odo 398/2005, 32 Cdo 4885/2011, 32 Cdo 1728/2013), ako aj ohľadne pôžičky, resp. úveru a ich uznania (29 Odo 162/2005, 33 Cdo 373/2007, 33 Odo 690/2005, 22 Cdo 1230/2009, 33 Cdo 3775/2007, 29 Cdo 1969/2000). Navyše ich rozšírila napr. aj na sprostredkovateľskú zmluvu (33 Odo 533/2005, 28 Cdo 2199/2008) či zmluvu o poskytnutí štátneho príspevku (33 Odo 1080/2004, 33 Odo 1766/2006).

III.

Otázkou spoločného majetku⁵ sa už od päťdesiatych rokov minulého storočia zaoberala aj právna teória, a to pomerne intenzívne. Komentáre a výklady zák. č. 265/1949 Sb. o práve rodinnom, rovnako ako aj *Učebnica československého občianskeho a rodinného práva*⁶ nespochybňovali platnosť záväzkov, ku ktorým sa zaviazal len jeden z manželov, a nijako neobmedzovali možnosť jeho veriteľa „hojiť sa“⁷ aj na spoločnom majetku. Cieľom totiž bolo ľahšie uspokojenie veriteľa,⁸ a to bez ohľadu na to, či dlžoby boli urobené „v spoločnom záujme“ alebo „v záujme samostatného imania príslušného manžela.“⁹ Inak by boli pohľadávky veriteľov „prakticky nedobytné.“¹⁰ Teda nesúhlas druhého z manželov s takýmito dlžobami nespôsobil neplatnosť právneho úkonu.

Majetkové vzťahy medzi manželmi v tom čase podrobne rozobral prof. Karol Plank.¹¹ Ani z jeho záverov však nemožno nijako vyvodiť, že by niektorý z manželov mohol byť akokoľvek obmedzený pri právnych úkonoch, ktoré so spoločným majetkom priamo nesúvisia. Podľa Planka ak pri týchto úkonoch vzniknú dlžoby len jedného z manželov, ostávajú dlžobou len tohto manžela; druhý z manželov za ne osobne neručí. Ručí však za ne vecne, a to práve tým, že veriteľ sa môže domáhať uspokojenia svojej pohľadávky z celého spoločného majetku.¹² Toto ručenie je podľa Planka „v plnom súlade s bezpodielovou povahou spoluvlastníctva manželov. Ak totiž manželia počas majetkového spoločenstva nemajú určené podiely k spoločnému majetku,

nemožno obmedziť možnosť uspokojenia sa veriteľa hoci aj jedného manžela na určitú časť spoločného majetku.¹³ Plank si, samozrejme, uvedomoval, že právna úprava „môže za určitých podmienok v pomere k manželovi nedlžníkovi viesť k určitým nespravodlivostiam, resp. tvrdostiam.“¹⁴ Rovnako si uvedomoval, že prostriedky obrany ponúkané zákonom (ako napr. zrušenie spoločenstva) nemusia byť dostatočné.¹⁵ No napriek týmto negatívam Plank so žiadnou teóriou, ktorej výsledkom by bolo zneplatnenie právneho úkonu manžela dlžníka, neprišiel.

Ani nový OZ z r. 1964 a ani desaťročia nasledujúce po ňom nepriniesli v posudzovanej otázke žiadny zásadný zvrät. Na predchádzajúcich záveroch zotrvali tak učebné texty,¹⁶ ako aj osobitné monografie. Vnímanie § 145 bolo stále také, že upravuje len priame úkony týkajúce sa spoločnej veci, t. j. „nakladanie a dispozíciu“;¹⁷ ochrana pred sekundárnymi dopadmi sa mu nepriznávala. Prof. Oľga Planková napriek tomu, že si uvedomovala citeľné negatíva zákonnej úpravy, ktoré postihujú „nepriamo aj toho manžela, ktorý nie je dlžníkom,“ videla jedinou obranu manžela nedlžníka len v zániku bezpodielového spoluvlastníctva.¹⁸ Žiadnu neplatnosť podľa § 145 ods. 1 však v tejto súvislosti nespomína.

Ďalšia monografia venovaná manželským majetkovým vzťahom výslovne uvádza, že napriek tomu, že manžel „môže byť tvrdo postihnutý úkonmi druhého manžela, ktorým nemá prakticky možnosť zabrániť,“ výkonu rozhodnutia na veci v bezpodielovom spoluvlastníctve „nič nebráni,“ tejto „majetkovej zodpovednosti sa nemôže manžel zbaviť.“¹⁹

Podľa Milana Holuba a Jaroslava Bičovského, sudcov českého, resp. československého najvyššieho súdu, každý z manželov bol oprávnený samostatne napr. uzavrieť ručenie, postúpiť svoju pohľadávku, prevziať dlh či k dlhu pristúpiť.²⁰ § 143 a nasl. na takéto prípady nedopadal, pretože podľa spomenutých autorov bol základom len pre nadobúdanie a hospodárenie so spoločným majetkom; všetko ostatné, čo niektorého z manželov zaväzuje, úprave § 143 a nasl. – a teda ani úprave sporného § 145 ods. 1 – nepodlieha.²¹

Na druhej strane ale treba uviesť, že Holub a Bičovský neplatnosť pri jednom type záväzkov predsa len pripúšťali, a to pri zmluve o pôžičke.²² Dôvodom mal byť fakt, že prijaté peniaze rozmnožujú spoločný majetok; záväzok na ich vrátenie by mal preto pod § 145 spadať. Sami však upozorňujú, že proti ich názoru existujú závažné námietky.²³ Navyše sa zdá, že sami tento svoj záver buď úplne negujú,²⁴ alebo ho vykladajú aspoň reštriktívne, keď ho obmedzujú len na „pôžičky uzavierané na spoločné účely,“ napr. na účely prestavby či kúpy nehnuteľnosti.²⁵ Tak či onak, tento ich názor (či už reštriktívny alebo nie) sa výraznejšie nepresadil: bol výslovne odmietnutý judikatúrou (napr. 3 Cz 27/86) i právnou teóriou.²⁶

Záver, že § 145 nedopadá na úkony so sekundárnym účinkom, zastával aj pomerne často citovaný komentár k OZ z r. 1987.²⁷ Výslovne uvádzal, že napr. prevzatie ručiteľského záväzku „nie je právnym úkonom, ktorý sa týka spoločnej veci. Preto žiadny z manželov nepotrebuje k ručeniu, aj keď nejde o obstarania bežnej záležitosti, súhlas druhého manžela.“ Ide totiž „o právne úkony, ktoré spadajú do výlučnej dispozičnej sféry každého z manželov.“ Právo veriteľa domáhať sa uspokojenia svojej pohľadávky aj zo spoločného majetku pritom podľa komentára nejde vylúčiť.²⁸

Ani poprevratová právna teória neprišla k iným záverom. Prof. Ján Dvořák vo vzťahu k záväzkom uvádza, že „právna možnosť uzavierať zmluvy len jedným z manželov nebola existenciou bezpodielového spoluvlastníctva nijako obmedzená.“²⁹ Druhý z manželov je pritom – v zmysle § 147 – „povinný strpieť“ uspokojenie veriteľovej pohľadávky aj z bezpodielového spoluvlastníctva.³⁰ Opačný výklad „by neodôvodnene znížil princíp ochrany tretích osôb (veriteľov) a dlžníkov by priamo viedol k tomu, ako sa vyhnúť plneniu záväzkov.“³¹

Z nedávneho obdobia možno ešte spomenúť článok uverejnený v časopise Právní rozhledy, v ktorom autori dospeli k záveru, že OZ v znení u nás stále platnom „nepoznal žiadne obmedzenia, tzn. BSM mohlo byť celkom postihnuté, hoci išlo o pohľadávku, o ktorej druhý manžel ani nemohol vedieť, alebo jej vzniku nemohol zabrániť.“³²

Záverom mi nedá ešte nespomenúť najnovšiu vysokoškolskú učebnicu občianskeho práva hmotného,³³ v ktorej prof. Ján Lazar uvádza (mimochodom viac ako tri roky po zverejnení kritizovaného nálezu), že „§ 145 sa vzťahuje len na právne úkony týkajúce sa spoločných vecí, t. j. vecí, ktoré už sú súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva.“ Preto podľa Lazara ak napr. „zmluvu o pôžičke ako dlžník uzavrie len jeden z manželov, nepotrebuje na to súhlas druhého manžela, pretože zmluvou o pôžičke sa peňažné prostriedky ešte len nadobúdajú.“ Žiadny sekundárny dopad (ktorý pôžička nesporne mať môže) Lazar nespomína.

13 *Id.*, s. 83.

14 *Id.*, s. 140.

15 *Id.*, s. 140 – 145.

16 Viď KNAPP, V., PLANK, K., et al. *Učebnice československého občianskeho práva. Svazek II.* Praha: Orbis, 1965, ďalej KNAPP, V., LUBY, Š., et al. *Československé občianske právo. 2. zväzok. 2. vydanie.* Bratislava: Obzor, 1974, alebo LAZAR, J., ŠVESTKA, J., et al. *Československé občianske právo. 1. zväzok.* Bratislava: Obzor, 1986.

17 RADVANOVÁ, S., ŠTĚPANA, J. *Majetkové otázky v manželstve a rodině.* Praha: Orbis, 1967, s. 26.

18 PLANKOVÁ, O. *Spoločné majetkové práva manželov.* Bratislava: Obzor, 1968, s. 84.

19 POLÁK, J. *Majetkoprávne vzťahy medzi manželmi.* Bratislava: Práca, 1975, s. 38.

20 HOLUB, M., BIČOVSKÝ, J. *Občan a vlastníctví v čs. právním řádu.* Praha: Panorama, 1985, s. 393.

21 *Id.*, s. 392.

22 *Id.*, s. 394. Obdobne aj ČÍŽKOVSKÁ, V. Peněžní nároky a bezpodílové spoluvlastnictví manželů. In: *Právník*. 1976, č. 6, s. 531 – 533, alebo POLÁK v diele cit. pod č. 19, s. 34.

23 *Id.*, s. 396.

24 BIČOVSKÝ, J., HOLUB, M. *Nové znění občianskeho zákoníku.* Praha: Linde, 1991, s. 143.

25 BIČOVSKÝ, J. *Bezpodílové spoluvlastnictví manželů.* Praha: Orbis, 1978, s. 126, alebo HOLUB, M., BIČOVSKÝ, J., POKORNÝ, M. *Společné jmění manželů.* Praha: Linde, 2000, s. 135.

26 Viď Občanský zákoník: Komentář cit. pod č. 27 (s. 514), ďalej DVOŘÁK v diele cit. pod č. 29, s. 109, LAZAR v diele cit. pod č. 33, s. 523, DOUDOVÁ v diele

cit. pod č. 40, s. 19, alebo IBL v diele cit. pod č. 4, s. 373.

27 ČEŠKA, Z., et al. *Občanský zákoník: Komentář. Díl 1., Zásady, § 1 až 221*. Praha: Panorama, 1987.

28 *Id.*, s. 514 – 515 (zvýraznenie pridané). Obdobne aj FÖLDES, J. Plná spôsobilosť manželov na majetkovo-právne úkony počas režimu bezpodielového spoluvlastníctva manželov. In: *Socialistické súdnictvo*. 1976, č. 4., s. 28n.

29 DVOŘÁK, J. *Majetkové spo-lečenství manželů*. Praha: ASPI, 2004, s. 109.

30 *Id.*, s. 110.

31 *Id.*, s. 115.

32 MELZER, F., TÉGL, P., ŠÍNOVÁ, R. Odpovědnost za dluhy manžela dle nového občanského zákoníku. In: *Právní rozhledy*. 2014, č. 15, s. 649.

33 LAZAR, J., et al. *Občianske právo hmotné. 1. zväzok*. Bratislava: IURIS LIBRI, 2014, s. 523.

34 Začínať výklad zákonom nedefinovaných pojmov zisťovaním ich zvyčajného významu v bežnom jazyku je pravidlom na Súdnom dvore Európskej únie. Viď napr. *Diakité*, C-285/12, bod 27 a tam uvedenú judikatúru. Pravidlo vykladať pojmy podľa zvyčajného významu (tzv. *plain meaning rule*) je hlboko zakorenené aj v judikatúre Najvyššieho súdu USA. Viď napr. *Caminetti v. United States*, 242 U. S. 470, 485 (1917).

35 Resp. ako hovorí Súdny dvor Európskej únie v judikatúre uvedenej v predchádzajúcej poznámke, pri výklade pojmov podľa ich zvyčajného významu v bežnom jazyku treba zároveň zohľadniť „súvislosti, v ktorých sa používajú, ako aj účel sledovaný právnou úpravou.“

Teda ani v právnej teórii sa za viac ako 60 rokov nikdy nepresadil názor obdobný tomu, aký dnes zastáva ústavný súd. A to napriek tomu, že negatíva zákonnej úpravy si právna teória veľmi dobre uvedomovala.

IV.

Ústavný súd však tvrdí, že predmetné zákonné ustanovenie treba vnímať inak, ako ho chápala dovtedajšia judikatúra a právna teória. Kategoricky uvádza, že § 145 ods. 1 má „na myslí“ aj sekundárny dopad. Neponúka žiadne odôvodnenie, ktoré by bolo založené na jazykovom, historickom, logickom, systematickom či teleologickom výklade. Jediným dôvodom pre zmenu chápania sú údajne „extrémne nespravodlivé dôsledky.“ No sú tieto dôsledky naozaj natoľko extrémne, že odôvodňujú odklon od ustálenej judikatúry? Nemôže takýto odklon vyvolať iné extrémne dôsledky, pre zmenu na strane veriteľov? A vôbec, je úlohou ústavného súdu meniť dlhé roky ustálené vnímanie bezpodielového spoluvlastníctva, alebo je to skôr – v zmysle trojdelenia štátnej moci – úlohou zákonodarcu? Ústavný súd sa zaoberal (podľa mňa nedostatočne) len prvou otázkou; ostatné opomenul úplne.

Ústavný súd sa mal predovšetkým zamyslieť, aký zvyčajný význam v bežnom jazyku má textácia použitá v § 145 ods. 1 („veci týkajúce sa spoločných vecí môže vybavovať každý z manželov“).³⁴ Len ťažko si možno v tomto smere predstaviť, že pristúpením k záväzku tretej osoby alebo prevzatím ručenia manžel vybavuje veci týkajúce sa spoločných vecí. Podľa mňa toto vybavovanie – v súlade s R 61/1973 – zahŕňa len správu spoločného majetku a disponovanie s ním. Za pravdu mi očividne dáva viac ako tucet vyššie uvedených rozhodnutí. Samozrejme, jazykový výklad nie je všetko. Treba sa od neho odkloniť, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu“ (III. ÚS 341/07).³⁵ No sú tieto podmienky v tomto prípade splnené? Podľa mňa nie.

V.

Pokiaľ ide o účel zákona, úprava bezpodielového spoluvlastníctva obsiahnutá v § 143 a nasl. nesmeruje k ochrane spoločného majetku pred sekundárnymi dopadmi úkonov jedného z manželov. Inak by zákonodarca nemohol v § 147 ods. 1 zakotviť možnosť, aby sa pohľadávka veriteľa len jedného z manželov mohla pri výkone rozhodnutia uspokojiť i z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Ak by teda nejaká tá snaha o ochranu spoločného majetku predsa len existovala, § 147 ods. 1 by ju znegoval. Vysvetlím to na príklade: manžel si bez vedomia, a teda aj bez súhlasu manželky, zoberie nie bežnú pôžičku. Peniaze však zle investuje, a tak o ne príde; pôžičku ani nezačne splácať. Veriteľ sa preto začne jej splatenia domáhať súdne. Keďže však manžel nemá dostatočný vlastný majetok, manželka vznesie námietku relatívnej neplatnosti zmluvy o pôžičke; prípadná exekúcia by sa totiž dotkla spoločného majetku. No i keby bola manželka úspešná, v konečnom dôsledku by exekúciou nezabránila. Povinnosť vrátiť požičané peniaze totiž relatívnou neplatnosťou nezanikne; pôžička sa len zmení na bezdôvodné obohatenie, ktoré je manžel povinný veriteľovi vydať. Keďže však na to nemá dostatočný oddelený majetok, veriteľ sa môže domáhať uspokojenia aj z majetku spoločného, pretože mu to § 147 výslovne umožňuje. Manželka, hoci sa dovolala relatívnej neplatnosti, bude stále čeliť exekúcii spoločného majetku.³⁶

Ochrana druhého z manželov, ktorú ústavný súd vidí v § 145 ods. 1, tu teda nestačí. Aby sme sa extrémnej nespravodlivosti predsa len vyhli, museli by sme nielen umožniť relatívnu neplatnosť, ale aj vylúčiť alebo aspoň obmedziť aplikáciu § 147. Napríklad tak, že by sa uplatnil len tam, kde sa manžel nedlžník neplatnosti buď nedovolal, pretože napr. námietku podal oneskorene, alebo sa jej dovolávať ani nemohol, pretože to zákon neumožňuje (napr. pri bežných úkonoch alebo pri mimozmluvných záväzkoch). Alebo tak, že by umožňoval postihnúť len tú časť bezpodielového spoluvlastníctva, ktorá by pri jeho prípadnom vyporiadaní pripadla na manžela dlžníka. Ďalším alternatívnym výkladom § 147 by mohol byť ten, že slúži na uspokojenie pohľadávky

veriteľa len vtedy, ak sa prospech zodpovedajúci tejto pohľadávke v bezpodielovom spoluvlastníctve nejakým spôsobom prejavil. Všetky uvedené varianty reštriktívneho výkladu § 147 však majú jedno spoločné: nemajú v znení zákona žiadnu oporu.³⁷ Obmedzujúcej interpretácii navyše výslovne odporuje aj legislatívna história, a to hneď v niekoľkých smeroch.

Po prvé, § 147 má svoj základ v spoločných československo-poľských legislatívnych prácach koncom štyridsiatych rokov minulého storočia. Ich dôsledkom je, že úprava majetkových vzťahov medzi manželmi bola v oboch štátoch v mnohých ohľadoch totožná. Právo veriteľov na uspokojenie sa zo spoločného majetku však poľská úprava do istej miery obmedzovala.³⁸ Československí a poľskí legislatívci sa teda v tejto otázke nezhodli. A práve z tejto nezhody možno vyvodit', že československý zákonodarca, na rozdiel od toho poľského, žiadne obmedzenie práva veriteľov na uspokojenie sa zo spoločného majetku zaviesť nechcel. Inak by ho predsa – tak ako v Poľsku – výslovne v zákone spomenul.

Po druhé, ani z dôvodovej správy k predchodcovi § 147 ods. 1, t. j. k § 24 zák. č. 265/1949 Sb. o práve rodinnom, nemožno vyvodit' žiadny reštriktívny úmysel zákonodarcu. Práve naopak, z jej znenia („Z majetkového spoločenstva vyplýva nutne i potreba umožniť veriteľom hoci len jedného z manželov, aby svoje pohľadávky mohli uspokojovať zo spoločného imania.“) vyplýva, že žiadneho obmedzenia niet.

Po tretie, podľa osnovy OZ predloženej v r. 1963 na pripomienkovanie malo byť právo veriteľa domáhať sa uspokojenia aj zo spoločných vecí obmedzené. Ak by sa veriteľ domáhal takéhoto uspokojenia, súd mal rozhodnúť „či a z ktorých vecí má byť veriteľova pohľadávka uspokojená.“ Pritom sa mal riadiť „zásadami platnými pre vysporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov.“³⁹ Keďže však finálne znenie OZ túto reštriktívnu úpravu z osnovy nakoniec neprevzalo, možno dospieť k záveru, že zákonodarca si žiadne takéto obmedzenie neželal.

A po štvrté, aj veľká novela OZ z r. 1991 (zákon č. 509/1991 Zb.) potvrdzuje, že § 147 ods. 1 nemožno vykladať reštriktívne. Do § 147 totiž doplnila odsek 2, ktorým vylúčila možnosť veriteľa uspokojiť sa z bezpodielového spoluvlastníctva, ak toto bolo podľa § 143a modifikované. Implicitne možno z toho vyvodit', že jediným prostriedkom, ako sa chrániť pred veriteľmi len jedného z manželov – teda pred § 147 –, je modifikácia, resp. zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva. Nie však relatívna neplatnosť podľa § 145 ods. 1.

Ako vidieť, OZ neposkytuje ochranu jednému z manželov pred sekundárnymi dopadmi právnych úkonov druhého z nich. Takáto ochrana – ako vyplýva aj z legislatívnej histórie – cieľom zákonodarcu nikdy nebola.

VI.

O tom, že zákonodarca chcel v § 145 ods. 1 riešiť len priame nakladanie so spoločnou vecou, a nie sekundárne dopady, svedčí aj systematika OZ. Úprava bezpodielového spoluvlastníctva je totiž zaradená do jeho druhej časti venovanej vecným právam, konkrétne do jej druhej hlavy pojednávajúcej o spoluvlastníckom práve. Táto systematika naznačuje, že § 145 ods. 1 sa týka výkonu vlastníckeho práva, teda práva vec držať, užívať, požívať jej plody a nakladať s ňou.⁴⁰ Pri záväzkoch, ktoré majú len sekundárny vzťah k spoločnej veci, akými sú napr. pristúpenie k dlhu či prijatie pôžičky alebo úveru, sa však ani jedno z týchto práv nevykonáva.

Tento záver potvrdzuje aj skutočnosť, že § 145 má skoro na slovo rovnaké znenie, aké mal § 138, ktorý sa týkal podielového spoluvlastníctva a ktorý sa bezpochyby vzťahoval len na priame nakladanie so spoločnou vecou. Zdá sa mi málo pravdepodobné, že zákonodarca mal úmysel totožným textom vyjadriť v rámci jednej a tej istej časti OZ niečo iné pre podielové a niečo iné pre bezpodielové spoluvlastníctvo. Práve naopak: možno z toho vyvodit' jeho zámer, aby sa pod spojením „vybavovanie vecí týkajúcich sa spoločných vecí“ rozumelo len priame nakladanie a správa spoločného majetku. Ak by chcel zákonodarca toto spojenie chápať v manželských vzťahoch širšie, domnievam sa, že by to vyjadril odlišnou textáciou.

Pravda, dalo by sa oponovať, že systematické usporiadanie OZ ešte nič neznamená, pretože vždy je možné – aj mimo takejto systematiky – použiť analógiu podľa § 853. To znamená, že § 145 ods. 1 by sa analogicky aplikoval aj na záväzky, ktoré so spoločnými vecami súvisia len nepriamo, sekundárne. Takáto analógia však nie je namieste. Na prvý pohľad sa síce zdá, že ju

36 K rovnakému záveru došli aj HOLUB a BIČOVSKÝ v diele cit. pod č. 20, s. 394, ako aj POLÁK v diele cit. pod č. 19, s. 33 a 35.

37 Druhú z týchto troch spomenutých alternatív výslovne odmietol aj PLANK v diele cit. pod č. 11, s. 140.

38 Art. 23 zákona č. 308/1950 (*Kodeks rodzinny*) okrem odseku 1 (ktorý bol v podstate zhodný s československou úpravou) obsahoval aj odsek 2, ktorý právo veriteľov na uspokojenie sa zo spoločného majetku neumožňoval, ak sa pohľadávka týkala oddeleného majetku.

39 STEINER, J. Problematika spoločného majetku manželov podľa osnovy Občianskeho zákonníka. In: *Právny obzor*. 1963, č. 2, s. 118.

40 Obdobne aj DOUDOVÁ, M. K výkladu ustanovení § 145 OZ In: *Socialistická zákonnosť*. 1977, č. 1, s. 15.

41 Porovnaj STEINER, V. *Základní otázky občanského práva procesního*. Praha: Academia. 1981, s. 121.

42 Prenášanie režimu § 145 ods. 1 na vznik dlhov manželov na základe analógie bolo odmietnuté ako neprípustné vo viacerých dielach. Viď HOLUB a BIČOVSKÝ v diele cit. pod č. 20, s. 392. Obdobne aj ČÍŽKOVSKÁ, V. Právni následky uzavření manželství v oblasti majetkových vztahů upravovaných československým občanským právem. In: *Acta Universitatis Carolinae Iuridica*. 1968, č. 4, s. 65 – 66, poznámka č. 12, ďalej ČÍŽKOVSKÁ, V. *Socialistické majetkové právo manželské (srovnávací studie)*. Praha: Acta Universitatis Carolinae Iuridica, Monographia XIII/1971, s. 40, poznám-

ka č. 71, RADIMSKÝ, J. Predmet bezpodielového spoluvlastníctví manželů. In: *Zprávy advokacie*. 1965, č. 1, s. 10 – 14, WAGNER, A. Nad současnou úpravou majetkových vztahů mezi manžely. In: *Právník*. 1970, s. 782, alebo TRIMAJ, I. K pojmu vybavovania „bežných vecí“ pri nakladaní so spoločným majetkom manželov. In: *Socialistické súdnictvo*. 1976, roč. 28, č. 4, s. 32. Opačne ale (vo vzťahu k pôžičkám) HOLUB a BIČOVSKÝ v diele cit. pod č. 20, s. 394.

43 Navyše je otázne, či význam pojmov „extrémna“, resp. „zjavná“ nespravodlivosť, aký im priznáva vo svojej rozhodovacej praxi ústavný súd, nie je akousi infláciou významu, ktorý týmto pojmom dáva právna teória a ktorý je dôvodom, kedy „musí nespravodlivé pozitívne právo ustúpiť spravodlivosti.“ (RADBRUCH, G. *O napětí mezi účely práva*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 212, s. 152). Nie každá nespravodlivosť je totiž dôvodom pre ústup pozitívneho práva; aby ním bola, musí dosiahnuť „neznesiteľnú mieru“ (*Id.*, s. 130). Ak túto mieru nedosahuje, domnievam sa, že by nemala byť dôvodom pre príliš extenzívny výklad, resp. výklad *contra legem*, ak tu niet iného dôvodu, ako napr. účel či história zákona. Diskusia v tomto smere však presahuje rámec tohto článku.

44 Viď SVÁTEK v diele cit. pod č. 10, s. 98, alebo DVOŘÁK v diele cit. pod č. 29, s. 115.

45 Viď dielo cit. pod č. 29, s. 115.

46 Obdobne aj DOUDOVÁ v diele cit. pod č. 40, s. 18.

uplatniť možno, pretože sa javí, že OZ osobitnú úpravu takýchto záväzkov neobsahuje. No nie je tomu celkom tak. Vznik týchto záväzkov totiž podlieha všeobecnej úprave, kde sa pre platnosť úkonu v zásade nevyžaduje súhlas inej, na právnom úkone nezúčastnenej osoby; výnimku z toho pravidla musí stanoviť zákon. Takouto výnimkou je práve aj právny úkon v rámci priameho nakladania a správy vecí v bezpodielovom spoluvlastníctve. Avšak táto výnimka – ako každá iná – musí byť vykladaná úzko. Analógia v občianskom práve by preto nemala byť štandardne prípustná tam, kde vedie k rozšíreniu platnosti výnimky.⁴¹ Inak by sme sa mohli pýtať, prečo vlastne zákonodarcu obmedzil § 145 ods. 1 len na veci v bezpodielovom spoluvlastníctve, ak ním chcel cez analógiu pokryť aj iné úkony. Nebolo by potom jednoduchšie uviesť, že súhlas druhého manžela treba na všetky úkony, resp. aspoň na tie, ktoré sa netýkajú oddeleného majetku? A keďže takýto nelogický postup zákonodarcu nemožno z ničoho vyvodíť, namieste je doslovná, reštriktívna aplikácia § 145 ods. 1.⁴²

VII.

Ako vidieť, ani účel zákona, ani jeho história a ani systematické súvislosti závery ústavného súdu nepodporujú. No ani ústavne konformný výklad, o ktorý sa ústavný súd opiera, nie je dostatočný na odklon od doterajšej judikatúry. Ústavný súd dospel k záveru, že výklad § 145 ods. 1 zaujatý dovtedajšou judikatúrou je v rozpore s právom na spravodlivé súdne konanie, pretože môže vyvolať extrémne nespravodlivé dopady na strane druhého z manželov. Pokiaľ ide o možnosť vzniku takýchto dopadov, názoru ústavného súdu nemožno azda nič vytknúť. No čo mu vytknúť možno, je fakt, že sa uspokojil s existenciou nespravodlivosti bez toho, aby sa zamýšľal, čoho je dôsledkom, a teda či ju možno niečím ospravedlniť.⁴³ Ak by dospel k záveru, že takého ospravedlnenia niet, že ide o svojvôľu zákonodarcu, potom by hádam aj bolo možné s ústavným súdom súhlasiť. No keďže tento krok navyše neurobil, jeho argumentácia zlyháva.

Ak by sa totiž dôvodom nespravodlivosti zaoberal, dospel by k záveru, že nie je dôsledkom svojvôle zákonodarcu, ale jeho voľby. Zákonodarcu totiž stál pred rozhodnutím, koho záujmy uprednostniť. Druhého z manželov alebo veriteľa? A ako bolo vysvetlené v časti V tohto článku, § 147 je dôkazom toho, že sa priklonil na stranu veriteľa. Ak by totiž uprednostnil manžela nedlžníka, bol by to, naopak, práve veriteľ, kto by sa poľahky mohol dostať do extrémne nespravodlivej situácie. Nezabúdajme, že podstata bezpodielového spoluvlastníctva spočíva v tom, že vec nadobudnutá len jedným z manželov, až na malé výnimky, vždy spadne do tohto spoluvlastníctva. Na druhej strane to ale spôsobuje, že manželka majú len obmedzené oddelené majetky. Preto je len logické, že veriteľ sa môže domáhať uspokojenia svojej pohľadávky aj zo spoločných vecí. Veď inak – ako správne vyvodila právna teória – by sa jeho pohľadávka mohla stať nedobytnou, a to i v prípade, ak jeho dlžník majetok na jej úhradu – hoci vo forme bezpodielového spoluvlastníctva – reálne má.⁴⁴ Takýto záver však – ako uvádza Dvořák – „nemožno pripustiť.“⁴⁵

Navyše, veritelia majú len obmedzené možnosti, ako negatívnym dôsledkom na ich strane predísť. Nevedia, či ich dlžník v manželstve je, a ak aj áno, či jeho záväzok prekračuje hranice bežnosti, resp. či dlžníkov vlastný, oddelený majetok je dostatočný na splnenie alebo vymoženie tohto záväzku.⁴⁶

Na druhej strane manžel nejaké tie možnosti ako negatívam na svojej strane predísť má, hoci tiež nie vždy dostatočné.⁴⁷ Môže napríklad dosiahnuť modifikáciu alebo až zrušenie spoluvlastníctva. Toto potvrdzuje nielen už spomenutá právna teória,⁴⁸ ale aj dôvodová správa k zák. č. 265/1949 Sb. o práve rodinnom, ktorá v súvislosti s ochranou manžela nedlžníka uvádza, že „nepriaznivým dôsledkom môže každý manžel zabrániť tým, že požiada o zrušenie spoločenstva.“⁴⁹

Slovom, z existencie § 147 možno vyvodíť, že zákonodarcu prípadnú nespravodlivosť na strane manželov nedlžníkov nepovažoval za natoľko dostatočnú, aby prevážila nad negatívnymi dopadmi na strane veriteľov. Rozhodol sa teda uprednostniť práve záujmy veriteľov. Nemali by sme preto tento jeho očividný zámer rôznymi alternatívnymi výkladmi negovať.

VIII.

Ústavný súd je navyše pri svojej argumentácii nedôsledný, čo jasne vyplýva z jeho postojov k druhému odseku § 145, podľa ktorého z „právnych úkonov *týkajúcich sa spoločných vecí* sú oprávnení a povinní obaja manželia spoločne a nerozdielne.“ Spojenie „*týkajúci sa spoločnej veci*“, ktoré sa spomína v oboch odsekoch sporného paragrafu, si totiž ústavný súd inak vykladá pre účely prvého a inak pre účely druhého z nich. Kým v prvom prípade hovorí, že spoločnej veci sa týka aj úkon, ktorý k nej má len sekundárny vzťah, v druhom prípade tomu tak už nie je. Uvádza totiž, že aj pri takomto sekundárnom vzťahu zostáva z úkonu zviazaný konajúci manžel sám. Podľa znenia § 145 ods. 2 by ale takýto úkon – logicky – mal medzi manželmi zakladať solidaritu, keďže sa spoločných vecí týka (hoci len sekundárne). Javí sa takýto dvojaký výklad v jedinom paragrafe odôvodnený? Asi nie. Myslím, že zákonodarcia i justícia sú ľuďom dlžní aspoň toľko, že právna úprava a jej výklad nebudú pri tak základnej a bežného života týkajúcej sa otázke, akou bezpodielové spoluvlastníctvo nesporne je, ukrývať za rovnakými pojmi rôzne významy.⁵⁰

IX.

Okrem uvedenej nedôslednosti, nález vyvoláva aj množstvo ďalších, praktických otázok. Ústavný súd napríklad hovorí, že s pôvodnou judikatúrou by sa dalo súhlasiť, ak by manžel dlžník mimo masy bezpodielového spoluvlastníctva vlastnil majetok relevantnej hodnoty, ktorý by mohol byť predmetom exekučného uspokojenia jeho veriteľa. Čo však v prípade, ak v čase urobenia úkonu takýto oddelený majetok relevantnej hodnoty existoval, no v čase exekúcie už nie? Z čisto teoretického hľadiska by sa v takomto prípade manžel nedlžník nemal dovoliť relatívnej neplatnosti, pretože tá sa posudzuje k momentu urobenia úkonu.⁵¹ Potom by ale manželia nedlžníci stále čelili extrémnym nespravodlivostiam.

Ďalším problémom, na ktorý možno pri výklade ústavného súdu naraziť, je otázka, či prípadnou relatívnou neplatnosťou bude postihnutý celý právny úkon, alebo sa mu ponechajú účinky aspoň vo vzťahu k oddelenému majetku manžela dlžníka. Vezmime si prípad posudzovaný ústavným súdom, teda pristúpenie k záväzku. Ak sa manželka domôže relatívnej neplatnosti takéhoto pristúpenia, toto sa stáva neplatné. A to neplatné ako celok, pretože vzhľadom na povahu pristúpenia čiastočná neplatnosť podľa § 41 neprichádza do úvahy. Uspokojenia svojej pohľadávky sa tak veriteľ nebude môcť domáhať nielen zo spoločného majetku, ale ani z oddeleného majetku manžela dlžníka. Takýto prístup by však bol voči veriteľovi jednoznačne nespravodlivý. Aby sme sa mu vyhli, museli by sme zaviesť nejakú ďalšiu, novú formu neplatnosti.

Rovnako nejasná je odpoveď aj na otázku, ako by sa postupovalo v prípadoch, kde síce oddelený majetok manžela dlžníka nebol postačujúci, no prospech plynúci z jeho záväzku zhodnotil masu spoločného majetku. Napríklad, manžel za peniaze z pôžičky nadobudol určitú vec, ktorá sa stala súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva. Dokonca ani v takom prípade, aký riešil ústavný súd, t. j. v prípade asynalagmatického pristúpenia spoločníka k záväzku spoločnosti, nemožno automaticky dôjsť k záveru, že v sfére manželov niet z neho prospechu. Možno si poľahky predstaviť situáciu, kde pristúpenie spoločníka vedie k úveru pre spoločnosť, úver k zisku spoločnosti, zisk spoločnosti k podielu spoločníka na ňom, a tento podiel k prospechu v sfére manželstva tohto spoločníka. Mal by sa aj v takýchto prípadoch chrániť manžel nedlžník? Ak áno, potom by Čierny Peter v podobe nespravodlivých dopadov zostal – celkom neodôvodnene – v rukách veriteľov.

X.

Záverom však musím v záujme objektívnosti poukázať na jeden fakt, ktorý hrá v prospech ústavného súdu. Je ním prax nášho severného suseda.

Už vyššie som uviedol, že základy slovenskej i poľskej právnej úpravy bezpodielového spoluvlastníctva sú v podstate totožné, keďže obe sú výsledkom spoločnej legislatívnej spolupráce

47 Okrem toho – aj keď toto hľadisko nemôže byť rozhodujúce – možno spravidla predpokladať, že manžel či manželka pozná druhého z manželov lepšie, ako ho pozná veriteľ. Vie preto lepšie odhadnúť jeho správanie, a tak – aj keď nie vždy – zabrániť prípadným negatívam z tohto správania plynúcim.

48 Viď PLANK v diele cit. pod č. 11, s. 140 – 145, alebo PLANKOVÁ v diele cit. pod č. 18, s. 84.

49 Implicitnou ochranou manžela nedlžníka, ktorá vyplýva z § 147, je aj to, že uspokojenie zo spoločných vecí je možné len subsidiárne, keď oddelený majetok manžela dlžníka nie je dostatočný. Viď napr. KRA-TOCHVÍL, Z., et al. *Nové občanské právo*. Praha: Orbis, 1965, s. 240, VOJČÍK, P., et al. *Občiansky zákonník. Stručný komentár*. Bratislava: Iura Edition, 2009, s. 369, FEKETE, I. *Občiansky zákonník. Veľký komentár*. Bratislava: Eurokódex, 2011, s. 367, alebo ĽALÍK, M. K článku „Exekúcia proti majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov“. In: *Justičná revue*. 2002, č. 3, s. 325 – 327. Takúto prípadnú subsidiaritu však – zdá sa – nepovažovalo za potrebné zohľadniť rozhodnutie R 58/1973.

50 Možno len špekulovať, prečo si ústavný súd zvolil túto dvojkoľajnosť. Dôvodom mohol byť fakt, že ak by sa pripustila solidarita aj pri úkonoch so sekundárnym dopadom, potom by sa veriteľ mohol domáhať splnenia pohľadávky aj priamo od toho z manželov, ktorý pri právnom úkone nevystupoval (samozrejme, za podmienky, že by sa tento z manželov nedovoľoval neplatnosti). Mohol by napr. žiadať zrážky zo

mzdy. To by ale znamenalo, že by sa takýto manžel v prípade, ak sa neplatnosti nedovoľával, ocitol v horšej pozícii, ako by tomu bolo, ak by sa naďalej akceptovala pôvodná judikatúra. Za jej akceptovania sa totiž vymáhanie od druhého z manželov nepripúšťalo (R 36/1951, R 8/1966, R 42/1972).

- 51 Navyše posudzovať stav majetku až do troch rokov spätne môže byť veľmi komplikované.
- 52 Rozhodnutie občiansko-právneho kolégia poľského najvyššieho súdu, sp. zn. III CZP 69/70.
- 53 GÓRECKI, J. Matrimonial Property in Poland. In: The Modern Law Review. 1963, č. 2, s. 168 – 169 (zvýraznenie pridané).
- 54 V súčasnosti je už ale zmenená aj právna úprava. Ekvivalent nášho § 147 bol v r. 2004 upravený tak, že veriteľ sa môže domáhať uspokojenia svojej pohľadávky voči jednému z manželov, len ak s ňou druhý z manželov súhlasil (*Kodeks rodzinny i opiekuńczy*, Art. 41 § 1). Keďže to ale v praxi znamenalo, že sa dlžníci mnohokrát vyhli exekúcii, hoci spoločný majetok na splatenie pohľadávky bohato stačil, bolo uzákonené právo veriteľov požadovať rozdelenie majetkového spoločenstva (Art. 52 § 1a). Toto obmedzenie práv veriteľa je však v súčasnej poľskej právnej teórii často kritizované, pričom sa volá – aj v rade profesorov civilného práva – po návrate k úprave z pred r. 2004, ktorá umožňovala uspokojenie aj zo spoločného majetku, pokiaľ súd toto uspokojenie nevylúčil z dôvodu jeho rozporu „so zásadami spoluzitia“ (vid' napr. NAZAR, M.

v štyridsiatych rokoch dvadsiateho storočia. A zdá sa, že počas celej doby socializmu vládla tak v Československu ako aj Poľsku zhoda v otázke (ne)potreby súhlasu druhého z manželov pri záväzkoch, ktoré so spoločným majetkom priamo nesúvisia. Primárna totiž bola ochrana veriteľov a ich možnosť uspokojiť sa aj zo spoločného majetku. Manžel nedlžník nemohol takémuto uspokojeniu „zabrániť.“⁵² Doc. Jan Górecki z Jagelovskej univerzity v Krakove odôvodňoval túto ochranu veriteľov tým, že „pre veriteľa môže byť ťažké zhodnotiť jednak to, či pre transakciu medzi ním a jedným z manželov je potrebný súhlas manžela druhého, a jednak, ak potrebný je, či bol daný. Preto by bolo voči veriteľom *nespravodlivé* obmedziť zodpovednosť iba na oddelený majetok manžela dlžníka.“⁵³ Górecki teda videl nespravodlivosť presne opačne, ako ju vidí náš ústavný súd.

No v r. 1994 sa v Poľsku na povrch prekliesnil názor opačný. Najvyšší súd v rozšírenom, sedemčlennom senáte rozhodol, že na ručenie, ktoré nie je bežné, súhlas predsa len potrebný je (III CZP 182/93). Dôvod sa vzáčne zhoduje s odôvodnením nášho ústavného súdu: „Správou spoločného majetku je súbor právnych i faktických úkonov, ktoré sa týkajú tohto majetku bezprostredne alebo sprostredkovane cez dosiahnutý hospodársky účinok.“ Podľa najvyššieho súdu o zaradení dohody o ručení medzi úkony správy spoločného majetku rozhoduje fakt, „že dlh manžela – ručiteľa bude . . . pokrytý zo spoločného majetku, v súlade s ustanovením § 41 ods. 1 zákona (čo je ekvivalent nášho § 147), v dôsledku čoho bezpochyby dôjde k zmene stavu i výšky spoločného majetku, a v závislosti od výšky ručenia môže dokonca dôjsť k úplnej destabilizácii tohto majetku. S ohľadom na možnosť takýchto hospodárskych dopadov je potrebné dohodu o ručení uzavretú jedným z manželov uznať za úkon správy spoločného majetku, ak táto dohoda nie je vo výraznom vzťahu k oddelenému majetku ručiteľa.“

A hoci sa tento názor považoval za kontroverzný (II CZP 55/01) a vyvolávajúci množstvo problémov, na ktoré som už v tomto článku poukázal – napr. či považovať takýto úkon bez súhlasu za neplatný ako celok alebo len v časti, v ktorej sa týka spoločného majetku –, zdá sa, že nakoniec bol akceptovaný.⁵⁴

XI.

I napriek uvedenej podpore z Poľska, zastávam názor, že interpretácia formulácie „vybavovanie vecí týkajúcich sa spoločných vecí“ zvolená ústavným súdom nebola správna. Jeho argumentáciu o extrémnej nespravodlivosti nepovažujem za presvedčivú. A za nepresvedčivú – zdá sa – ju považujú aj rozhodnutia krajského súdu v Bratislave (8Co/1/2012, 6Co/292/2012), Žiline (5Co/464/2013) či Trnave (9Co/342/2012), ako aj samotného najvyššieho súdu (4 Cdo 234/2010).⁵⁵

Na druhej strane však postup ústavného súdu do istej miery chápem. Zmenené, porevolučné ekonomické prostredie prinieslo pre rodiny a manželstvá mnoho negatívnych, ba až deštruktívnych situácií. Právna úprava manželských majetkových vzťahov pochádzajúca z obdobia Gottwaldovej „právnickej dvojročnice“ (1949-1950) dnešným potrebám spoločnosti už očividne nevyhovuje. A ak zákonodarca nebol schopný na toto zmenené prostredie reagovať už bezmála 30 rokov (mimochodom, náš *socialistický* OZ už presnú polovicu svojho života prežil *mimo* socializmu), mohol by sa zásah súdov zdať plne na mieste.

Osobne však vidím vec trochu inak. Ak právna úprava nie je vo svojej podstate nedemokratická, resp. *neznesiteľná*, nemožno sa od nej odkláňať len preto, že v istej oblasti vyvoláva nespravodlivosť. Nie každý zákon je spravodlivý vo všetkých smeroch. No ak táto nespravodlivosť má isté rácie (v našom prípade je ním ochrana veriteľov) a ak je len dôsledkom stretu viacerých nespravodlivosť, kde sa zákonodarca musel prikloniť na tú či onú stranu, nemala by byť dôvodom pre zásadný odklon od zvyčajného zmyslu zákonného textu, navyše podloženého bohatou a presvedčivou právnou teóriou i ustálenou judikatúrou. Takýto odklon by nemalo prinášať súdnictvo; zmena leží na pleciach zákonodarcu. ■

RESUMÉ

Manželia a dlhy. Kritika nálezu Ústavného Súdu SR

Ústavný súd zaujal názor, že na nie bežný právny úkon jedného z manželov je nevyhnutný súhlas druhého manžela i v prípade, ak sa spoločných vecí týka len sekundárne, nie priamo. Napríklad, ak by sa na uspokojenie pohľadávky len jedného z manželov v rámci exekúcie musel použiť spoločný majetok. Tento záver je však v rozpore jednak s množstvom rozhodnutí najvyšších súdov na oboch stranách Moravy a jednak s bohatou právnou teóriou. Ústavný súd ho navyše dostatočne presvedčivo nezdôvodnil. Cieľom tohto článku je poukázať práve na túto nedostatočnosť.

SUMMARY

Spouses and Debts. Criticism of the Constitutional Court Finding

The Constitutional Court of the Slovak Republic concluded that the spouse's consent is needed to authorise a non-standard legal act to be performed by the other spouse even if the legal act has to do with common matters only secondarily, not directly. For example, if the community property is to be used to repay the debt owed only by one spouse in the course of collecting the payment through the enforcement of a judgement. However, this conclusion is in conflict with a number of judgements made by the Supreme Courts in the Slovak and in the Czech Republic, and also with the legal theory. Moreover, the Constitutional Court did not give sufficiently convincing reasons for such finding. This article aims to point to this insufficiency.

ZUSAMMENFASSUNG

Ehepartner und Schulden. Kritik des Befundes des Verfassungsgerichtes der Slowakischen Republik

Das Verfassungsgericht hat den Standpunkt eingenommen, dass zu einem nicht gewöhnlichen Rechtsgeschäft die Zustimmung des anderen Ehegatten auch dann erforderlich ist, wenn ein solches Rechtsgeschäft die gemeinsamen Angelegenheiten nur sekundär und indirekt betrifft. Sofern zum Beispiel zur Befriedigung einer Forderung, die nur von einem Ehegatten eingefordert wird, das gemeinsame Vermögen verwendet werden müsste. Diese Schlussfolgerung widerspricht allerdings einerseits der Menge von Entscheidungen der Obergerichte auf beiden Seiten der March und andererseits der reichlichen Rechtstheorie. Das Verfassungsgericht hat seine Auffassung hinreichend und überzeugend nicht begründet. Das Ziel dieses Artikels ist, auf diese Mangelhaftigkeit hinzuweisen.

Nowelizacje i interpretacje małżeńskiego prawa majątkowego – Czy potrzebne są zmiany przepisów? In: *ACTA IURIS STETINENSIS 6. Kodeks rodzinny i opiekuńczy po wielkich nowelizacjach*. Śtętin: Wydawnictwo naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, 2014, s. 65).

55 S názorom ústavného súdu sa ale stotožnil napr. krajský súd v Košiciach (4Co/37/2012, 6Co/45/2012, 6Co/238/2011), v Banskej Bystrici (13Co/221/2013, 17Co/6/2013), v Trenčine (6Co/131/2012), ale aj v Bratislave (3Co/245/2009).

Z JUDIKATÚRY SÚDNEHO DVORA EURÓPSKEJ ÚNIE

Vzájomné uznávanie vodičských preukazov

1 Rozsudky Súdneho dvora sú záväzné v celom rozsahu. Právne vety, ktoré budú v rubrike uvádzať jednotlivé judikáty preto nemajú iný účel, než zvýrazniť základné právne závery, ku ktorým Súdny dvor v konkrétnej veci dospel.

2 Napríklad rozsudky Súdneho dvora
Wiedemann a Funk
(C-329/06 a C-343/06,
ECLI:EU:C:2008:366),
Weber (C-1/07,
ECLI:EU:C:2008:640) alebo
Hofmann (C-419/10,
ECLI:EU:C:2012:240).

Členský štát, na území ktorého sa držiteľ vodičského preukazu vydaného iným členským štátom dočasne zdržiava, môže odmietnuť uznať platnosť tohto vodičského preukazu v nadväznosti na protiprávne správanie jeho držiteľa, ku ktorému na tomto území došlo po vydaní uvedeného vodičského preukazu a ktoré môže mať podľa vnútroštátneho právneho poriadku prvého členského štátu za následok nespôsobilosť viesť motorové vozidlá.¹

*Rozsudok Súdneho dvora z 23. apríla 2015
vo veci C-260/13, Aykul – ECLI:EU:C:2015:257*

Harmonizácia právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa vodičských preukazov je jedným z prostriedkov na zabezpečenie voľného pohybu osôb v rámci Únie. Jej základy boli položené v roku 1980 v podobe prvej smernice Rady o vytvorení vodičského preukazu Spoločenstva 80/1263. Túto smernicu nahradila smernica Rady 91/439 o vodičských preukazoch, ktorú v dôsledku podstatných zmien a doplnení v priebehu času kodifikovala smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/126 o vodičských preukazoch (ďalej len „smernica 2006/126“).

Smernica 2006/126 je založená na zásade vzájomného uznávania vodičských preukazov, v dôsledku ktorej pokiaľ orgány členského štátu vydali vodičský preukaz v súlade s článkom 1 ods. 1 smernice 2006/126, ostatné členské štáty nie sú oprávnené overovať dodržanie požiadaviek na jeho vydanie a držba vodičského preukazu vydaného členským štátom musí byť považovaná za dôkaz toho, že jeho držiteľ splnil ku dňu jeho vydania požiadavky predpokladané smernicou. Ide najmä o požiadavku bydliska v členskom štáte vydávajúcim vodičský preukaz a požiadavku spôsobilosti viesť motorové vozidlo.

Z nedávneho obdobia je známa séria rozsudkov Súdneho dvora týkajúca sa uznávania najmä českých vodičských preukazov, ktoré boli vydané občanom iných členských štátov Únie, ktorým bol v členskom štáte ich bydliska odňatý vodičský preukaz pre nespôsobilosť viesť motorové vozidlá.² Tento prípad je v porovnaní s predchádzajúcimi špecifický v tom, že k odmietnutiu uznania platnosti vodičského preukazu vydaného v inom členskom štáte dochádza pre nespôsobilosť viesť motorové vozidlá, ktorá bola konštatovaná ako dôsledok protiprávneho správania, ku ktorému došlo až po vydaní vodičského preukazu. Nebola teda spochybňovaná spôsobilosť viesť motorové vozidlá v štádiu vydávania vodičského preukazu, ako tomu bolo v prípade už uvedených českých vodičských preukazov.

Pani Aykul je rakúska štátna občianka s bydliskom v Rakúsku. Od roku 2007 je držiteľkou rakúskeho vodičského preukazu. V roku 2012 sa podrobila policajnej kontrole v Nemecku,

pričom analýzou krvi sa preukázalo, že viedla motorové vozidlo pod vplyvom omamných látok. V zmysle nemeckej právnej úpravy jej bol následne odobratý rakúsky vodičský preukaz pre územie Nemecka z dôvodu, že nie je spôsobilá viesť motorové vozidlá, keďže nevie oddeliť vedenie motorového vozidla od užívania omamných látok. Súčasne jej bolo oznámené, že po predložení lekársko-psychologického posudku potvrdzujúceho spôsobilosť viesť motorové vozidlá bude môcť požiadať, aby bola znovu oprávnená viesť motorové vozidlá na území Nemecka. Vydanie posudku je zvyčajne podmienené preukázaním abstinencie v súvislosti s akoukoľvek omamnou látkou počas doby jedného roka.

Treba ešte pripomenúť, že konanie, ktoré bolo v Nemecku sankcionované odňatím vodičského oprávnenia, nemalo rovnaké následky podľa rakúskeho práva. V Rakúsku totiž musí byť nespôsobilosť vedenia motorových vozidiel ako dôsledok požívania omamných látok lekársky diagnostikovaná alebo musia existovať indície o závislosti na omamných látkach. Keďže tieto podmienky neboli splnené, pani Aykul sa v Rakúsku naďalej považovala za spôsobilú na vedenie motorových vozidiel a nebol dôvod odňať jej vodičský preukaz.

Za týchto okolností mal nemecký súd, ktorý rozhodoval o žalobe pani Aykul proti rozhodnutiu o odňatí vodičského preukazu pre územie Nemecka, pochybnosti o tom, či zásada vzájomného uznávania vodičských preukazov vyplývajúca zo smernice 2006/126 bráni takej právnej úprave, podľa ktorej musí byť právo používať zahraničný vodičský preukaz v Nemecku dodatočne odobraté v správnom konaní, keď držiteľ zahraničného vodičského preukazu s ním v Nemecku vedie motorové vozidlo pod vplyvom ilegálnych drog, v dôsledku čoho už podľa nemeckých predpisov nemá spôsobilosť viesť motorové vozidlo.

Súdny dvor vychádzal pri svojej odpovedi z povolených obmedzení zásady vzájomného uznávania vodičských predpisov, ktoré vyplývajú z čl. 11 smernice 2006/126. V tejto súvislosti vysvetlil rozdiel medzi čl. 11 ods. 2³ a čl. 11. ods. 4 smernice 2006/126.

Článok 11 ods. 2 smernice 2006/126 oprávňuje len štát obvyklého bydliska držiteľa vodičského preukazu na prijatie opatrení na obmedzenie, pozastavenie, odobratie alebo zrušenie vodičského preukazu vydaného iným členským štátom, pričom takéto opatrenie má účinky vo všetkých členských štátoch.

Článok 11 ods. 4 smernice 2006/126 zasa umožňuje členským štátom, ktoré nie sú štátom obvyklého bydliska, aby odmietli uznať platnosť akéhokoľvek vodičského preukazu vydaného iným členským štátom osobe, ktorej vodičský preukaz je obmedzený, pozastavený alebo odobratý na ich území, pričom však toto opatrenie je obmedzené len na ich územie.

Na prípad pani Aykul je aplikovateľné práve obmedzenie zásady vzájomného uznávania vodičských predpisov predpokladané v čl. 11 ods. 4 smernice 2006/126, keďže Nemecko nie je štátom jej obvyklého pobytu. Podľa Súdneho dvora teda predmetná nemecká právna úprava síce predstavuje obmedzenie zásady vzájomného uznávania vodičských preukazov, ale ide o obmedzenie sledujúce záujmy všetkých občanov, pretože umožňuje znížiť riziko výskytu dopravných nehôd a tak prispieva k posilneniu bezpečnosti cestnej premávky.

Nemecký súd sa Súdneho dvora ďalej pýtal, ktorý členský štát je príslušný stanoviť podmienky na znovunadobudnutie oprávnenia na vedenie motorového vozidla na území štátu, ktorý využil možnosť danú čl. 11 ods. 4 smernice 2006/126. Má to byť členský štát, ktorý vydal vodičský preukaz, alebo členský štát, ktorý odmietol uznať platnosť vodičského preukazu? Podľa Súdneho dvora má podmienky pre znovunadobudnutie oprávnenia stanoviť členský štát, ktorý odmietol uznať vodičský preukaz, pričom však tieto podmienky nesmú byť takého charakteru, aby natrvalo bránili uznaniu platnosti vodičského preukazu vydaného iným členským štátom, a musia byť proporcionálne s ohľadom na cieľ smernice 2006/126, ktorý spočíva v zlepšení bezpečnosti cestnej premávky.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **doc. JUDr. Martina Jánošíková, Ph.D.**

*Ústav európskeho práva
a oddelenie medzinárodného práva
Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach*

3 V prípade pani Aykul sa *ratione temporis* uplatňoval ešte čl. 8 ods. 2 smernice 91/439, ktorý však zodpovedá čl. 11 ods. 2 smernice 2006/126.

Z ROZHODNUTÍ EURÓPSKEHO SÚDU PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

Právo advokáta na slobodu prejavu a jeho limity v súdnom konaní

Osobitné postavenie advokátov ich stavia do ústrednej pozície pri výkone spravodlivosti ako prostredníkov medzi verejnosťou a súdmi; takéto postavenie vysvetľuje obvyklé obmedzenia správania sa členov advokátskej komory. Hoci advokáti majú právo vyjadriť sa verejne k výkonu spravodlivosti, ich kritika nesmie prekročiť určité hranice. Je potrebné nájsť spravodlivú rovnováhu medzi rôznymi záujmami zúčastnených, medzi ktoré patrí právo verejnosti na informácie o otázkach vyplývajúcich zo súdnych rozhodnutí, požiadavky riadneho výkonu spravodlivosti a dôstojnosť advokácie.

*Rozsudok II. sekcie Európskeho súdu pre ľudské práva
vo veci Kincses proti Maďarsku č. 66232/10 zo dňa 27. januára 2015¹*

¹ V zmysle čl. 44 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tento rozsudok nadobudne právoplatnosť za podmienok uvedených v čl. 44 ods. 2 Dohovoru.

Dotknuté ustanovenia:

– čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

Sťažovateľ István Kincses bol maďarským advokátom, ktorý v občianskom súdnom konaní zastupoval poľovnícke združenie. V marci 2003 podal na súd druhého stupňa odvolanie, v ktorom okrem iného spochybňoval odbornú spôsobilosť sudcu konajúceho na súde prvého stupňa, žiadal o začatie konania, v ktorom by bolo preskúmaná jeho profesijná (ne)spôsobilosť na výkon funkcie sudcu a namietal jeho osobnú zaujatosť voči svojmu klientovi.

V nadväznosti na to začala advokátska komora voči advokátovi disciplinárne konanie, v ktorom bol advokát uznaný vinným zo spáchania disciplinárneho previnenia, ktorého sa mal dopustiť tým, že svojím podaním neoprávnene zasiahol do dôstojnosti konajúceho sudcu, za čoho disciplinárny orgán zaviazal zaplatiť pokutu 170 000 maďarských forintov (570 eur). Disciplinárny orgán bol toho názoru, že výrazy použité advokátom v konaní pred súdom „samozrejme, nepredpokladáme, že by bol konajúci sudca akokoľvek odborne nespôsobilý“, „toto nie je otázka predpojatosti, ale jasnej profesijnej nespôsobilosti konajúceho sudcu“ a „nemôžeme než spochybniť odbornú spôsobilosť sudcu rozhodujúceho vo veci“ znevažovali dôstojnosť súdu a popierali nevyhnutnú úctu a vážnosť konajúceho sudcu, čím došlo k porušeniu základných etických povinností advokáta.

V konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia disciplinárneho orgánu krajský súd v Budapešti žalobu advokáta proti napadnutému rozhodnutiu zamietol. Súd neakceptoval obranu advokáta, že sporným podaním iba realizoval svoje procesné práva v konaní pred súdom a konštatoval, že výroky advokáta boli urážlivé tak pre konajúceho sudcu, ako aj pre súd ako inštitúciu. S týmto názorom sa stotožnil aj maďarský Najvyšší súd, ktorý doplnil, že dôvodom

disciplinárneho opatrenia voči advokátovi nebolo jeho spochybnenie odbornej spôsobilosti sudcu, ale tón jeho písomného podania.

V sťažnosti podanej Európskemu súdu pre ľudské práva sťažovateľ namietal, že uložením pokuty za jeho výroky voči sudcovi v konaní, v ktorom vystupoval ako právny zástupca účastníka, došlo k porušeniu jeho práva na slobodu prejavu zaručeného v čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.²

Vláda namietala, že zásah do práva sťažovateľa na slobodu prejavu bol v súlade so zákonom, sledoval legitímny cieľ a bol nevyhnutný v demokratickej spoločnosti. Sťažovateľ podľa vlády prekročil limity slobody prejavu tým, že vo svojom podaní použil tón a výrazy, ktoré nerespektovali dôstojnosť súdu a poukazovali na odbornú nespôsobilosť sudcu, okrem toho, sťažovateľ mohol použiť iné výrazové prostriedky, ktorými by vyjadril svoju nespokojnosť a ktoré by neboli vo vzťahu k súdu urážlivé.

V rozsudku zo dňa 27. januára 2015 Európsky súd pre ľudské práva dospel k záveru, že v prednávanom prípade k porušeniu práva sťažovateľa zaručeného v čl. 10 Dohovoru nedošlo.

V odôvodnení svojho rozhodnutia Európsky súd pre ľudské práva poukázal na svoju rozhodovaciu prax, z ktorej vyplýva, že čl. 10 Dohovoru sa aplikuje nielen na informácie či myšlienky, ktoré sú prijímané priaznivo, ako neškodné alebo také, ktoré nevzbudzujú žiaden záujem, ale aj na tie, ktoré útočia, šokujú alebo znepokojujú³ a zdôraznil, že sloboda prejavu chráni nielen podstatu vyjadrených myšlienok a informácií, ale aj formu, v ktorej sú odovzdávané.⁴

Súd konštatoval, že uloženie pokuty sťažovateľovi za disciplinárne previnenie predstavovalo zásah do slobody prejavu zaručenej v čl. 10 Dohovoru. Tento zásah však bol založený na zákone (zákon o advokácii) a sledoval legitímny cieľ – záujem na zachovaní autority súdnej moci v zmysle č. 10 ods. 2 Dohovoru. Pokiaľ ide o posúdenie, či zásah bol nevyhnutným v demokratickej spoločnosti, Súd poukázal na potrebu vyhodnotenia okolností, či vnútroštátne orgány aplikovali štandardy, ktoré sú v súlade s princípmi vtelenými do čl. 10 Dohovoru, či svoje rozhodnutia založili na akceptovateľnom vyhodnutí relevantných skutkových okolností⁵ a či bola nastolená spravodlivá rovnováha medzi potrebou chrániť autoritu súdnej moci na strane jednej a ochranou slobody prejavu na strane druhej.⁶

Európsky súd pre ľudské práva v tejto súvislosti poukázal na to, že súdy sú všeobecne prijímané ako miesto záväzného urovnávania sporov a určovania práv a povinností, pričom široká verejnosť rešpektuje a má dôveru v schopnosť súdov plniť túto funkciu.⁷ „Práca súdov, ktoré sú garantmi spravodlivosti a ktoré v štáte založenom na vlade práva plnia základnú funkciu, sa potrebuje tešiť dôvere verejnosti. Mala by byť preto chránená proti nepodloženým útokom. Súdy však rovnako ako všetky ostatné verejné inštitúcie nie sú imúnne voči kritike a kontrole.⁸ Preto, hoci sú účastníci zaiste oprávnení komentovať výkon spravodlivosti, aby ochránili svoje práva, ich kritika nesmie prekročiť určité limity.⁹ Zvlášť treba rozlišovať medzi kritikou a urážkou. Pokiaľ jediným úmyslom akejkoľvek formy prejavu je uraziť súd alebo členov súdu, vhodná sankcia by v zásade nemala znamenať porušenie čl. 10 Dohovoru.“

Súd ďalej zdôraznil: „Okrem toho, osobitné postavenie advokátov ich stavia do ústrednej pozície pri výkone spravodlivosti ako prostriedkov medzi verejnosťou a súdmi. Takéto postavenie vysvetľuje obvyklé obmedzenia správania členov advokátskej komory.“¹⁰ „Aby verejnosť mohla mať dôveru vo výkone spravodlivosti, musí mať dôveru v schopnosť právnych zástupcov poskytnúť efektívne zastúpenie. Z toho vyplýva, že akýkoľvek „odstrašujúci účinok“ aj len relatívne mierneho trestu je dôležitým faktorom, ktorý je potrebné vziať do úvahy pri hľadaní spravodlivej rovnováhy medzi súdmi a advokátmi v rámci efektívneho výkonu spravodlivosti.“¹¹

Európsky súd pre ľudské práva poznamenal, že posudzovaný prípad nesie podobné znaky ako vec Meister vs. Nemecko (č. 25157/94 a 30549/96), W. R. vs. Rakúsko (č. 26602/95), Mahler vs. Nemecko (č. 29045/95), A. vs. Fínsko (č. 44998/98), Saday vs. Turecko (č. 32458/96) alebo Žugić vs. Chorvátsko (č. 3699/08) a pripomenul, že zatiaľ čo advokáti majú právo vyjadriť sa verejne k výkonu spravodlivosti, ich kritika nesmie prekročiť určité hranice. „V tejto súvislosti je potrebné nájsť spravodlivú rovnováhu medzi rôznymi záujmami zúčastnených, medzi ktoré patrí právo verejnosti na informácie o otázkach vyplývajúcich zo súdnych rozhodnutí, požiadavky riadneho výkonu spravodlivosti a dôstojnosť advokácie.“¹²

V posudzovanom prípade sa Európsky súd pre ľudské práva stotožnil so závermi vnútroštátnych orgánov rozhodujúcich vo veci disciplinárneho previnenia sťažovateľa a obdobne konštatoval, že sporné výroky sťažovateľa neboli len kritikou odôvodnenia rozsudku prvostup-

2 Čl. 10 Dohovoru:

„1. Každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Tento článok nebráni štátom, aby vyžadovali udeľovanie povolení rozhlasovým, televíznym alebo filmovým spoločnostiam.

2. Výkon týchto slobôd, pretože zahŕňa povinnosti aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam, obmedzeniam alebo sankciám, ktoré stanovuje zákon, a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti alebo verejnej bezpečnosti, na predchádzanie nepokojom alebo zločinosti, ochranu zdravia alebo morálky, ochranu povesti alebo práv iných, zabránenia úniku dôverných informácií alebo zachovania autority a nestrannosti súdnej moci.“

3 Napr. *Mouvement raëlien suisse vs. Švajčiarsko*, č. 16354/06, § 48.

4 Napr. *Kyprianou vs. Cyprus*, č. 73797/01, § 174; *Mariaporis vs. Fínsko*, č. 37751/07, § 62.

5 Napr. *Jersild vs. Dánsko*, č. 15890/89, § 31.

6 *Žugić vs. Chorvátsko*, č. 3699/08, § 42.

7 *The Sunday Times vs. Spojené kráľovstvo* (č. 1) z 26. apríla 1979, č. 6538/74, § 59.

8 *Skalka vs. Poľsko*, č. 43425/98, § 34.

9 Saday vs. Turecko,
č. 32458/96, § 43.

10 Casado Coca vs. Španielsko,
č. 15450/89, § 54.

11 Kyprianou vs. Cyprus,
č. 73797/01, § 175.

12 Schmidt vs. Rakúsko,
č. 513/05.

13 Steur vs. Holandsko,
č. 39657/98.

ňového súdu, ale predstavovali zneváženie odbornej spôsobilosti konajúceho sudcu, navyše naznačovali, že súd vo veci obchádza zákon. Nič pritom nenasvedčovalo tomu, že by žalobca nemohol vzniesť podstatu svojej kritiky bez použitia sporného jazyka.¹³ Navyše, sťažovateľ bol ako advokát viazaný pravidlami profesijnej etiky, a bolo legitímne očakávať, že bude prispievať k riadnemu výkonu spravodlivosti, a tým zachovávať dôveru verejnosti v nej. Pokiaľ ide o vyhodnotenie proporcionality zásahu, súd poukázal na to, že sťažovateľovi bola uložená iba pokuta v primeranej výške v disciplinárnom konaní, ktoré nebolo verejné a nemalo žiadne dôsledky na výkon advokátskej praxe sťažovateľa.

Vzhľadom na to Európsky súd pre ľudské práva dospel k záveru, že dôvody, na ktorých vnútroštátne orgány založili svoje rozhodnutie, boli dostatočné a relevantné na ospravedlnenie zásahu a sankcia uložená sťažovateľovi nebola neprimeraná vzhľadom na sledovaný legitímny cieľ. Zásah do práva sťažovateľa na slobodu prejavu bol podľa Súdu potrebný v demokratickej spoločnosti na ochranu súdnictva v zmysle článku 10 ods. 2 Dohovoru. K porušeniu čl. 10 Dohovoru v posudzovanej veci podľa súdu nedošlo.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **JUDr. Zuzana Fabianová, Ph.D.**
advokátka

Zo zasadnutí predsedníctva SAK

Predseda Slovenskej advokátskej komory sa zišlo na rokovaní **15. mája 2015 v Košiciach**. Rokovanie viedol predseda JUDr. Hreždovič. Revíziu komisiu zastupoval jej predseda Mgr. Karkó.

Členovia P SAK **odsúhlasili** návrh programu s doplneniami a za overovateľa zápisnice **určili** JUDr. Filipa.

Predseda SAK **vzalo na vedomie** informácie predsedu komory o výkone štandardných úkonov v rámci zverenej pôsobnosti. JUDr. Hreždovič bližšie referoval o stretnutí s advokátmi Banskobystrického kraja a o stretnutí so zástupcami justície a prokuratúry.

Predseda sa v rámci správy predsedu SAK venovalo vyhodnoteniu podujatí pri príležitosti 25. výročia prijatia zákona č. 132/1990 Zb. o advokácii. **Vzalo na vedomie** informácie o šachových turnajoch, o monitoringu mediálnych výstupov ku Dňu otvorených dverí a ku galavečeru v regionálnych médiách, ako aj o priebehu samotného galavečera v Hoteli Carlton 24. apríla 2015.

Členovia P SAK **odsúhlasili** uverejnenie tlačiva na vyúčtovanie trov právneho zastúpenia v konaní pred Centrom právnej pomoci na webovej stránke komory a v newsletteri. Zároveň **uložili** kancelárii komory za úlohu propagovať v komunikačných prostriedkoch komory konferenciu Centra pre medzinárodnoprávnú ochranu detí na tému únosov detí a ich odoberania.

V rámci reportu o legislatívnych aktivitách Slovenskej advokátskej komory predsedníctvo **vzalo na vedomie** informácie o prácach na rekodifikácii civilného procesu a informáciu o novele zákona o dani z príjmov týkajúcej sa advokátov v súvislosti s transferovým oceňovaním.

Predseda SAK súhlasilo s tým, aby boli knihy *Komentár k advokátskej tarife* a *Prvé ženy v slovenskej advokácii* uvedené do života spoločne na letnom seminári advokátov na Tálloch.

Predseda **schválilo** predložené návrhy stanovísk s úpravami vyplývajúcimi z diskusie vo veci dopytov súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe, ktorými sa vopred zaoberala pracovná skupina pre veci advokátske a komisia pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, respektíve koncipientskej praxe s inými povolaniami.

V rámci prezentácie advokátskeho povolania členovia P SAK **uložili** kancelárii komory za úlohu zverejniť informáciu o vysielaní filmu o SAK a jej predsedoch v newsletteri.

Predseda komory **súhlasilo** s úpravou spracovania písomných úloh na advokátske skúšky prostredníctvom komorou určených elektronických zariadení a poverilo kance-

láriu komory pripraviť organizačné a technické podmienky takéhoto výkonu advokátskej skúšky.

Členovia predsedníctva **zmenili** Štatút Rozhodcovského súdu Slovenskej advokátskej komory a **zvolili** členov predsedníctva a predsedu rozhodcovského súdu.

Členovia P SAK v rámci rokovaní o ekonomických otázkach **rozhodovali** o žiadostiach predložených advokátmi a vzali na vedomie audítorskú správu za rok 2014, ktorá bude uverejnená na webovej stránke komory v privátnej sekcii prístupnej pre advokátov a advokátskych koncipientov.

Predseda SAK **vzalo na vedomie** informácie o mediálnych aktivitách komory v mesiaci apríl 2015.

Predseda **vzalo na vedomie** informácie o súdnych konaniach, v ktorých je účastníkom Slovenská advokátska komora, so zameraním na statusové veci, na vypratanie nebytových priestorov v budove komory a na vymáhanie pohľadávok.

Na základe informácií odboru medzinárodných vzťahov členovia predsedníctva **vzali na vedomie** správy z predchádzajúcich pracovných ciest a **súhlasili** s účasťou Slovenskej advokátskej komory v ďalšom projekte CCBE o ochrane práv podozrivých a obvinených osôb.

Predseda komory **rozhodovalo** o žiadostiach advokátov a advokátskych koncipientov o zápis do zoznamov vedených komorou, o vykonanie zmien v zápisoch, o započítanie inej právnej praxe a o návrhoch na vyčiarknutie advokátov, respektíve advokátskych koncipientov z príslušných zoznamov a návrhoch na pozastavenie výkonu advokácie, respektíve činnosti advokátskeho koncipienta podľa príslušných ustanovení zákona o advokácii.

Na poslednom zasadnutí pred letom sa predsedníctvo SAK zišlo **12. júna 2015 v Bratislave**. Rokovanie viedol predseda JUDr. Hreždovič. Za revíziu komisiu sa zúčastnil jej predseda Mgr. Karkó.

Členovia predsedníctva SAK **odsúhlasili** návrh programu s doplneniami a za overovateľku zápisnice **určili** JUDr. Havelkovú.

Členovia P SAK **vzali na vedomie** informácie predsedu komory o výkone bežnej agendy v rámci zverených právomocí. JUDr. Hreždovič informoval o tom, že vzhľadom na pozastavenie výkonu advokácie JUDr. Galandovi na vlastnú

žiadost' k 1. júnu 2015 zanikla funkcia náhradného člena revíznej komisie. Na jeho miesto nastúpil JUDr. Ladislav Jančo.

JUDr. Hrežďovič ďalej informoval o splnení uznesenia, na základe ktorého JUDr. Laciak zastúpil komoru pri spracovaní štúdie Európskej komisie o právach podozrivých a obvinených osôb vo väzbe a o alternatívach väzby, ktorú spoločne spracovali Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky a Centrum pre stratégiu a hodnotenie služieb.

Predsedníctvo **schválilo** predložené návrhy stanovísk s úpravami vyplývajúcimi z diskusie vo veci dopytov súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe, ktorými sa vopred zaoberali poradné orgány komory.

Tajomník komory JUDr. Popovec v kontexte správy o legislatívnej činnosti komory zosumarizoval, že Národná rada Slovenskej republiky v máji 2015 schválila tri nové civilno-právne kódexy – Civilný sporový poriadok, Civilný mimosporový poriadok a Správny súdny poriadok, ktoré nahradia Občiansky súdny poriadok platný od roku 1963.

Vzhľadom na schválenie nových civilných procesných kódexov predsedníctvo SAK na základe odporúčenia Vzdelávacieho kolégia **schválilo** termíny vzdelávacích podujatí v oblasti nových kódexov v centrách regiónov. Advokáti budú o termínoch a miestach konania informovaní prostredníctvom komunikačných prostriedkov komory. Predsedníctvo zároveň **určilo** moderátorov na jesenné semináre advokátskych koncipientov.

Členovia predsedníctva **vzali na vedomie** skutočnosť, že nové vedenie Rozhodcovského súdu Slovenskej advokátskej komory začalo pracovať na nových predpisoch rozhodcovského súdu. Vyčiarklo zo zoznamu rozhodcov všetkých zapísaných rozhodcov s tým, že na nasledujúcom zasadnutí predsedníctva Slovenskej advokátskej komory sa uskutoční voľba nových rozhodcov.

Členovia predsedníctva sa v rámci ekonomických otázok **zaoberali** žiadosťami, ktoré predložili advokáti. **Vzali na vedomie** informáciu o hospodárení Slovenskej advokátskej komory za prvý štvrtrok 2015, ako aj zoznam advokátov, ktorí do 31. mája 2015 nezaplatili príspevok na činnosť SAK a príspevok do sociálneho fondu za rok 2015; na jeho základe bude kancelária komory posilať upomienky.

Predsedníctvo SAK **kvzalo na vedomie** informácie v kontexte mediálneho plánu komory za máj 2015. Rozhodlo, že v roku 2016 sa galavečer uskutoční v regióne stredného Slovenska v závislosti od dostupných priestorových a časových možností.

Na základe informácií odboru medzinárodných vzťahov členovia predsedníctva **vzali na vedomie** správy z pracovných ciest a poverili zástupcov SAK účasťou na vybraných podujatiach so zahraničným prvkom.

Predsedníctvo komory **rozhodovalo** o žiadostiach súvisiacich so zoznamami vedenými komorou.

–km–

Pýta(j)te sa predsedníctva

Koncom roka 2014 bola prijatá relatívne rozsiahla novela zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov. Vyplývajú z nej nové povinnosti aj advokátom?

Prijatím zákona č. 333/2014 Z. z. bol novelizovaný zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, pričom jednou zo zásadných zmien, ktorá z tejto novely vyplynula aj pre advokátov, je rozšírenie pravidiel transferového oceňovania na všetky tuzemské závislé osoby, vrátane advokátov vystupujúcich v postavení závislých osôb. Kým do konca roka 2014 sa povinnosti súvisiace s postupmi transferového oceňovania vzťahovali len na zahraničné závislé osoby, od začiatku tohto kalendárneho roka sa pôsobnosť rozšírila aj na tuzemské závislé osoby, pričom nie je rozhodujúce, či ide o fyzickú alebo právnickú osobu. Pravidlá transferového oceňovania na tuzemské závislé osoby sa prvýkrát použijú za zdaňovacie obdobie, ktoré začína najskôr 1. januára 2015.

Pre advokáta to v skratke znamená, že ak je ekonomicky, personálne alebo inak prepojený s obchodnou spoločnosťou, ktorá je zároveň jeho klientom a ktorej advokát fakturuje

odmenu za poskytnuté právne služby, môže mu vzniknúť povinnosť postupovať podľa pravidiel transferového oceňovania, ak miera jeho prepojenia (a to aj nepriameho cez účasť v iných obchodných spoločnostiach) z neho robí závislú osobu vo vzťahu k svojmu klientovi.

Medzi základné povinnosti vyplývajúce z pravidiel transferového oceňovania patrí:

- sledovanie cien a podmienok, za ktorých sa medzi závislými osobami uskutočňujú kontrolované transakcie a úprava základu dane,
- používanie metód transferového oceňovania kontrolovaných transakcií – pričom daňovník má právo odsúhlasiť zvolenú metódu transferového oceňovania so správcom dane,
- vedenie evidencie o použitých metódach transferového oceňovania.

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Povinnosť advokáta vyjadriť sa k obsahu sťažnosti na požiadanie komory

Advokát, ktorý sa na požiadanie komory bezodkladne napriek opakovaným výzvam nevyjadriť k obsahu sťažnosti alebo iného obdobného podania v rámci konania, ktoré proti nemu v súlade s týmto zákonom a predpismi komory vedie komora na podnet iného, a na tieto výzvy žiadnym spôsobom, vrátane uplatnenia svojej obrany nereaguje, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené v § 28 ods. 4 zákona o advokácii.

Povinnosť advokáta podľa § 28 ods. 4 zákona o advokácii sa vzťahuje aj na postup orgánov komory pri vyšetrovaní a posudzovaní sťažností pred začatím disciplinárneho konania, pretože pod pojem „konanie, ktoré je proti nemu vedené v súlade s týmto zákonom“ pri rozširujúcom výklade možno zaradiť aj postup komory pred začatím samotného disciplinárneho konania.

*Rozhodnutie IX. disciplinárneho senátu SAK z 30. októbra 2014,
sp. zn. DS IX.-29/14:2467/2013*

Dotknuté ustanovenia:

- § 28 ods. 4 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v platnom znení

Rozhodnutím IX. disciplinárneho senátu SAK z 30. októbra 2014, sp. zn. DS IX.-29/14:2467/2013 bol disciplinárne obvinený advokát

uznaný za vinného

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože zavinene závažným spôsobom porušil povinnosti advokáta podľa § 28 ods. 4 zákona o advokácii,¹

tým, že

sa bezodkladne nevyjadril na výzvu predsedu Revíznej komisie SAK zo dňa 2. októbra 2013, ktorú prevzal dňa 4. októbra 2013, nevyjadril sa ani po telefonickej urgencii zo dňa 29. novembra 2013, ani po písomnej urgencii zo dňa 10. decembra 2013, ktorú prevzal dňa 11. decembra 2013.

Podľa § 56 ods. 6 zákona o advokácii disciplinárny senát **upustil** od uloženia disciplinárneho opatrenia.

Podľa § 57 ods. 5 zákona o advokácii bola disciplinárne obvinenému advokátovi uložená povinnosť zaplatiť na účet SAK

paušálne náklady disciplinárneho konania vo výške 352 eur v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

Disciplinárne konanie proti disciplinárne obvinenému advokátovi bolo začaté na základe návrhu navrhovateľa – predsedu Revíznej komisie SAK zo dňa 23. mája 2014.²

Disciplinárne obvinený sa ku skutku spočívajúcemu v nereagovaní na výzvu SAK vyjadril na pojednávaní dňa 26. septembra 2014 tak, že návrh považuje za nedôvodný a je presvedčený, že mal právo nepredložiť spis, aj keď ho o to požiadal zástupca Revíznej komisie SAK. Zároveň uviedol, že nepreloženie spisu bolo jeho vedomé rozhodnutie. Disciplinárne obvinený ďalej uviedol, že právo nevyjadriť sa považuje za základné právo obvineného a uprednostňuje ústne vyjadrenie pred písomným.

V deň konania druhého pojednávania v tejto veci, t. j. 30. októbra 2014, disciplinárne obvinený doručil prostredníctvom e-mailu členom disciplinárneho senátu svoje stanovisko, v ktorom uviedol tri okruhy dôvodov, pre ktoré nemohla vzniknúť jeho disciplinárna zodpovednosť vo vzťahu ku skutku uvedenému vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Na prvom mieste poukázal na to, že v čase doručenia výzvy na vyjadrenie resp. urgencie neexistovalo konanie, kto-

ré by sa voči nemu ako advokátovi (a obvinenému) viedlo. Podľa názoru disciplinárne obvineného zo znenia § 28 ods. 4 zákona o advokácii vyplýva povinnosť advokáta vyjadriť sa „v rámci konania, ktoré proti nemu v súlade s týmto zákonom a predpismi komory vedie komora“. Podľa disciplinárne obvineného z uvedeného ustanovenia nepochybne vyplýva, že povinnosť advokáta na vyjadrenie sa, poskytnutie vysvetlenia a predloženia požadovanej spisovej dokumentácie môže vzniknúť najskôr v okamihu, kedy je proti nemu začaté akékoľvek konanie v súlade so zákonom a predpismi komory. V tejto súvislosti poukázal na znenia § 57 ods. 2 prvá veta zákona o advokácii, ktoré rozlišuje postup orgánov komory pred začatím disciplinárneho konania a postup disciplinárnej komisie komory po jeho začatí, § 57 ods. 3 zákona o advokácii, z ktorého vyplýva, že advokát je disciplinárne obvinený z disciplinárneho previnenia, len čo bol proti nemu podaný návrh na začatie disciplinárneho konania a § 58 ods. 1 zákona o advokácii, z ktorého vyplýva, že disciplinárne konanie sa začína na návrh predsedu Revíznjej komisie; na uvedené reflektuje aj Disciplinárny poriadok SAK (v §§ 2 – 4 upravuje „Postup kancelárie komory pred začatím disciplinárneho konania“ a v § 5 „Začatie disciplinárneho konania“). Zdôraznil, že v čase predmetnej výzvy voči nemu nebolo vedené žiadne disciplinárne konanie, resp., že preskúmanie podnetu sťažovateľa Revíznou komisiou SAK alebo akýkoľvek postup orgánov alebo útvarov SAK nemožno považovať za „konanie“, ktoré proti advokátovi v súlade so zákonom o advokácii a vnútornými predpismi vedie SAK. Disciplinárne obvinený tiež uviedol, že z §§ 2 – 4 Disciplinárneho poriadku vyplýva, že „advokát je povinný poskytnúť oddeleniu sťažností súčinnosť podľa odsekov 1 a 2“, skutok, pre ktorý sa vedie disciplinárne konanie mu však nekladie za vinu neposkytnutie súčinnosti, ale nevyjadrenie sa na výzvu predsedu Revíznjej komisie SAK.

Ako druhý dôvod disciplinárne obvinený uviedol zásadu „nemo tenetur se ipsum accusare“, teda právo obvineného neobviňovať seba samého. Disciplinárne obvinený poukázal na subsidiárnu aplikáciu Trestného poriadku v disciplinárnom konaní, rozhodnutia Ústavného súdu SR (I.ÚS 1/2013), viaceré rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (Funke v. Francúzsko, Allen v. Spojené kráľovstvo, Martinen v. Fínsko, Chambaz v. Švajčiarsko, Bykov v. Rusko, Sanders v. Spojené kráľovstvo, John Murray v. Spojené kráľovstvo) a odborné články (príspevky JUDr. P. Šamka publikované na www.pravnelisty.sk), z ktorých okrem iného vyplýva, že táto zásada sa vzťahuje aj na administratívnoprávne konanie.

Ako tretiu skupinu dôvodov uviedol, že prílohou výzvy predsedu Revíznjej komisie SAK, ktorá mu bola doručená 4. októbra 2013, boli podania (adresované SAK) jeho bývalého klienta, ktoré neobsahovali žiadne relevantné skutočnosti, ku ktorým by sa mohol akokoľvek vyjadriť a zaujať k nim akékoľvek stanovisko a o obsahu sťažnosti sa dozvedel až na disciplinárnom pojednávaní dňa 26. septembra 2014, ktoré malo obsahovať konkrétne skutočnosti, ktoré majú zakladať jeho disciplinárne previnenie. Má za to, že nemožnosťou oboznámiť sa s doplňujúcim podaním sťažovateľa a reagovaním naň

pred podaním návrhu na začatie disciplinárneho konania mu bola odňatá možnosť „vyjadriť sa k sťažnosti“.

Na tomto stanovisku disciplinárne obvinený zotrval aj na pojednávaní, ktoré sa konalo dňa 30. októbra 2014.

Na základe vykonaného dokazovania disciplinárny senát prijal nasledovné skutkové a právne závery:

K námietke disciplinárne obvineného, že výzva na zaujatie stanoviska k sťažnosti mu bola doručená pred začatím disciplinárneho konania, a preto nie je možná aplikácia § 28 odsek 4 zákona o advokácii, disciplinárny senát uviedol, že interpretáciu uvedeného ustanovenia zo strany disciplinárne obvineného považuje za účelovú a formalistickú, nezohľadňujúcu skutočný cieľ daného ustanovenia. Disciplinárny senát má za to, že samotné znenie predmetného ustanovenia nevedie ani pri gramatickom výklade k tak jednoznačnému záveru, ako ho uvádza disciplinárne obvinený, pretože pod pojem „konanie, ktoré je proti nemu vedené v súlade s týmto zákonom“ pri rozširujúcom výklade možno zaradiť aj postup komory pred začatím samotného disciplinárneho konania (teda v štádiu pred návrhom na začatie disciplinárneho konania) – predovšetkým však disciplinárny senát poukazuje na účel predmetného ustanovenia, ktorým je zabezpečenie efektívneho postupu pri vyšetrovaní a posudzovaní sťažností na postup a činnosť advokátov, pre ktoré je úplne legitímne ustanovenie povinnosti pre dotknutého advokáta vyjadriť sa k sťažnosti, resp. obdobnému podaniu (akýkoľvek opačný záver by viedol k absurdnému záveru a fakticky k podstatnému sťaženiu výkonu disciplinárnej právomoci SAK). Na uvedených konštatovaniach nič nemení ani formálne rozlišovanie medzi činnosťou disciplinárnych orgánov SAK v štádiu pred podaním návrhu na začatie disciplinárneho konania a samotného disciplinárneho konania (v užšom význame) a následne po ňom tak, ako na to poukázal disciplinárne obvinený.

Čo sa týka uplatnenia zásady zákazu seba obviňovania disciplinárny senát sa meritórne nezaoberal uplatnením tejto zásady disciplinárne obvineným v disciplinárnom konaní, nakoľko v čase po obdržaní výziev zo strany orgánov SAK disciplinárne obvinený takéto právo žiadnym spôsobom neuplatnil – naopak, disciplinárne obvinený zaujal absolútne pasívne stanovisko a na výzvy žiadnym spôsobom nereagoval. Disciplinárny senát uvádza, že nečinnosť či mlčanie, samo osebe, nie je možné za žiadnych okolností posúdiť ako uplatnenie akéhokoľvek práva (podobne napríklad svedok v trestnom konaní, ktorému za zákonom predvídaných okolností patrí právo odprieť výpoveď, sa nemôže dovoliavať uplatnenia tohto práva v prípade, že sa nedostaví na predvolanie k vyšetrovateľovi, resp., že žiadnym spôsobom vyšetrovateľovi neoznámí uplatnenie tohto práva) – disciplinárny senát si je vedomý toho, že kvalitatívne iná situácia by vznikla v prípade, ak by disciplinárne obvinený ním opísané právo (napríklad s poukazom na subsidiárnu aplikáciu príslušných ustanovení Trestného poriadku) aktívnym spôsobom (nie nečinnosťou) uplatnil, v danom prípade sa tak nestalo, a preto uvedenú obranu disciplinárne obvineného nie je možné zohľadniť a nie je potrebné sa ani zaoberať otázkou možnosti uplatnenia takéhoto práva v disciplinárnom konaní.

K námietke disciplinárne obvineného, že nemal možnosť oboznámiť sa s komplexným obsahom sťažnosti sťažovateľa, nakoľko s doplňujúcim podaním sťažovateľa sa oboznámil až na pojednávaní dňa 26. septembra 2014, pričom predtým mu boli doručené len prvé dve podania sťažovateľa, ktoré však neobsahovali žiadne relevantné skutočnosti, ku ktorým by sa mohol vyjadriť, disciplinárny senát uviedol, že podľa jeho názoru je možné v uvedených podaniach identifikovať, čo sťažovateľ disciplinárne obvinenému vytýkal. Disciplinárny senát ďalej uviedol, že podanie zo dňa 26. augusta 2013 obsahuje viacero konkrétnych vytýkaných nedostatkov zo strany sťažovateľa a podanie zo dňa 9. septembra 2013 je žiadosťou všeobecne požadujúcou preskúmanie postupu disciplinárne obvineného v trestnom konaní (resp. akýmsi nadväzujúcim podaním na skoršiu žiadosť). Avšak aj v prípade, že by tomu tak nebolo a uvedené podania by skutočne boli bezobsažné, či nepreskúmateľné, mal disciplinárne obvinený vzhľadom na znenie ustanovenia § 28 odsek 4 zákona o advokácii, resp. jeho vyššie uvedenú interpretáciu povinnosť na výzvu Revíznej komisie SAK reagovať (a to prípadne aj vyjadrením, že podanie sťažovateľa je podľa jeho názoru neurčité či nezrozumiteľné). Otázka prípadnej nemožnosti oboznámenia sa s doplňujúcim podaním nie je podľa názoru disciplinárneho senátu pre posúdenie zodpovednosti disciplinárne obvineného relevantná, pretože nemá žiadnu súvislosť so skutkom,

ktorý je disciplinárne obvinenému kladený za vinu. Disciplinárny senát tiež podotkol, že predmet disciplinárneho konania je v celom rozsahu vymedzený návrhom na jeho začatie, ktorý bol disciplinárne obvinenému riadne doručený.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody disciplinárny senát rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia. Zohľadňujúc všetky okolnosti posudzovaného prípadu, vrátane subjektívnych dôvodov na strane disciplinárne obvineného, ktoré v rámci svojho výsluchu vysvetlil, ako aj skutočnosti, že disciplinárne obvinený doposiaľ nebol disciplinárne stíhaný, mal disciplinárny senát za to, že v tomto prípade postačuje samotné prejednanie veci a upustil od uloženia disciplinárneho opatrenia.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Poznámky

1 § 28 ods. 4 zákona o advokácii:

„Advokát je povinný na požiadanie komory bezodkladne vyjadriť sa o obsahu sťažnosti alebo iného obdobného podania v rámci konania, ktoré proti nemu v súlade s týmto zákonom a predpismi komory vedie komora na podnet iného, a poskytnúť jej potrebné vysvetlenie a požadovanú spisovú dokumentáciu.“

2 Predmetom návrhu na začatie disciplinárneho konania boli aj skutky, ktoré spočívali v tom, že

1.) disciplinárne obvinený po prevzatí zastupovania sťažovateľa ako obvineného dňa 21. 3. 2013, napriek pokynom klienta v jeho trestnej veci:

- a) nepožiadaval o zopakovanie výsluchov poškodeného a svedkov za jeho prítomnosti,
- b) nepožiadaval vyšetrovateľa o doplnenie vyšetrovacieho spisu o chýbajúce dokumenty,
- c) nepožiadaval vyšetrovateľa o predvolanie znalca na výsluch z dôvodu nezrovnalostí v jeho znaleckom posudku,
- d) nepodal voči vyšetrovateľovi sťažnosť dozorujúcemu prokurátorovi,
- e) nevypracoval oznámenie o podozrení zo spáchania trestného činu za krivé výpovede poškodeného a svedkov;

2.) bez predchádzajúceho upozornenia sa nedostavil na stretnutie dohodnuté s klientom na deň 30. 5. 2013, pri ktorom mali nahliadnuť do spisu, pričom sa ospravedlnil až dodatočne;

3.) doručenie trestného rozkazu príslušného konajúceho súdu jemu ako obhajcovi oznámil klientovi až v predposledný deň lehoty na podanie odporu. Rozhodnutím IX. disciplinárneho senátu SAK z 30. októbra 2014, sp. zn. DS IX.-29/14:2467/2013 bolo disciplinárne konanie v tejto časti návrhu na začatie disciplinárneho konania zastavené z dôvodu späť vzatia návrhu na začatie disciplinárneho konania zo strany navrhovateľa.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištková
advokátska koncipientka

Jesenné semináre advokátskych koncipientov

Trestné právo, III. ročník

10. – 12. 9. Vyhne, hotel Sitno

Civilné právo, II. ročník

17. – 19. 9. Tále, hotel Partizán

Trestné právo, I. ročník

15. – 17. 10. Tále, hotel Partizán

Trestné právo, III. ročník

22. – 24. 10. Vyhne, hotel Sitno

Civilné právo, II. ročník

5. – 7. 11. Tále, hotel Partizán

Trestné právo, I. ročník

12. – 14. 11. Tále, hotel Partizán

Trestné právo, III. ročník

19. – 21. 11. Vyhne, hotel Sitno

Civilné právo, II. ročník

26. – 28. 11. Vyhne, hotel Sitno

Na jesenné semináre sa prihlasuje od júla 2015 prostredníctvom stránky www.sak.sk v sekcii Vzdelávanie a podujatia/Zoznam podujatí/Jesenné semináre koncipientov 2015.

Výstava Advokácia včera a dnes putovala ďalej

Trenčín

Dňa **4. mája 2015** sa v **Trenčianskom múzeu – v Katovom dome** konala vernisáž putovnej výstavy Slovenskej advokátskej komory *Advokácia včera a dnes* o histórii advokácie a jej významných predstaviteľoch.

Po otvorení podujatia regionálnymi zástupkyňami Slovenskej advokátskej komory pre Trenčiansky kraj **JUDr. Zuzanou Čížovou** a **JUDr. Katarínou Hunčíkovou**, podpredsedníčka SAK **Mgr. Viktória Hellenbart** predstavila výstavu prednáškou o histórii a súčasnosti advokácie na území Slovenska ako aj o význame tohto inštitútu pre spoločnosť.

Následne sa slova ujal **JUDr. Peter Kerecman PhD.**, ktorý zaujal pútavou prednáškou o advokátovi a významnom spi-

sovateľovi pôsobiacom v regióne Trenčianskeho kraja v Bánovciach nad Bebravou, Jankovi Jesenskom. **(foto 1)**

Pozvanie na otvorenie výstavy prijali okrem advokátov aj predstavitelia justície, prokuratúry a verejnej správy. Väčšina z nich si pri pripravenom občerstvení mali možnosť zaspomínať na začiatky ich práce ako aj na kolegov spomínaných na niektorých z 12 panelov tvoriacich výstavu, ktorí sa významnou mierou pričínili o vývoj a postavenie advokátskeho povolania ako takého.

Pozvanie prijali aj **JUDr. Danica Okrucká** a **JUDr. Peter Žilinčan**, ktorí boli počas osláv 22. výročia prijatia zákona o slobodnej advokácii Slovenskou advokátskou komorou ocenení za celoživotný prínos v advokácii. **(foto 2)**

Výstava okrem spomínaných panelov o histórii, súčasnosti a význame advokácie obsahuje aj publikácie vydané Slovenskou advokátskou komorou venované osobnostiam z histórie advokácie Jankovi Jesenskému a Ivanovi Horvá-

thovi, ktoré boli hosťom výstavy zároveň v dostatočnom množstve k dispozícii, ďalej publikácie venované Pavlovi Országhovi Hviezdoslavovi, Prvým ženám v slovenskej advokácii, Anton Blaha Pocta Advokátovi, Zbierky disciplinárnych rozhodnutí a iné...

Putovná výstava bola v Trenčíne umiestnená do 30. mája 2015.

JUDr. Zuzana Čížová

Vranov nad Topľou

Rád by som sa podelil s čitateľmi bullenu o prekvapenie, akým bolo doputovanie výstavy *Advokácia včera a dnes* po Bratislave, Trenčíne, Žiline a Košiciach do okresného mesta. Sám som bol skeptický, keď som bol oboznámený s iniciatívou mladého kolegu JUDr. Mariána Gešpera, ktorý oslovil Slovenskú advokátsku komoru a mňa ako regionálneho zástupcu s požiadavkou, že hodlá výstavu umiestniť vo Vranove nad Topľou v osvetovom stredisku a zároveň k materiálom, ktoré sú súčasťou výstavy, pripojí aj panel venovaný advokátovi JUDr. Cyrilovi Daxnerovi, ktorý pôsobil v meste Vranov nad Topľou a pochádzal zo slávneho rodu národovcov Daxnerovcov.

Keď som dostal pozvánku na otvorenie výstavy, ktoré sa konalo **2. júna 2015 v Hornozemplínskom osvetovom stredisku vo Vranove nad Topľou**, bol som milo prekvapený a priznám sa, plný očakávaní, ako to vlastne dopadne. Pol hodinu pred výstavou som sa stretol vo výstavnej miestnosti, v ktorej boli umiestnené panely a ďalšie materiály výstavy, ako aj nový materiál o JUDr. Cyrilovi Daxnerovi, s kolegom JUDr. Kerecmanom. S napätím sme obaja čakali, či niekto príde a budeme mať vôbec komu čo to povedať. Na naše veľké prekvapenie, nielen že prišiel, samozrejme **JUDr. Marián Gešper** s ďalším kolegom, advokátom z Prešova, môj regionálny kolega **JUDr. Ambróz Motyka**, ale výstavnú miestnosť zaplnili študenti miestneho gymnázia a následne skupinky advokátov z Vranova, medzi ktorými, na moju veľkú radosť, som objavil **JUDr. Bartolomeja Kaščáka**, (foto 3) familiárne medzi nami kolegami zvaného „Berci“, ktorý je doajenom vranovských advokátov a nielen ich.

Vystupovať pred takýmto auditóriom nebolo jednoduché, ale hostiteľka, riaditeľka Hornozemplínskeho osvetového strediska vo Vranove nad Topľou **Mgr. Anna Gdovinová** preklenula počiatočné bariéry. Slávnostne som túto výstavu otvoril a s veľkou úľavou odovzdal slovo JUDr. Kerecmanovi, ktorý s jemu vlastnou erudíciou predniesol historické fakty o advokácii na Slovensku v minulosti a dnes. Pre študentov gymnázia informácie o tom, že mnohí dejatelia, ktorí sú témou „maturitných otázok“ zo slovenskej literatúry, sa neživil ako spisovatelia a básnici, ale predovšetkým ako advokáti, boli veľkým prekvapením. (foto 4) Úvodnú časť uzatvoril

kolega JUDr. Gešper a oboznámil prítomných s faktami zo života vranovského advokáta JUDr. Cyrila Daxnera, ktorý tragicky završil svoj život krátko po oslobodení Československa. (foto 5)

Čo dodať k týmto stručne vymenovaným faktom. Predovšetkým, že je veľmi príjemné hovoriť o advokácii a jej súvislostiach s literatúrou a národným životom pred plným audióriom, ktoré pri otvorení výstavy vo Vranove naozaj bolo. Mimoriadne príjemné bolo stretnutie s viacerými kolegami, ktorí sa na otvorení zúčastnili spolu so svojimi koncipientmi, niektorí aj s potomkami, študentmi právnickej fakulty. Pri pohári vína sme si zaspomínali na minulosť a rozdebatovali problémy, ktoré ich ťažia tak, ako ostatných advokátov na Slovensku. Príjemne sa počúvali slová chvály, ktoré boli reak-

ciou na to, že výstava zavítala aj do okresného mesta Vranov nad Topľou a že mali možnosť sa pri tejto príležitosti stretnúť viacerí advokáti z regiónu. Starší kolegovia veľmi ocenili snahu Slovenskej advokátskej komory o objavovanie koreňov Slovenskej advokácie a oboznamovanie širokej verejnosti s históriou advokácie.

Otvorenie výstavy sa skutočne vydarilo a treba si len želať, aby výstava putovala ďalej po Slovensku a aby sa pri príležitosti jej konania kolegovia stretli aspoň v takom počte ako vo Vranove, aby mali možnosť zaspomínať si a popriať všetko dobré do neľahkej práce, akou výkon advokácie nepochybne bol a v súčasnosti aj je.

JUDr. Rastislav Straka

Foto – vz–

Komora uviedla do života dve nové knihy

S talo sa peknou tradíciou, že Slovenská advokátska komora usporiada drobnú slávnosť pri príležitosti vydania knihy, ktorú buď sama vydala, alebo vydavateľovi na jej vydanie prispela.

Vzhľadom na to, že ide o akt starostlivého záujmu o osud novovydanej publikácie, v mnohom pripomína krst novorodenca v niektorých náboženstvách, ktorým jeho rodičia nesporne dávajú najavo svoj záujem o blaho dieťaťa a o jeho šťastnú budúcnosť. Z týchto dôvodov si „požičiavame“, samozrejme v symbolickom zmysle, tento termín a veríme, že s ním narábame veľmi ohľaduplne a dôstojne.

Z pozície autora článku si dovoľím vysloviť nádej, že Slovenská advokátska komora vytvorí aj ďalšie pekné tradície, medzi iným aj tú, že sa na letných a zimných seminároch advokátov, okrem vzdelávacej časti a spoločenského večera, „udomácní“ aj nejaké kultúrne podujatie, čím len potvrdíme,

že advokáti nie sú elitou len v odbornej oblasti, ale aj inteligentnými a kultúrne rozhladenými ľuďmi.

Letný seminár advokátov na Táľoch 5. – 6. júna 2015 sa okrem tradičných cyklov prednášok stal miestom, kde Slovenská advokátska komora „pokrstila“ svoje dve nové deti. Prvým je **Komentár k vyhláške MS SR číslo 655/2004 Z. z. o náhradách a odmenách advokátov za poskytovanie právnych služieb**, všetkým advokátom dobre známa aj ako „advokátska tarifa“, ktorá je nepochybne neprekonateľným lídrom v popularite medzi predpismi upravujúcimi výkon povolania advokáta, u mnohých advokátov, žiaľ, stále možno jediným predpisom, ktorý z tejto oblasti ako tak ovládajú.

Tento predpis je nielen najčastejšie používaným v advokátskych kanceláriách, ale rovnako často sa ocitá v rukách sudcov, vyšších súdnych úradníkov ako aj ďalších odborníkov v právnej praxi.

Z týchto dôvodov Slovenská advokátska komora s hrdosťou uvádza na trh publikáciu, ktorá je paradoxne prvým komentárom k tomuto veľmi frekventovanému predpisu. Kolektív autorov, pod vedením **JUDr. Ivana Fiačana**, advokáta so sídlom v Liptovskom Mikuláši a člena predsedníctva Slovenskej advokátskej komory, zložený prevažne z advokátov aktívne pôsobiacich v praxi – **JUDr. Ľubomíra Hreždoviča**, predsedu SAK, **JUDr. Ondreja Mularčíka**, člena predsedníctva SAK, **JUDr. Jozefa Brázdila**, predsedu redakčnej rady Bulletinu slovenskej advokácie (BSA), **JUDr. Alexandra Fila**, advokáta so sídlom v Lučenci a dlhoročného bývalého člena predsedníctva SAK, **JUDr. Petra Kerecmana**, podpredsedu redakčnej rady Bulletinu slovenskej advokácie a advokáta so sídlom v Košiciach, **JUDr. Františka Vavráča**, advokáta so sídlom v Banskej Bystrici, **JUDr. Františka Sedlačka**, advokáta z Bratislavy a **Mgr. Viktórie Hellenbart**, podpredsedníčky SAK, doplnila sudkyňa Ústavného súdu SR a dlhoročná „amicus“ advokácie **JUDr. Jana Baricová**. (foto 1)

Historicky prvý komentár k advokátskej tarife prináša podrobný výklad ustanovení tohto pomerne stručného, avšak o to významnejšieho právneho predpisu. Jednotlivé ustanovenia sú komentované s náležitou dôslednosťou, vo vzájomných súvislostiach a vo väzbe na príslušné procesné kódexy a stavovské predpisy Slovenskej advokátskej komory. Výklad je systematicky doplnený o legislatívne odôvodnenie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a pomerne rozsiahlu judikatúru, vrátane použiteľnej judikatúry súdov Českej republiky.

Napriek tomu, že ide o predpis s osobitným významom najmä pre advokátov, je tento komentár určený aj širšej právnickej verejnosti, ktorá prichádza do kontaktu s aplikáciou vyhlášky pri výkone svojej profesie. Autori veria, že bude prínosom aj pre každodennú rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov pri rozhodovaní o náhradách trov konania účastníkov, ktorí sú zastúpení advokátmi.

Úlohu „krstnej matky“ tejto publikácie prijala **JUDr. Soňa Mesiarčinová**, predsedníčka občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR, ktorá pre SAK tradičným spôsobom, posypaním paragrafmi, zažehlala knižku, aby sa jej dobre dарило, aby bola ošúchaná, často používaná, obchytaná, poneviera sa vždy niekde po ruke svojmu majiteľovi a nestála úhladne zoradená v knižnici v spoločnosti iných málo používaných, ale o to dekoratívnejších, kníh. (foto 2)

Kniha je v predaji v komerčnej sieti vydavateľstva C. H. Beck.

Ďalším literárnym dieťaťom Slovenskej advokátskej komory je kniha **Prvé ženy v slovenskej advokácii** z dielne autorov **JUDr. Martiny Gajdošovej**, prodekanke právnickej fakulty v Trnave a milovníčky histórie advokácie a **JUDr. Petra Kerecmana**, už spomínaného advokáta pôsobiaceho v Košiciach, známeho autora viacerých článkov a kníh spojených s históriou nášho povolania. (foto 3)

Kniha nie je len nádherným prierezom určitého historického obdobia v slovenskej advokácii, ale aj „sociologickou“ štúdiou, ktorá s odstupom času nastavuje zrkadlo tomu, s akými ťažkosťami sa spoločnosť vyrovnávala nielen so ženou nadobúdajúcou univerzitné vzdelanie, ale aj so ženou, ktorá vidí svoju realizáciu v povolani advokáta, ktoré až do začiatku tridsiatych rokov dvadsiateho storočia bolo čisto mužskou doménou.

Na pozadí doby veľmi farbisto, napriek tomu, že takmer faktograficky presným štýlom, načrtáva nielen profesijné ambície našich prvých kolegyň, ale často ich neľahké a neraz tragické osudy.

To, že sa prvým ženám v advokácii úspešne podarilo prekonať vstup do tejto neľahkej profesie a nielen to, ale že sa im podarilo a stále darí, túto profesiu vykonávať s veľkou noblesou, dokazuje stále vyšší počet nielen kolegyň advokátok, ale aj vysoký počet advokátskych koncipientok a prirodzene, aj študentiek práva.

Ako bolo prekvapivé až nepredstaviteľné pre generáciu pred necelou stovkou rokov, aby ženy boli advokátkami, možno sa stane pravdou nepredstaviteľné a prekvapivé, keď v budúcnosti budeme uvádzať do života knihu s názvom Posledný muž v advokácii, ktorý príklad bol použitý len na odľahčenie problematiky a je určitou hyperbolou, pričom ani sama autorka by takýto scenár nepovažovala za pozitívny vývoj.

Úlohu krstného rodiča v tomto prípade prijala advokátka z Banskej Bystrice, ktorá pôsobí v advokácii od roku 1974

– napriek tomu nie ako prvá žena v slovenskej advokácii, **JUDr. Magdaléna Jaňovková**, ktorá bola v jubilejnom roku 2015, kedy sme si pripomenuli 25. výročie slobodnej advokácie na Slovensku, ocenená cenou za celoživotný prínos Slovenskej advokácii. (**foto 4**)

Vo svojom príhovore priznala, že si knihu už prečítala a nebolo to ľahké čítanie, nielen z dôvodu, že ide o dielo skôr odborné, než beletristické, ale aj z dôvodu opisu neľahkých životných osudov a tragických koncov niektorých kolegyň v minulosti.

Kiež táto publikácia napomôže všetkým nám k zamysleniu sa o každodennom životnom zhone a strese, k úvahám nad zmyslom života a skutočnými hodnotami a k záveru, že jedine slušnosť a obetavosť prinesú trvalé šťastie nielen nám samým, ale všetkým, ktorí sú s nami supútnikmi životom.

Dielo je možné objednať si v Slovenskej advokátskej komore (www.sak.sk, szalayová@sak.sk, 02 204 227 33, –42).

Záverom vyslovujem presvedčenie, že tieto dve diela, ktoré sme slávnostne „vypustili z hniezda“, budú mať dobrý let a prinesú svojim čitateľom podnetné a užitočné informácie. A všetkým nám prajem veľa tvorivého ducha, aby sme sa z takýchto príležitostí tešili čo najčastejšie.

Mgr. Viktória Hellenbart, podpredsedníčka SAK

Foto –vz–

VÝZVA Pracovnej komisie pre históriu advokácie

Vážené kolegyne a kolegovia,

Pracovná komisia pre História advokácie pripravuje **monografickú knižku o advokátovi Jánovi Eugenovi Kováčovi**. Určite neunikli Vašej pozornosti viaceré publikácie SAK venované významným slovenským advokátom. V súčasnosti zhromažďujeme príspevky od advokátov k tomuto veľkému advokátovi, ktorým nepochybne Ján Eugen Kováč bol. Pôsobil v advokátskej poradni č. 1 v Bratislave a zanechal nezmazateľnú stopu v advokácii minulého storočia ako aj zo začiatku tohto storočia.

Dovoľujem si poprosiť tých, **ktorí ste ho poznali, aby ste napísali krátku spomienku** na kolegu, vyjadrili Vaše poznatky s nim a pripojili sa svojím príspevkom k postrehom iných advokátov, ktorí tak už urobili. Tiež by sme veľmi ocenili, keby ste našli nejakú **dobovú fotografiu** z tých čias, ktorú by sme mohli použiť.

Budeme vďační za akýkoľvek príspevok, ktorý prosím, posielajte členke komisie pani Vilme Slopovskej, na adresu **SAK, Kolárska 4, 813 42 Bratislava**.

S kolegiálnym pozdravom

Ján Havlát

Na seminári sa hral golf

S účasťou letného seminára advokátov na Tálloch bol aj **šiesty ročník advokátskeho golfového turnaja** Slovenskej advokátskej komory, ktorý sa konal na golfovom ihrisku Little Bear dňa **4. júna 2015**.

Hra na Little Bear nie je obmedzená hendikepom, preto mohli individuálne hrať aj hráči so základným HCP 54. Súťaž sa uskutočnila ako „fun“ turnaj s tromi palicami (hráč si vyberie 3 palice, pričom jedna z nich musí byť putter); jednotlivci hrali na rany, so zohľadnením HCP.

Zaujímavosťou bola doplnková súťaž *Nearest to pin*.

Účastníkov turnaja sprevádzalo pekné slnečné počasie, v kombinácii s priateľskou atmosférou tak boli podmienky

na hru ideálne. Už teraz sa tešíme na ďalší ročník tohto už tradičného podujatia a veríme, že sa na ňom kolegovia – golfisti zúčastnia v čo najväčšom počte.

Výsledky

Muži:

1. miesto Martin Kanás
2. miesto Roman Foltín
3. miesto Richard Majer

Ženy:

1. miesto Mariana Kuchtová
2. miesto Natália Kanderková
3. miesto Martina Čierna

Víťaz doplnkovej súťaže *Nearest to pin*: Ronald Kočiščák.

Zľava Richard Majer, Roman Foltín, Martin Kanás a Natália Kanderková. Foto Vladislav Žigo

O sviatku po sviatku

Absolvovali sme v minulých dňoch nezabudnuteľný sviatok – štvrtstoročie slobodnej advokácie. Mnohí sme si ho pripomenuli na svojich pracoviskách, iní sme sa zúčastnili na slávnostnom galavečere v bratislavskom hoteli Carlton a prežívali sme povznášajúce pocity z jeho dôstojného priebehu, reprezentatívnej účasti zástupcov advokátskych organizácií z početných krajín i z vydareného sprievodného aj kultúrneho programu sprevádzaného kultivovaným slovom. Výnimočné ocenenie si zasluhuje aj naša prezentácia v televízii. V skutku vydarená akcia, ktorá položila latku náročnosti podobných podujatí veľmi vysoko a ktorú už nemožno podliezť.

Rád by som sa podelil s kolegami s dvoma pocitmi plynúcimi zo spomínaného galavečera, ktoré by som zároveň dal do pozornosti kolegom a predsedníctvu na uvažovanie.

Po prvé. V kontakte s verejnosťou som zachytil prajné poznámky priateľov i náhodných ľudí v tomto duchu:

– Ved', vy máte dnes deň advokácie, blahoželám.

Spomínané prejavy spolupatričnosti vyplynuli zrejme z toho, že v tlači a v rozhlase sa podarilo odvyselať či publikovať niekoľko správ, viet o poskytovaní bezplatnej právnej pomoci advokátmi i o advokátskom výročí a niektorých akciách, najmä unikátnej výstave o histórii advokácie. Budujme na tomto prieniku do verejnosti, a preto navrhujem vyhlásme si deň 27. apríl za Deň alebo Sviatok advokácie. Bude to a môže byť naše výlučné interné rozhodnutie a budú sa k nemu upínať aj mnohé podujatia aj bezplatné poskytovanie právnej pomoci, aj ďalšie akcie. Správajme sa zodpovedne k tomuto sviatku a najradšej nielen v týchto dňoch, ale počas celého roka.

Po druhé. Ďalší môj návrh je spojený s oceňovaním advokátov. Aj toho roku ich udelila Slovenská advokátska komora vynikajúcim kolegom. Ide mi konkrétne o zváženie, či ocenenia, ktoré poskytujeme, nemajú niesť meno niektorého z významných predstaviteľov nášho povolania. Vedie ma k tomu niekoľko dôvodov.

Každá významná profesijná organizácia, nielen na Slovensku, v Čechách, ale i vo svete, udeľuje ocenenia spojené s najreprezentatívnejšou osobnosťou svojho stavu. Spomeniem napríklad architektov, ktorí udeľujú svojim významným osobnostiam **Cenu Emila Belluša**, prípadne **Cenu Dušana Jurkoviča**. Spisovatelia majú niekoľko ocenení, z ktorých sa pre spisovateľov literatúry faktu vyníma **Cena Vojtecha Zamarovského**, známeho autora zo Zamaroviec. Výtvarníci udeľujú okrem iných aj **Cenu Martina Benku**, Slovenská elektronická spoločnosť a ministerstvo udeľuje **Cenu Jozefa Murgaša** a tak by som mohol pokračovať. Myslím, že je to dosť príkladov, že mnohé významné organizácie si dávajú do čela svojich ocenení najvýznamnejšie osobnosti svojej profesie. Je to iste inšpirácia, aby sme uvažovali aj my, advokáti, koho spomedzi historických osobností vyzdvihnúť z našich radov a dať do spojitosti s každoročným oceňovaním kolegov.

Dlho som sa zamýšľal, kto by mohol byť vhodný pre tento účel. Spisovatelia z nášho prostredia ako P. O. Hviezdoslav, J. Poničan, J. Jesenský, I. Horváth alebo ďalší? Spomínané osobnosti sú vnímané viac ako literáti a menej ako advokáti. Mohli by sme rozmyšľať o verejných činiteľoch z profesie advokátov. Tí advokáti, ktorí sa však venovali politike (nemusím ich spomínať), sa zaradili k pravému alebo ľavému názorovému spektru a pre svoju politickú orientáciu (pravicovú alebo ľavicovú) nevyhovujú všetkým advokátom a ani verejnosti. Teda nezosobňovali určitú univerzálnosť ocenenia, ktoré by malo svoju autoritu u všetkých kolegov a aj vo verejnosti.

Po zvažovaní všetkých hľadísk mi pripadá najvhodnejšie nazvať každoročne udeľované ocenenia komory po advokátoch, bratoch P. a M. Mudroňovcoch, napr. Ocenenie alebo Medaila JUDr. P. a JUDr. M. Mudroňa s ich menom alebo aj vyobrazením.

Čo ma k tomu viedlo? Zbilancujme si v skratke pre tento účel pôsobenie bratov Pavla Mudroňa (fotografia vpravo) a Michala Mudroňa. Pavol Mudroň pôsobil ako advokát celý život

v Martine. Druhý z bratov, Michal, pôsobil v Bratislave, kde je po ňom pomenovaná jedna z historicky najznámejších ulíc vedúca k hradu a parlamentu. Možno teda povedať, že svojou pôsobnosťou a aktivitami pokrývajú Slovensko od stredy k západu a k východu, najmä ak hodnotíme ich prax, ktorá sa rozprestierala doslova po celom Slovensku.

Na podporu môjho návrhu pripomínam, že bibliografia zaznamenala minulý rok sté výročie od smrti jedného z najvýznamnejších advokátov v našej histórii, Pavla Mudroňa. Vtedy sa jeho pohreb stal veľkou smútočnou udalosťou, keď nad jeho rakvou prehovoril veršom náš najvýznamnejší básnik a kolega advokát P. O. Hviezdoslav k obom bratom týmito slovami: „*Chtíví práce vždy na národa roli dedičnej, v nej neúnavní, strážci, obhajcovia imania rodu, krbu jeho cti...*“ Pripomeňme si, že iný rovnako neopomenuteľný náš kultúrny dejateľ a spisovateľ Svetozár Hurban Vajanský (syn významného štúrovca J. M. Hurbana) o ňom v nekrológu napísal: „*Zhliadal a odrážal sa v ňom celý slovenský národ s celým svojim bytím, charakterom, túžbami, snahami i bôľmi, nádejami a radosťami.*“ Preto je Pavol Mudroň pochovaný na Národnom cintoríne v Martine a stal sa ojedinelým symbolom našich dejín, ale aj advokátskeho stavu.

Dr. Michala Mudroňa preslávili najmä tlačové spory. Obhajoval napríklad Jozefa Miloslava Hurbana. Zrejme rozhodujúcim pre jeho kariéru bol víťazný proces, v ktorom bránil bývalého poslanca Viliama Paulinyho-Tótha za článok v Národných novinách. Veľkú senzáciu vyvolalo aj jeho zastupovanie redaktora časopisu Pozsonyvidéki Lap obžalovaného za odsudzovanie rakúskej hymny. Vynikal najmä svojou rečou, v ktorej na záver povedal: „*Chod'te teda, páni porotci, a dokážte svojím oslobodzujúcim výrokom, že v obrane proti absolutizmu a centrálnej monarchii sú všetky národnosti Uhorska svorné.*“ Ako píše D. Lehotská vo svojej štúdii o M. Mudroňovi, nasledoval búrlivý potlesk, vzápätí oslobodenie

a Mudroň nadobudol povest' jedného z najlepších advokátov v tlačových sporoch. Navyše, získal sympatie aj medzi Maďarmi, hoci jeho slovenské presvedčenie bolo známe. (Uvedené údaje som čerpal z dvoch zdrojov. Od historika P. Dvořáka a nášho JUDr. P. Kerecmana.) K jeho životu treba ešte dodať, že Dr. Michal Mudroň po zložitom živote plnom strádania, väzenia, súdnych bojov a v zlom zdravotnom aj finančnom stave zomrel 11. septembra 1887.

Oboch možno hodnotiť ako jedných z najlepších advokátov v našej profesijnej histórii, skvelých rečníkov, poctivcov, znalcov zákonov, sociálne citiacich, profesionálnych ľudí, ktorí nemajetných zastupovali zväčša zadarmo, hoci sami boli finančne v úzkych. **V tom čase každý priateľ i nepriateľ s úctou vyslovoval ich meno, odznievalo z mnohých strán pri hodnotení ich života. Aj nám prichodí pre trvalú pamiatku urobiť všetko.**

Je nepochybné, že v osobách Pavla aj Michala Mudroňovcov ide o profesijne vyspelých a nadpriemerných advokátov, ktorí celý život zasvätili svojmu povolaniu. Bohatou a úspešnou praxou, názorovou orientáciou, sociálnym cítením zostali príkladom pre všetky generácie advokátov, aj širšiu kultúrnu verejnosť. Patril som medzi prvých ocenených advokátov, čo si vážim. Predsa mi pri jeho udeľovaní niečo chýbalo. Možno práve to, že nie sme aj s ostatnými ocenenými spojení s ojedinelou celonárodnou aj stavovskou históriou a významnými osobami advokácie, akými sú nesporne bratia Mudroňovci. Pouvažujme o tom. Tým skôr, že toho roku si pripomíname sviatok 180. výročia ich narodenia. Prispejme k tomu, aby aj títo naši významní advokáti a verejní činitelia Slovenska vystúpili trvalejšie z tieňa na slnko.

JUDr. Anton Blaha, CSc.

prvý predseda Slovenskej advokátskej komory

Fotografie Slovenská národná knižnica – Literárny archív

Publikačná súťaž Bulletinu slovenskej advokácie

Redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie
vyhlásila aj pre rok 2015

XIII. ročník publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie pre študentov právnických fakúlt, advokátskych koncipientov a mladých advokátov do 35 rokov

Konkrétnu tému si účastníci súťaže zvolia sami. Podmienkou je aktuálnosť témy z teórie alebo praxe slovenského, európskeho alebo medzinárodného práva. Súťažný príspevok nesmie mať popisný charakter. Príspevky v rozsahu maximálne 34 000 znakov (vrátane medzier) treba poslať e-mailom na adresu ondrisova@sak.sk alebo darina.stracinova@sak.sk.

Termín uzávierky je 30. november 2015.

Porota zložená z členov redakčnej rady Bulletinu slovenskej advokácie príspevky vyhodnotí do konca decembra 2015. Pre autorov sú pripravené finančné ceny, porota má právo cenu neudelieť, resp. zvýšiť odmenu.

POZVÁNKA

XXI. Slovenské dni práva

24. – 25. september 2015

Konferenčné priestory hotela Crowne Plaza, Bratislava

Nosné témy konferencie tento rok sú **Intertemporálne súvislosti právnych predpisov, Judikatúrne trendy v slovenskom práve a Právne aspekty kyberpriestoru v 21. storočí.**

Na konferenciu sa môžete **prihlásiť** prostredníctvom webového sídla Slovenskej advokátskej komory www.sak.sk v sekcii *Vzdelávanie a podujatia/Zoznam podujatí*. Po prihlásení Vám bude doručená na e-mailovú adresu uvedenú v záväznej prihláške správa o zaregistrovaní so zálohovou faktúrou, ktorú treba uhradiť najneskôr do dátumu splatnosti.

Termín uzávierky prihlášok je 13. 09. 2015.

Kontakt na organizátora: Blanka Farkašová – oddelenie výchovy a vzdelávania SAK, farkasova@sak.sk, 02/20422747.

Účastnícky poplatok pre advokátov 99 eur (vrátane DPH) zahŕňa účasť na podujatí, zborník, občerstvenie, štvrtkový obed a recepciu.

Ubytovanie si každý účastník zabezpečuje vo vlastnej réžii.

Prihláška je záväzná. V prípade neúčasti SAK účastnícky poplatok nevracia, namiesto prihláseného účastníka sa môže na konferencii zúčastniť kolega alebo kolegyňa.

PROGRAM

Štvrtok, 24. septembra
dopoludnia

Intertemporálne súvislosti právnych predpisov

V rámci bloku vystúpia:

Variety legislatívneho vyjadrenia intertemporality s osobitným zreteľom na novelizáciu právneho predpisu a kodifikáciu právneho odvetvia

doc. JUDr. Marek Števec, PhD.

Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

Časová pôsobnosť hmotných, procesných noriem a judikatúry. Právna istota a sofistika.

doc. JUDr. Kristián Csach, PhD., LL.M.

Právnická fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Intertemporalita na pomezí hmotného

a procesného práva: konstitutívni rozhodnutí

JUDr. Bohumil Dvořák, Ph.D., LL.M.

Právnická fakulta Univerzity Karlovej v Prahe

popoludní

Judikatúrne trendy v slovenskom práve

V rámci bloku vystúpia:

Judikatúra k záväznosti judikatúry – hľadanie optimálneho riešenia

JUDr. František Sedláčko, PhD., LL.M.
advokát

Judikatúra vo vzťahu k novému Civilnému sporovému poriadku (rozhodovanie Veľkého senátu NS SR)

JUDr. Soňa Mesiarkinová

Najvyšší súd Slovenskej republiky

Judikatúra – mýty a skutočnosť v slovenskej realite

JUDr. Milan Ľalík

Ústavný súd Slovenskej republiky

Piatok, 25. septembra 2015

dopoludnia

Právne aspekty kyberpriestoru v 21. storočí

V rámci bloku vystúpia:

Kyberpriestor a nová úprava civilného procesu

doc. JUDr. PhDr. Tomáš Gábriš, PhD., LL.M., MA

Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

Ochrana osobnosti v kyberpriestore

JUDr. Ing. Miroslav Chlipala, PhD.

advokát

Kyberpriestor a dokazovanie

doc. JUDr. MUDr. Peter Kováč, PhD. et. PhD.

Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave

Všetky informácie nájdete na webstránke Slovenskej advokátskej komory www.sak.sk.

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Povinnosť advokáta odmietnuť poskytovanie právnych služieb

Ak advokát po poskytovaní právnych služieb obchodnej spoločnosti zastupuje bývalého predsedu jej predstavenstva v spore proti nástupnickej obchodnej spoločnosti, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia.

*Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie
Českej advokátskej komory zo 7. októbra 2013, sp. zn. K 17/2013¹*

Dotknuté ustanovenia:

- § 16 ods. 2, § 17 a § 19 ods. 1 písm. a) a c) zákona č. 85/1996 Sb., o advokácii
- čl. 4 ods. 1 uznesenia predstavenstva Českej advokátskej komory č. 1/1997 Vestníka zo dňa 31. 10. 1996, ktorým sa stanovujú pravidlá profesionálnej etiky a pravidlá súťaže advokátov Českej republiky (etický kódex) v platnom znení (ďalej len „Pravidlá profesionálnej etiky“)
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 18 ods. 2,² ods. 3³ a § 21 písm. a) a d)⁴ zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvineného advokáta za vinného z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil

tým, že

hoci na základe zmluvy o poskytovaní právnych služieb zo dňa 18. 4. 2006 poskytoval v dobe od 1. 4. 2006 do 31. 12. 2006 právne služby obchodnej spoločnosti A. a. s. (právnemu predchodcovi obchodnej spoločnosti B. a. s.), ktorej členom a následne predsedom predstavenstva bol C. D., po tom, čo obchodná spoločnosť B. a. s. ako žalobca uplatnila v konaní vedenom na krajskom súde proti C. D. ako žalovanému nárok na náhradu škody, ktorú jej mal spôsobiť vo funkcii člena a ná-

sledne predsedu predstavenstva spoločnosti A. a. s. v dobe od 23. 3. 2006 do 11. 1. 2007, dňa 2. 7. 2010 prevzal právne zastupovanie žalovaného C. D. proti obchodnej spoločnosti B. a. s., pričom v uvedenom konaní mohol využiť informácie, získané v rámci poskytovania právnych služieb spoločnosti A. a. s.,

teda

- pri výkone advokácie nekonal čestne a svedomito,
- pri výkone advokácie nepostupoval tak, aby neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu, keď za tým účelom nedodržiaval Pravidlá profesionálnej etiky ukládajúce mu povinnosť všeobecne poctivým, čestným a slušným správaním prispievať k dôstojnosti a vážnosti advokátskeho stavu,
- neodmietol poskytnutie právnych služieb, ak
 - v tej istej veci alebo vo veci súvisiacej už poskytol právne služby inému, ktorého záujmy sú v rozpore so záujmami toho, kto o poskytnutie právnych služieb žiada,
 - by informácia, ktorú má o inom klientovi alebo o bývalom klientovi, mohla toho, kto o poskytnutie právnych služieb žiada neoprávnene zvýhodniť,

čím porušil

§ 16 ods. 2⁵ a § 17⁶ zákona o advokácii v spojení s čl. 4 ods. 1 Pravidiel profesionálnej etiky a § 19 ods. 1 písm. a) a c)⁸ zákona o advokácii.

Podľa § 32 ods. 3 písm. c) zákona o advokácii disciplinárne obvinenému za to bolo uložené disciplinárne opatrenie – pokuta vo výške **30 000 Kč**.

Disciplinárne obvinenému advokátovi bola súčasne uložená povinnosť zaplatiť na účet Českej advokátskej komory náhradu nákladov konania vo výške 3 000 Kč.

Z odôvodnenia:

Sťažovateľka – obchodná spoločnosť B. a. s., vo svojej sťažnosti zo dňa 3. 8. 2012, doručenej ČAK dňa 7. 8. 2012 ako aj v následných doplneniach sťažnosti uviedla, že dňa 18. 4. 2006 uzatvoril disciplinárne obvinený s obchodnou spoločnosťou A. a. s. (právnou predchodkyňou sťažovateľky) zmluvu o poskytovaní právnej pomoci, na základe ktorej disciplinárne obvinený poskytoval tejto spoločnosti právne služby až do 31. 12. 2006, kedy zmluva zo dňa 18. 4. 2006 bola ukončená dohodou zo dňa 8. 1. 2007. V dobe, keď disciplinárne obvinený poskytoval právne služby spoločnosti A. a. s., bol predsedom predstavenstva tejto spoločnosti C. D. V rámci poskytovania právnych služieb disciplinárne obvinený získal informácie o spoločnosti A. a. s. Žalobou podanou dňa 3. 6. 2010 sa sťažovateľka domáha, aby C. D. bola uložená povinnosť nahradiť sťažovateľke škodu, ktorú jej mal spôsobiť vo funkcii člena a následne predsedu predstavenstva spoločnosti A. a. s. v dobe od 23. 3. 2006 do 11. 1. 2007, teda v dobe, kedy disciplinárne obvinený poskytoval právne služby spoločnosti A. a. s. Dňa 2. 7. 2010 udelil C. D. plnú moc disciplinárne obvinenému na zastupovanie v spore proti sťažovateľke v konaní vedenom na krajskom súde. Disciplinárne obvinený svojím vlastnoručným podpisom potvrdil, že toto splnomocnenie prijíma.

Sťažovateľka teda tvrdila, že na základe uvedenej plnej moci disciplinárne obvinený zastupuje C. D. v spore proti právnomu nástupcovi svojho bývalého klienta, pričom v tomto konaní môže využívať informácie, získané v rámci poskytovania právnych služieb spoločnosti A. a. s.

Disciplinárne obvinený sa k sťažnosti vyjadril listom zo dňa 17. 8. 2012, doručeným ČAK dňa 20. 8. 2012. Vo svojom vyjadrení disciplinárne obvinený potvrdil, že C. D. je jeho dlhoročným klientom a bol to práve on, ktorého zásluhou sa stal právnym zástupcom sťažovateľky. Od roku 1997 zastupoval rôzne spoločnosti, ktorých ovládajúcimi osobami boli C. D. a E. F. Títo klienti boli činní ako poradcovia fúzií a akvizícií. Disciplinárne obvinený spoločne s nimi pôsobil i v spoločnosti C. s. r. o., a to predovšetkým prostredníctvom konzultácií s C. D. Disciplinárne obvinený vo svojom vyjadrení nepoprel, že zmluvu o poskytovaní právnej pomoci so spoločnosťou A. a. s. uzatvoril, pričom táto zmluva bola ukončená ku dňu 31. 12. 2006. Po ukončení zmluvy o poskytovaní právnej pomoci na žiadosť disciplinárne obvineného p. C. D. vydal menom spoločnosti A. a. s. vyhlásenie, ktorým disciplinárne obvineného pozbavil všetkých obmedzení, vrátane povinnosti mlčanlivosti. Preto keď v r. 2007 došlo ku sporu medzi spoločnosťou C. s. r. o. a A. a. s., „úplne automaticky“ prevzal zastupovanie C. D.

Disciplinárne obvinený vo svojom vyjadrení ďalej skonštatoval, že v dôsledku svojho nepredvídania sa dostal do situácie, v ktorej vznikli pochybnosti o strete záujmov v danom prípade. Disciplinárne obvinený ďalej uviedol, že všetky informácie, ktoré počas zastupovania spoločnosti A. a. s. dostával, boli posielané i C. D. a E. F. Tieto informácie sa netýkali problematiky, ktorá sa následne premietla do sporu medzi C. D. a spoločnosťou A. a. s. Ďalej upozornil na to, že súdne konanie vo veci je prerušené a dosiaľ nebolo uskutočnené ani prvé pojednávanie. Podaná sťažnosť ho úplne vyviedla z rovnováhy, keďže sa snaží svoju prácu robiť dobre a slušne.

Počas pojednávania disciplinárneho senátu disciplinárne obvinený odkázal na svoje písomné vyjadrenie k disciplinárnej žalobe a dôkazy predložené v rámci tohto vyjadrenia a ďalej uviedol, že si je vedomý toho, že urobil chybu, avšak v dobe prevzatia zastupovania C. D. si túto chybu neuvedomil. Ďalej disciplinárne obvinený uviedol, že podľa jeho názoru celá záležitosť vznikla z toho, že celú dobu považoval i toto zastupovanie za súčasť svojich už historicky poskytovaných služieb spoločnostiam pod kontrolou C. D.

Na základe všetkých skutočností zistených počas disciplinárneho konania disciplinárny senát uzavrel, že je nepochybné, že disciplinárne obvinený hoci už v minulosti poskytoval právne služby právnej predchodkyňi sťažovateľky spoločnosti A. a. s. a následne prevzal právne zastupovanie C. D. v spore so sťažovateľkou, a teda porušil svoje zákonné i stavovské povinnosti, týkajúce sa predchádzania konfliktom záujmov. K ďalším súvisiacim okolnostiam, ktoré uviedol disciplinárne obvinený (t. j., že v dobe prevzatia zastupovania C. D. mal za to, že ide len o logické pokračovanie jeho právnych služieb, historicky poskytovaných spoločnostiam pod kontrolou C. D. a že ukončil toto zastupovanie okamžite po tom, čo mu bola doručená disciplinárna žaloba), nie je možné z hľadiska posúdenia skutku prihliadnuť, keďže nepredstavujú legitímne dôvody, ktoré by ospravedlňovali porušenie zákonných a ďalších stavovských povinností v predmetnej veci. Vzhľadom na to, že disciplinárne obvinený sám pripustil, že urobil chybu a neuvedomil si dôsledky svojho konania, mal disciplinárny senát i v kontexte ďalších dôkazov za preukázané, že skutok sa stal tak, ako je popísaný v disciplinárnej žalobe.

Čo sa týka výšky sankcie za disciplinárne previnenie, ktorú navrhol disciplinárny žalobca (pokutu vo výške 30 000 Kč), disciplinárny senát ju vzhľadom na závažnosť disciplinárneho previnenia i vzhľadom na osobné a majetkové pomery disciplinárne obvineného považoval za primeranú, preto ju uložil v tejto výške.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom

Poznámky

- 1 Preložené a spracované podľa Syka, J.: **Z kárné praxe**. In: Bulletin advokácie, č. 1–2/2014, s. 76 – 77

OBJEDNÁVKA

Bulletinu slovenskej advokácie na rok 2015

Odberateľ:

IČO:

DIČ:

IČ DPH:

Číslo účtu:

Adresa, na ktorú majú byť posielané výtlačky:

Závazne si objednávame výtlačkov *Bulletinu slovenskej advokácie* v roku 2015 (vyjde 10 fyzických čísel). Súhlasíme s podmienkami odberu uvedenými na tejto objednávke.

Vybavuje:

Telefón:

E-mail:

Dátum:

Podpis:

Vyplnenú objednávku odošlite na adresu:
Slovenská advokátska komora, Kolárska 4, 813 42 Bratislava
alebo odmailujte na darina.stracinova@sak.sk

Podmienky odberu:

1. Ročné predplatné 50 eur + 20 % DPH **spolu 60 eur s DPH** (vrátane poštovného a balného) je za 10 fyzických čísel. (Vyjde 12 čísel, z toho dve budú dvojčísla.)
2. Objednávka sa nevzťahuje na čísla, ktoré už vyšli pred jej doručením. Predplatné sa v takomto prípade zodpovedajúco zníži.
3. Na základe tejto objednávky Slovenská advokátska komora (SAK) vystaví odberateľovi faktúru na predplatné.
4. Bulletin bude odberateľovi odoslaný až po uhradení predplatného vo fakturovanej výške.
5. Výtlačky budú odosielané na adresu uvedenú na objednávke. Jej zmenu musí odberateľ oznámiť písomne. Za zásielky nedoručené z dôvodu nepresnej adresy SAK neposkytuje náhradu.
6. Odber prípadných mimoriadnych čísel, ako aj čísel, ktoré vyšli do dátumu doručenia objednávky, **je možné dohodnúť individuálne.**

2 § 18 ods. 2 slovenského zákona o advokácii:

„Advokát je povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, ktorou sa rozumie, že koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné. Pritom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb.“

3 § 18 ods. 3 slovenského zákona o advokácii:

„Advokát postupuje pri výkone advokácie tak, aby neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu. V záujme toho je povinný dodržiavať pravidlá profesijnej etiky a iné pravidlá, ktoré určuje predpis komory.“

4 § 21 písm. a) slovenského zákona o advokácii:

„Advokát je povinný odmietnuť poskytnutie právnych služieb, ak v tej istej veci alebo vo veci s ňou súvisiacej poskytol právne služby inému, ktorého záujmy sú v rozpore so záujmami toho, kto o poskytnutie právnych služieb žiada.“

§ 21 písm. d) slovenského zákona o advokácii:

„Advokát je povinný odmietnuť poskytnutie právnych služieb, ak informácia, ktorú má o inom klientovi alebo o bývalom klientovi, by mohla toho, kto o poskytnutie právnych služieb žiada, neoprávnene zvýhodniť.“

5 § 16 ods. 2 českého zákona o advokácii:

„Pri výkone advokácie je advokát povinný konať čestne a svedomito; je povinný využívať dôsledne všetky zákonné prostriedky a v ich rámci uplatniť v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia pokladá za prospešné.“

6 § 17 českého zákona o advokácii:

„Advokát postupuje pri výkone advokácie tak, aby neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu; za tým účelom je najmä povinný dodržiavať pravidlá profesionálnej etiky a pravidlá súťaže. Pravidlá profesionálnej etiky a pravidlá súťaže stanoví stavovský predpis.“

7 čl. 4 ods. 1 Pravidiel profesionálnej etiky:

„Advokát je všeobecne povinný poctivým, čestným a slušným chovaním prispievať k dôstojnosti a vážnosti advokátskeho stavu.“

8 § 19 písm. a) českého zákona o advokácii:

„Advokát je povinný poskytnutie právnych služieb odmietnuť, ak v tej istej veci alebo vo veci súvisiacej už poskytol právne služby inému, ktorého záujmy sú v rozpore so záujmami toho, kto o poskytnutie právnych služieb žiada.“

§ 19 písm. c) českého zákona o advokácii:

„Advokát je povinný poskytnutie právnych služieb odmietnuť, ak by informácia, ktorú má o inom klientovi alebo o bývalom klientovi, mohla toho, kto o poskytnutie právnych služieb žiada, neoprávnene zvýhodniť.“

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala

Mgr. Tatiana Frištková
advokátska koncipientka

Bulletin advokacie prináša...

Vyberáme z čísla 5/2015 českého *Bulletinu advokacie*

JUDr. Vladimír Papež, podpredseda ČAK v **úvodníku** predstavuje zámery ČAK v oblasti advokátskej legislatívy, či už v zákone o advokácii, advokátskej tarify alebo skúšobného poriadku pre advokátsku skúšku, kde ČAK uvažuje o podobnom modeli, aký v súčasnosti funguje na Slovensku.

Aktuality obsahujú upozornenie advokátov a advokátskych koncipientov vo vzťahu k seminárom advokátskych koncipientov týkajúce sa nevhodného správania a obchodovania s miestami na seminároch advokátskych koncipientov.

Časť **Z judikatúry** obsahuje nález Ústavného súdu ČR z 11. decembra 2014, sp. zn. III. ÚS 2985/2014 *k trovám konania pri vymáhaní bagatelnej pohľadávky (formulárová žaloba)*, uznesenie Vrchného súdu v Prahe z 22. decembra 2014, sp. zn. 6 To 72/2014 *k uloženiu poriadkovej pokuty v konaní podľa § 85 tr. por. (českého)*, uznesenie Najvyššieho súdu ČR z 27. novembra 2014, sp. zn. 29 Cdo 3824/2012 *k neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia, šikanóznemu konaniu*, rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 18. decembra 2013, č. j. 30 Cdo 3172/2012 *k náhrade za prieťahy v konaní a sťažnostiach poškodeného*.

Z judikatúry Súdneho dvora EÚ je obsiahnutý rozsudok z 18. decembra 2014 vo veci C - 354/13 *Fag og Arbejde (FOA)*, konajúcu menom Karstena Kaltofta, v. Kommunernes Landsforening (KL), konajúcu menom Billund Kommune *k obezite ako „zdravotnému postihnutiu“ v zmysle smernice o rovnakom zaobchádzaní v zamestnaní*.

V Rubrike **Z odbornej literatúry** sú obsiahnuté recenzie publikácií *Katastrální zákon. Komentář* (Eva Barešová, Iveta Bláhová, Pavel Doubek, Bohumil Janeček, Lumir Nedvídek, Helena Šandová), *Zákon o ochraně osobních údajů a předpisy související. Komentář* (Daniel Novák), *Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář* (Karel Svoboda, Šárka Tlášková, David Vlášil, Jiří Levý, Miroslav Hromada a kol.), *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář* (Miloš Olík, Martin Maisner, Radek Pokorný, Petr Málek, Martin Janoušek), *Veřejné licence* (Matěj Myška), *A Lawyer's Guide to Detecting and Preventing Money Laundering* (Red.).

Číslo uverejňuje aj v poradí 3. prácu súťaže Právnik roku 2014 v kategórii Talent roku na tému *Silné a slabé stránky volebnej kampane v právnom poriadku Českej republiky* autora Mgr. Vojtěcha Mihalíka.

Časť **Z českej advokácie** obsahuje rozhodnutie kárneho senátu kárnej komisie ČAK z 18. 2. 2014, sp. zn. K 66/2013, podľa ktorého je *kárnym previnením, ak advokát bývalému klientovi nevydá doklady a navyše časť dokladov vydá inej osobe*.

Príspevky z odbornej teórie a praxe sú venované nasledovným problémom:

prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.

K prechodu trestnej zodpovednosti právnickej osoby na právneho nástupcu

Autor v príspevku upozorňuje na konkrétne problémy platnej právnej úpravy, medzi ktoré radí absenciu konkretizácie právneho nástupníctva pri prechode trestnej zodpovednosti na právneho zástupcu (či ide o univerzálne alebo singulárne právne nástupníctvo, či môže byť právnych nástupcov viacero), nezodpovedanie otázky, či pri právnom nástupníctve dochádza k zániku právnickej osoby, ktorá spáchala trestný čin, absencia identifikácie vzťahu prechodu trestnej zodpovednosti na právneho nástupcu so stavom trestného konania proti právnickej osobe, nezodpovedanie otázky, či k prechodu trestnej zodpovednosti dochádza objektívne a tiež otázky, či trestná zodpovednosť môže prejsť z právnickej osoby na fyzickú osobu.

Mgr. Zdeněk Husták, prof. JUDr. Karel Marek, CSc.

Kúpa obchodného závodu – k niektorým predpokladom uplatnenia práv z vadného plnenia

Po úvode venovanému stručnému vývoju právnej úpravy zmluvy o predaji podniku v zákone č. 513/1991 Sb. po úpravu kúpy obchodného závodu v novom českom občianskom zákonníku sa autori venujú samotnému zisteniu vady, lehote na oznámenie vady, spôsobu oznámenia vady a uplatneniu nárokov z vadného plnenia.

JUDr. Petr Hampel, Ph.D.

Notár a jeho postavenie v konaní vo veciach obchodného registra

Článok je venovaný novej českej právnej úprave, podľa ktorej by notári v ČR mali už viac ako rok vykonávať zápisy do databázy verejného registra, ak ich o to požiada oprávnená osoba a to prostredníctvom svojho aktívneho vstupu do tejto databázy. V ďalšom texte sa článok venuje šírke oprávnenia notárov (možnosť vykonávať všetky druhy zápisov), podmienkam na vykonanie zápisu notárom, poplatkovej povinnosti pri zápisoch vykonávaných notárom a praktickému dopadu zápisov vykonávaných notármi.

JUDr. Jiří Novák ml.

K uchovávaní prevádzkových a lokalizačných údajov v Českej republike vo svetle rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie

Autor analyzuje rozsudok Súdneho dvora EÚ z 8. 4. 2014, v dvoch spojených veciach C-293/12 a C-594/12, ktorým bola zneplatnená Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2006/24/ES o uchovávaní údajov vytváraných alebo spracovávaných v súvislosti s poskytovaním verejne dostupných služieb elektronických komunikácií alebo verejných komunikačných sietí (smernica o uchovávaní údajov). Zaoberá sa tiež skutočnosťou, že smernica bola medzičasom transponovaná do právnych poriadkov členských štátov, naopak, k adekvátnej reakcii na citované rozhodnutie už následne nedošlo.

doc. JUDr. Eduard Bruna, PhD.

K diskusii o subjekte trestného činu legalizácie výnosov z trestnej činnosti

Článok v úvode analyzuje subjekt skutkovej podstaty trestného činu legalizácie výnosov z trestnej činnosti a v ďalšom texte sa venuje možnosti súbežnej trestnej zodpovednosti za pranie špinavých peňazí a základný trestný čin. Venuje sa trom rôznym interpretáciám subjektu trestného činu legalizácie výnosov z trestnej činnosti, podľa prvej možno potrestať aj osobu, ktorá spáchala základný trestný čin, z ktorého nelegálne výnosy pochádzajú, podľa druhej postih trestnej zodpovednosti zároveň za základný trestný čin a pranie špi-

navých peňazí je možné vyvodiť len pri prvej skutkovej podstate trestného činu legalizácie výnosov z trestnej činnosti a podľa tretej interpretácie páchatelom trestného činu legalizácie výnosov z trestnej činnosti podľa § 216 českého TZ nemôže byť páchatel základného trestného činu, z ktorého tieto nelegálne výnosy pochádzajú. V závere uvádza, že obhajca by mal pri obhajobe uviesť v článku uvedené argumenty, ktoré podľa názoru autora vylučujú možnosť súbehu základného trestného činu a trestného činu legalizácie výnosov z trestnej činnosti.

Spracoval **JUDr. Peter Kalata**
kancelária SAK

Správy zo zasadnutí orgánov CCBE

Pravidelné zasadnutie Stáleho výboru CCBE sa uskutočnilo **24. apríla 2015 v Haagu**. Na úvod stretnutia tajomník CCBE Philip Buisseret oboznámil upravenú správu o hospodárení CCBE za rok 2014; došlo najmä k zapracovaniu predchádzajúcich pripomienok a k zmene spôsobu evidencie príjmov a výdavkov tak, aby bola správa prehľadnejšia a aby vernejšie zobrazovala stav financií.

Predseda Stálej delegácie CCBE pri Luxemburskom súde prezentoval zmeny v usmernení pre advokátov o postupoch v konaní pred Európskym súdnym dvorom, ktoré boli vykonané s cieľom zlepšiť produktivitu súdu. Zmeny boli schválené. Následne bolo schválené aj usmernenie o používaní systému e-curia Súdneho dvora EÚ. Ide o systém elektronickej evidencie dokumentov. CCBE odporučila členským komorám sprístupniť praktické príručky prostredníctvom svojich komunikačných prostriedkov.

CCBE vypracovala a predložila odpovede na konzultácie otvorené Európskou komisiou. Delegácie schválili odpoveď ohľadom revízie e-justice portálu, odpoveď na návrh nariadenia o vytvorení Úradu európskeho prokurátora, ako aj list a komentáre k nezávislosti Odvolacej rady Európskeho patentového úradu.

CCBE informovala o iniciatíve Medzinárodnej trestnej komory (International Criminal Bar) vytvoriť stálu „komoru“ advokátov pri Medzinárodnom trestnom súde v Ríme. Členovia tejto komory by mali právo zastupovať obvinených na uvedenom súde. V súčasnosti existuje zoznam vedený samotným súdom, ktorý (okrem iného) vykonáva aj disciplinárne opatrenia voči advokátom zúčastneným na procese. Viaceré organizácie zastupujúce advokátov (IBA, ABA) už vyjadrili podporu projektu s cieľom predovšetkým obmedziť vplyv súdu na zastupujúcich advokátov. CCBE bude iniciatívu ďalej sledovať.

Aktuálne informácie o činnosti podala aj akčná skupina zaoberajúca sa otázkami budúcnosti CCBE a advokácie. Pokiaľ ide o CCBE, skupina pracuje na precizovaní cieľov, ktoré budú v budúcnosti slúžiť ako kritérium na posúdenie, do akých aktivít sa CCBE zapojí. Pokiaľ ide o budúcnosť advokácie, akčná skupina má v úmysle pripraviť strategický dokument pre CCBE, v ktorom zhrnie argumenty pre prípad budúcich snáh o dereguláciu profesie.

Delegácie sa oboznámili s návrhom na otvorenie verejnej diskusie zo strany OECD. Návrh by sa mal týkať oznamovania tzv. metód agresívneho daňového plánovania, prostredníctvom ktorých niektoré spoločnosti zneužívajú právne medzery v daňových systémoch a rozdiely medzi vnútroštátnymi pravidlami, aby nemuseli zaplatiť spravodlivý podiel daní. Daňové režimy v mnohých krajinách navyše spoločnostiam umožňujú umelo presúvať zisky do ich jurisdikcie, čím podporujú agresívne daňové plánovanie. Európska komisia študuje návrh a pripraví stanovisko k nemu. Už teraz je identifikovaný hlavný problém z pohľadu advokátov – povinnosť mlčanlivosti.

Predseda Výboru PECO informoval o aktuálnom dianí vo vybraných krajinách PECO spoločne s predstaviteľmi niektorých komôr týchto krajín. Zástupcovia Albánska predstavili novo založenú Národnú školu advokácie a systém povinného vzdelávania advokátov, ako aj zavedenie disciplinárnych opatrení. Informovali o problémoch v súvislosti s hľadaním vhodného partnera v oblasti poistenia, ktorý by ponúkal poistenie zodpovednosti advokátov za škodu spôsobenú pri poskytovaní právnych služieb. Predseda PECO informoval o seminároch, ktoré bude v tomto roku CCBE organizovať v súčinnosti s národnými komorami v niektorých krajinách východnej Európy, napríklad v Azerbajdžane a v Bielorusku. Informoval aj o aprílovom incidente v Chorvátsku – vražde advokáta v jeho advokátskej kancelárii. Tamojšia komora chce posilniť trestnoprávnu ochranu advokátov a koncipentov a požiadala o podporu aj CCBE.

Predseda komory Bosny a Hercegoviny informoval o príprave nového zákona o advokácii aj za aktívnej účasti komory, ktorého cieľom je predovšetkým modernizácia advokácie a prispôbienie sa pravidlám v krajinách EÚ. Zároveň sa usilujú zvrátiť monopol notárov na niektoré úkony.

Jarné plenárne zasadnutie CCBE sa konalo **29. – 30. mája 2015 v Gdaňsku** priamo v priestoroch, kde vznikli nezávislé odbory Solidarnosc, ktoré sa neskôr nemalou mierou zaslúžili o pád socialistického režimu v Poľsku. Zasadnutie pocítil prítomnosťou a otvoril ho bývalý prezident Poľskej republiky a hlavná osobnosť Solidarnosci pán Lech Walesa.

Po slávnostnom príhovore predsedníctvo odprezentovalo nový spôsob vedenia príjmov a výdavkov. Sprehľadňuje najmä náklady a výnosy spojené s realizáciou projektov, ktoré trvajú niekoľko rokov. Plenárne zasadnutie súčasne schválilo účtovnú závierku CCBE za rok 2014.

Následne boli prezentované práce na Vzorovom advokátskom poriadku (*Model Code of Conduct*). Pôvodný zámer vytvoriť jednotný poriadok sa vzhľadom na množstvo rozdielov v jednotlivých krajinách ukázal ako nerealizovateľný. CCBE preto rozhodla spracovať vzorový poriadok, ktorý bude upravovať hlavné otázky týkajúce sa advokácie, najmä nezávislosť, konflikt záujmov, mlčanlivosť a pod. Predseda pracovnej skupiny, ktorá dokument pripravuje, informoval, že práce sú takmer ukončené a na jeseň očakáva predloženie prvého návrhu.

Predsedička CCBE zrekapitulovala aktivity CCBE v krajinách PECO (Azerbajdžan, Gruzínsko, Kosovo a Ukrajina). V rámci plenárneho zasadnutia boli tiež podpísané zmluvy

o spolupráci medzi Českou advokátskou komorou a Arménskou advokátskou komorou a medzi Poľskou komorou právnych poradcov a Gruzínskou advokátskou komorou.

Na úvod druhého dňa účastníkov prostredníctvom videokonferencie privítal pán Donald Tusk, stály predseda Európskej Rady a rodák z Gdaňska.

Predsedičstvo vyzvalo komory na predloženie plánu aktivít, ktoré pripravujú k Medzinárodnému dňu advokátov v decembri 2015 na tému sloboda prejavu. Bývalý tajomník CCBE informoval o situácii v oblasti aktuálnych projektov, na ktorých sa plánuje zúčastniť CCBE. Požiadala delegácie o odporúčenie expertov pre plánovaný projekt.

Účastníci plenárneho zasadnutia sa následne oboznámili so stavom rokovaní ohľadom zmluvy medzi USA a EÚ v oblasti voľného obchodu medzi nimi. CCBE pripravuje pozíciu k tomu, čo ponúknuť v rámci právnych služieb.

Na záver plenárneho zasadnutia bývalý prezident CCBE Aldo Bulgarelli odprezentoval európsku iniciatívu občanov s názvom *On the wire*. Jej cieľom je posilniť dôvernosť komunikácie medzi jednotlivcami, najmä zamedziť odpočúvaniu telefonických hovorov medzi advokátom a klientom.

Mgr. Michal Bužek
vedúci delegácie SAK v CCBE

Medzinárodná asociácia mladých advokátov

AIJA je nezisková asociácia so sídlom v Bruseli. V roku 1962 ju založila skupina mladých nadšených advokátov z viacerých krajín a jej podujatia okamžite zaznamenali úspech.

Podľa Aténskej deklarácie prijatej v roku 1966 je hlavným cieľom organizácie prejavovať vzájomnú solidaritu a podporovať zásady spoločné všetkým mladým advokátom pri presadzovaní spravodlivosti a práva. Zároveň umožňuje výmenu know-how a pomáha zvyšovať kvalitu poskytovaných právnych služieb.

Vytýčený cieľ dosahuje organizovaním seminárov a stretnutí, na ktorých sa ako prednášajúci zúčastňujú odborníci z rôznych oblastí práva. Pozornosť sa nezameriava na výlučne právnické témy – pevné miesto na seminároch AIJA majú aj otázky osobného rozvoja, soft-skills a manažmentu advokátskej kancelárie.

V roku 1986 vznikol výbor *SOS Advokáti*, ktorý si za úlohu stanovil zabezpečiť právo každého advokáta na slobodný výkon povolania. V roku 2007 bol vytvorený štipendijný program AIJA.

AIJA je jediná celosvetová asociácia zameraná na mladých právnikov vo veku do 45 rokov. V súčasnosti združuje

viac ako 3 000 individuálnych členov a približne 100 kolektívnych členov – organizácií, združení a komôr vrátane Slovenskej advokátskej komory. Vnútorne sa člení na 20 stálych výborov zameraných na jednotlivé oblasti práva.

AIJA každoročne organizuje výročný kongres, dve konferencie a 15 až 20 čiastkových seminárov. Členstvo v AIJA ponúka vzdelávací program, pôsobenie v medzinárodnej sieti advokátov, prístup k odborným materiálom a zľavnené registračné poplatky. Zároveň je príležitosťou zažiť tzv. *AIJA spirit* – budovanie spolupráce a priateľstva v medzinárodnom prostredí v neformálnejšej atmosfére mladých právnikov. Oficiálnymi jazykmi sú angličtina a francúzština.

Viac informácií o podujatiach AIJA nájdete na webovej stránke www.aija.org.

Pripravované podujatie AIJA

53. výročný kongres (53rd Annual Congress)

Dátum: 1. – 5. septembra 2015

Miesto: Londýn

<http://london.aija.org/>

Podrobnejšie informácie v anglickom jazyku sú uvedené na webovej stránke SAK www.sak.sk v časti *Zahraničná činnosť – Aktuálne – Konferencie a semináre – AIJA*.

DO VAŠEJ KNIŽNICE

Komentár k advokátskej tarife

Fiačan, Kerecman, Baricová, Hellenbart, Sedlačko a kol.:

Vyhláška o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (advokátska tarifa). Komentár. C. H. Beck, Bratislava, 2015

Kolektív autorov tohto diela sa vybral netradičnou, ale pútavou, až dobrodružnou cestou komentovať vyhlášku. Vyhlášku k odmenám a náhradám advokátov, ktorá sama osebe je právnou normou nielen často menenou (viac či menej šťastne), ale najmä z hľadiska justičnej praxe dennodenne používanou. Tou justičnou praxou je celá oblasť advokácie, ale aj v neposlednom rade oblasť súdneho konania.

Prínosom diela, tak ako temer vždy, sú predovšetkým autori. Kolektív autorov komentára je umne naskladaná „vzor-ka“ advokátov, ktorí v rámci svojho viacročného pôsobenia v advokácii majú až historický pohľad, a to najmä v trestnej oblasti, s advokátmi, ktorí, napriek azda kratším praktickým skúsenostiam, už v mnohých svojich publikáciách, článkoch a pod., presvedčili, že dokážu pomenovať problém, zamyslieť sa nad ním, objaviť ho v iných právnych normách, judikátoch, právnických dielach. Osobitne, a možno trochu subjektívne, oceňujem spoluprácu s JUDr. Janou Baricovou, v súčasnosti sudkyňou Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorá má za sebou súdnu prax na všetkých stupňoch súdov, okorenenú novým ústavným pohľadom.

Samotný komentár, dodržiujúc zaužívaný formát edície vydavateľstva C. H. Beck, s ktorým spolupracovala Slovenská advokátska komora i pri vydaní veľmi vydareného komentára k zákonu o advokácii (Olej, J. – Kerecman, P. – Kalata, P. a kol.: **Zákon o advokácii, Komentár. 1. vydanie**, Bratislava: C. H. Beck, 2013, 768 s.), toto predošlé dielo vhodne dopĺňa a spolu s ním predstavuje celok, z ktorého môže čerpať celá advokátska obec a samozrejme, sudcovia, ktorí o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v súdnych konaniach rozhodujú.

Z tohto pohľadu praktický dopad komentára patrí k jeho najvýraznejším prednostiam. Najmä komentár k § 13a vyhlášky predstavuje v praxi doteraz najrozsiahlejší výklad tejto, často i v rozhodnutiach súdov nejednotne riešenej oblasti, s prehľadom predchádzajúcich právnych úprav. Teoretický rozbor jednotlivých ustanovení vyhlášky je vhodne doplnený skutočne širokým výberom súvisiacej literatúry, ale najmä rozhodnutí súdov všetkých stupňov, vrátane Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Jedna z autoriek tohto komentára zvykne úsmevne hovoriť, že problém začína tam, kde končí komentár. Môžem

záverom vysloviť svoje presvedčenie, že na tento komentár uvedené v žiadnom prípade neplatí.

JUDr. Soňa Mesiarkinová

predsedníčka občianskoprávneho kolégia NS SR

Predmetom komentárov sú predovšetkým zákony kódexového typu alebo iné zákony zásadného významu. Nebýva zvykom, aby bol komentár spracovaný na vyhlášku, a to ešte komentár šedej edície.

Kolektív autorov predkladá komentár k Vyhláške Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška o odmeňovaní“). Dôvod tohto počinu vysvetľuje v predhovore JUDr. Hreždovič, predseda Slovenskej advokátskej komory a člen autorského kolektívu, pričom uvádza, že v moderných dejinách Slovenska bola táto téma spracovaná takto komplexne vôbec po prvý raz. Slovenská advokátska komora tým nadväzuje na publikáciu *Zákon o advokácii* (komentár vydaný v roku 2013).

Rozhodnutie Slovenskej advokátskej komory a vydavateľa bolo určite správne. Je málo právnych predpisov, ktoré majú také frekventované využitie v právnej praxi a osobitne v aplikačnej praxi súdov. Trovy konania tvoria dôležitú zložku rozhodovacej činnosti súdov, a to nielen všeobecných súdov, pretože pre ich ústavne právny rozmer sa pomerne často objavujú aj v rozhodovacej činnosti ústavného súdu.

Samotný komentár má klasickú štruktúru, ako ju poznáme z edície vydavateľstva C. H. Beck. K textu komentovaného právneho predpisu sú uvedené súvisiace predpisy a ustanovenia, literatúra a judikatúra. K správne mu výkladu, najmä pri novelizáciách vyhlášky o odmeňovaní, prispeje aj text dôvodovej správy navrhovanej právnej úpravy. Autorský kolektív vychádzajúc zo všetkých týchto skutočností formuluje potom svoje závery k jednotlivým ustanoveniam vyhlášky o odmeňovaní. Užívatelia komentára uvítajú výklad k jednotlivým novelizáciám, ktoré vytvárajú rôzne právne režimy, čo má význam najmä pri dlhotrvajúcich súdnych alebo iných druhoch konaní.

S výnimkou JUDr. Jany Baricovej, ktorá je sudkyňou Ústavného súdu SR, zvyšok autorského kolektívu tvoria skúsení advokáti, z ktorých mnohých poznáme aj z publikačnej činnosti, a to aj k téme trov konania. Autori komentára sa snažia podať objektívny výklad vyhlášky o odmeňovaní a nie sú zaslepení optikou výkonu advokátskej praxe. Svoje názory konfrontujú predovšetkým s judikatúrou súdov, počnúc súdmi prvého stupňa a končiac rozhodnutiami ústavných súdov.

I keď vyhláška má celkom len 22 paragrafov, komentár je značne rozsiahly, čo svedčí o dvoch skutočnostiach. Tou prvou je množstvo problémov, ktoré vznikajú pri interpretácii

a aplikácii vyhlášky o odmeňovaní a tou druhou je precízny prístup autorov pri výklade jednotlivých ustanovení.

Posudzovaný komentár sa stane určite dobrou pomocou predovšetkým pre advokátov, ale aj pre súdy a správne orgány. Vyslovené právne názory posúvajú problematiku trov do vyššej odbornej úrovne. Ide, samozrejme, o problematiku, ktorá sa vyvíja, predovšetkým v judikatúre. Svoj prienik má aj do ustanovení procesných poriadkov, ktoré upravujú rozhodovanie o trovách konania, účelnosti vynaložených trov, právneho zastupovania a pod.

doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD.

predseda Krajského súdu v Banskej Bystrici

Prvé ženy v slovenskej advokácii

GAJDOŠOVÁ, Martina – KERCAMAN, Peter:

Prvé ženy v slovenskej advokácii. Veda, Bratislava, 2015
ISBN: 978-80-224-1430-2

Recenzovaná publikácia je ďalším významným príspevkom k dejinám slovenskej advokácie, navazujúcim voľne na monografiu Petera Kerecmana a Rudolfa Manika, *História advokácie na Slovensku* (Eurokódex, Bratislava, 2011). Spoluautoři tentokrát zaměřili pozornost na první ženy ve slovenské advokácii, tedy téma, které dosud – s výjimkou dílčích sond především z pera Martiny Gajdošové – nebylo zpracováno. Pro srovnání, v České republice je k dispozici zatím v podstatě pouze heslo Vendulky Valentové, *Ženy advokátky*, in: Stanislav Balík a kol., *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku* (Praha: Česká advokátní komora – Národní galerie v Praze, 2009, s. 149 – 150).

Spoluautoři jsou nepochybně předními historiky a znalci minulosti i současnosti slovenské advokácie, tradičními referenti na konferencích o historii advokácie a na daném poli velice plodnými a erudovanými badateli.

Kniha je proporcčně rozdělena na obecnou část o organizaci a výkonu advokácie na Slovensku po vzniku Československa a část zvláštní, v níž je pozornost věnována ženám – studentkám práv, prvním koncipientkám a advokátkám na Slovensku. Lze říci, že jednotlivé biografie ženských protagonistek jsou vlastně biografickým slovníkem prvních žen na Slovensku, které se daly na advokátskou dráhu.

Je nepřehlédnutelné, s jakou znalostí literatury a především s jak bohatou faktografií, vycházející z pečlivého bádání v řadě archivních fondů, spoluautoři pracují. Svědčí o tom i bohatý poznámkový aparát. Čtenář si tak může učinit představu o rodinných kořenech prvních advokátek, jejich stu-

diu, koncipientské praxi, advokátní zkoušce a advokátském působení. Ačkoliv se zdánlivě jedná o časový záběr od vzniku Československa do roku 1948, má samozřejmě kniha právě díky popisu dalších poučivých osudů jednotlivých advokátek delší přesah. Ukazuje se, jak významným pramenem je historická matrika advokátů, kterou tímto způsobem spoluautoři zpřístupňují. Opět pro srovnání, obdobnou metodou jsou v České republice postupně mapovány regionální dějiny advokácie, díky čemuž je rovněž připomenuta řada zajímavých osobností advokátů, které v období, jež advokácii nepřálo, byly odsouzeny minimálně k zapomenutí.

Ačkoliv se jedná o dílo dvou autorů, není zřetelná odlišnost literárního stylu jednotlivých kapitol. Kniha je velice zajímavá, jedná se evidentně o publikaci, kterou historik advokácie či zájemce o tuto problematiku bude chtít mít ve své příruční knihovně k systematickému prostudování či vyhledávání zajímavých dílčích údajů ke své další práci. Dá se očekávat, že knihu přivítají i rodiny advokátek, jimž byla touto formou vzdána čest, a že osudy jednotlivých žen – advokátek vyvolají další zájem o podrobnější zpracování jejich běhu života, což přirozeně v rámci rozsahu této knihy není proveditelné.

Text obohacují obrazové přílohy, které nechají poutavě nahlédnout do atmosféry doby. Lze doporučit, aby se publikaci, případně její zkrácené formě, dostalo cizojazyčného vydání, které by nepochybně potěšilo i zahraniční zájemce o tuto část dějin advokácie.

JUDr. PhDr. Stanislav Balík

Bulletin slovenskej advokácie

CENNÍK INZERCIE NA ROK 2015

Ceny a rozmery uvedené na schémach platia pre vnútorné strany čísla.

Druhá strana obálky

Vodorovná polovica strany 210 x 147 mm + 3 mm dookola na orez 800 eur

Celá strana 210 x 297 mm + 3 mm dookola na orez 1 600 eur

Pre 2. stranu obálky nie je rozhodujúca farebnosť inzerátu.

Celostranová inzercia má na 2. strane obálky prednosť pred polstranovou.

Tretia strana obálky – detto ako 2. strana obálky.

Štvrtá strana obálky

Výlučne **celá strana** 210 x 297 mm + 3 mm dookola na orez 2 400 eur

Pre 4. stranu obálky nie je rozhodujúca farebnosť inzerátu.

Zlavy pri opakovanom obsadení tej istej inzertnej plochy

Opakovaným obsadením sa rozumie **vopred** ohlásený počet, veľkosť, farebnosť a umiestnenie inzerátu. Samotný obsah sa pritom môže meniť, ak inzerent dodáva definitívne spracovaný tlačový podklad. Za opakovanie sa považuje **aj znovuoobjednanie toho istého inzerátu** do nasledujúceho čísla, aj keď bolo ohlásené dodatočne; zľava za prvé uverejnenie sa započíta.

2 uverejnenia 5 %

3 uverejnenia 10 %

4 a viac uverejnení 15 %

Vkladaná inzercia – 0,20 eura/ks

Ide o distribúciu **inzerentom dodaných tlačovín** spolu s bulletinom.

Maximálna veľkosť je formát A4.

Riadková inzercia sa neuverejňuje. Výnimkou sú žiadosti o zamestnanie advokátskych koncipientov a praktikantov, ktoré sú zverejňované v samostatnej kapitole čísla zadarmo.

Špeciálny inzerát výlučne pre advokátov, advokátske kancelárie a firmy, ktorého účelom **je ponuka práce pre koncipienta/koncipientku**, má jednotnú úpravu, rozmer štvrtiny strany (kvadrant), sa zverejňuje za režijnú cenu 17 eur.

Podklady

Podklady inzerátu sa prijímajú výlučne v elektronickej podobe, definitívne spracované pre tlač vo formátoch PS, EPS, PDF, JPG, TIF... Musia spĺňať technické parametre na požadovanú kvalitu tlače (nedegradované fotografie s rozlíšením cca 300 dpi, farebnosť v CMYKu, texty v krivkách a pod.). Pri osobitnej požiadavke na vernosť reprodukcie musí inzerent dodať nátláčok inzerátu v skutočnej veľkosti. Materiál na vkladajúcu inzerciu si zabezpečí inzerent sám a doručí ho priamo do firmy, ktorá finalizuje bulletin. Inzerent zodpovedá za obsah inzerátu i za kvalitu dodaných podkladov.

Ceny sú uvedené bez DPH 19 %.

Štvrtina strany
– kvadrant
83 x 123 mm
(š x v)

čb 170 eur
cmyk 300 eur

Štvrtina strany – vodorovný pás
172 x 60 mm (š x v)

čb 170 eur
cmyk 300 eur

Vodorovná
polovica strany
spadavka
210 x 145 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 370 eur
cmyk 660 eur

Vodorovná
polovica strany
zrkadlo
174 x 123 mm
(š x v)

čb 340 eur
cmyk 600 eur

Zvislá
polovica strany
zrkadlo
83 x 254 mm
(š x v)

čb 340 eur
cmyk 600 eur

Zvislá
polovica strany
spadavka
101 x 297 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 370 eur
cmyk 660 eur

Celá strana
zrkadlo
174 x 254 mm
(š x v)

čb 680 eur
cmyk 1 200 eur

Celá strana
spadavka
210 x 297 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 740 eur
cmyk 1 320 eur

bulletin slovenskej advokácie

Recenzovaný právnický časopis SAK

Vydáva Slovenská advokátska komora
Kolárska 4, 813 42 Bratislava
IČO: 30 795 141

Vychádza desať ráz do roka
(8 riadnych čísel a dve dvojčísla)
Náklad 5 700 ks

Redakčná rada:

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)
JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)
doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
JUDr. Zuzana Ďurišová
doc. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.
JUDr. Roman Hošovský
JUDr. Marek Kordík, PhD., LL.M.
prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.
JUDr. Soňa Mesiarkinová
JUDr. Ondrej Mularčík
prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.
JUDr. František Sedláčko, PhD., LL.M.
JUDr. Alexander Škrinár, CSc.
doc. JUDr. Marek Števec, PhD.
JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.
prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.

Výkonná redaktorka:

PhDr. Nadá Ondrišová, tel.: 02/204 227 28
ondrisova@sak.sk

Administrácia:

Darina Stračinová, tel.: 02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia:

Ing. Ladislav Blecha

Predtlačová príprava:

Helondia, s. r. o., Bratislava

Tlač:

Print Hall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:

Kancelária SAK

Kolárska 4, 813 42 Bratislava

fax: 02/204 227 42

reg. č. MK SR: 4161/10

ISSN 1335-1079

Uzávierka odbornej časti: 12. 6. 2015

Uzávierka redakčnej časti: 23. 6. 2015

Toto číslo vyšlo 10. 7. 2015

Pokyny pre autorov odborných článkov

1. Do redakcie treba poslať rukopis (v elektronickej podobe), ktorý nebol publikovaný v inom periodiku.
2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), vedecké a akademické hodnosti, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pred vlastný text treba pripojiť krátky úvod (perex, abstrakt) objasňujúci tému príspevku. Dlhý text je vhodné členiť medzitulkami.
4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb nasleduje po akademických tituloch meno a priezvisko, v prípade potreby i vedecká hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorky a bez bodky. Pri citovaní bibliografických údajov treba dodržať nasledovnú schému:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: **Názov diela. Prípadný podtitul.** Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
6. Autor pripojí krátku **anotáciu** v rozsahu do 600 znakov vrátane medzier, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu** o svojom aktuálnom odbornom pôsobení a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu**, ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej plôške. Rozmer fotografie má byť aspoň 300 × 360 pixelov (to zodpovedá rozmeru 25 × 30 mm pri tlačovej kvalite).
8. Maximálny odporúčaný rozsah odborného článku je 34 000 znakov vrátane medzier, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier. K článkom o publikáciách (recenzie, anotácie) je potrebné dodať sken obálky knihy, pričom od vydania titulu by mal uplynúť maximálne 1 rok.
9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultuje s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísiel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku.
10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzitulky, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy.
11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

